

**PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR
SANITARNY W GŁUBCZYCACH**

**Stan sanitarny powiatu
głubczyckiego
w roku 2023**

Spis treści

1.	<i>Działalność kontrolno – represyjna</i>	8
1.1.	Wstęp.....	8
1.2.	Interwencje ludności.....	9
2.	<i>Stan sanitarny zakładów żywności, żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością</i>	11
2.1.	Zakres nadzoru sanitarnego.....	11
2.2.	Ogólna ocena obiektów żywności i żywienia	12
2.3.	Jakość zdrowotna środków spożywczych	14
2.4.	Znakowanie	16
2.5.	System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – RASFF	16
2.6.	Jakość zdrowotna materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków	17
2.7.	Ocena jakości żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego na terenie powiatu głubczyckiego.....	18
2.8.	Współpraca z innymi jednostkami kontrolnymi.....	19
3.	<i>Zapobieganie oraz zwalczanie zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi w 2023 roku</i>	20
3.1.	Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych	20
3.2.	Choroby zakaźne objęte przez Światową Organizację Zdrowia programami eradykacji i eliminacji (odra, różyczka, poliomyelitis).....	24
3.2.1.	<i>Odra</i>	24
3.2.2.	<i>Różyczka</i>	25
3.2.3.	<i>Poliomyelitis (ostre nagminne porażenie wiotkie)</i>	25
3.3.	Sytuacja epidemiologiczna w zakresie zakażeń SARS-CoV-2	26
3.4.	Sytuacja epidemiologiczna w zakresie zakażeń wirusami grypy	27
3.5.	Gruźlica	28
3.6.	Choroby krwiopochodne	30
3.6.1.	Wirusowe zapalenie wątroby typu C.....	30
3.6.2.	<i>Wirusowe zapalenie wątroby typu B</i>	30
3.7.	Choroby przenoszone drogą pokarmową.	31
3.7.1.	Wirusowe zatrucia pokarmowe	32
3.7.2.	Zatrucia pokarmowe wywołane przez pałeczki Salmonella.....	32
3.8.	Choroby odzwierzęce	33
3.8.1.	Borelioza	33
3.8.2.	<i>Wścieklizna</i>	34
3.9.	Ogniska epidemiczne	36
3.10.	Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w obszarze szczepień ochronnych w 2023 roku ...	36

3.10.1.	Wykonawstwo szczepień ochronnych zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych w powiecie głubczyckim	37
3.10.2.	Szczepienia ochronne w profilaktyce chorób zakaźnych osób dorosłych.....	40
3.10.3.	Działania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej względem środowisk uchylających się od obowiązku poddania się szczepieniom ochronnych.....	41
3.11.	Podsumowanie.....	41
4.	<i>Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zmniejszania zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez środki zastępcze.....</i>	42
5.	<i>Jakość wody przeznaczonej do spożycia</i>	43
5.1.	Wstęp.....	43
5.2.	Zaopatrzenie ludności w wodę	44
5.3.	Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia.....	46
5.3.1.	Jakość mikrobiologiczna wody	47
5.3.2.	Jakość fizykochemiczna wody	49
5.3.3.	Działalność kontrolno- represyjna.....	50
5.4.	Charakterystyka urządzeń zaopatrujących ludność w wodę do picia.....	51
5.5.	Badania bakterii Legionella w wodzie ciepłej.....	52
5.6.	Podsumowanie.....	52
6.	<i>Jakość wody z kąpieliska i basenów.....</i>	54
6.1.	Wstęp.....	54
6.2.	Nadzór nad jakością wody w kąpielisku	54
6.3.	Nadzór nad jakością wody na pływalniach	58
7.	<i>Zapobiegawczy nadzór sanitarny</i>	62
7.1.	Wstęp.....	62
7.2.	Podsumowanie.....	64
8.	<i>Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej</i>	65
8.1.	Wstęp.....	65
8.2.	Stan sanitarny wybranych obiektów.....	65
8.2.1.	Obiekty świadczące usługi hotelarskie.....	65
8.2.2.	Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej.....	66
8.2.3.	Zakłady przedpogrzebowe.....	69
8.2.4.	Domy Pomocy Społecznej, placówki zapewniające całodobową opiekę, noclegownie, inne jednostki pomocy społecznej.....	70
8.2.5.	Rekreacja wodna	70
8.2.6.	Dworzec autobusowy, przystanki, środki transportu.....	71
8.3.	Podsumowanie.....	72
9.	<i>Nadzór nad warunkami sanitarno – higienicznymi środowiska pracy.....</i>	74
9.1.	Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego	74
9.2.	Klasyfikacja grup obiektów przeznaczonych do kontroli w oparciu o analizę ryzyka	76

9.3.	Ocena realizacji wymogów w zakresie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy	77
9.4.	Choroby zawodowe	79
9.5.	Podsumowanie.....	79
10.	<i>Higiena procesów nauczania, wychowania oraz wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży w roku 2023</i>	81
10.1.	Nadzór nad warunkami sanitarnymi w placówkach dla dzieci i młodzieży.....	81
10.2.	Zaplecze sanitarne w nadzorowanych placówkach dla dzieci i młodzieży, warunki do utrzymania higieny osobistej.....	82
10.3.	Higiena procesu nauczania.....	83
10.4.	Warunki prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.....	86
10.5.	Zorganizowany wypoczynek letni i zimowy na terenie powiatu głubczyckiego.....	88
10.6.	Dożywianie w szkołach, przedszkolach i żłobkach.....	89
10.7.	Zmiany w infrastrukturze nadzorowanych placówek.....	91
10.8.	Podsumowanie.....	92
11.	<i>Stan sanitarny podmiotów prowadzących działalność leczniczą</i>	93
11.1.	Wstęp.....	93
11.2.	Szpitala	94
11.3.	Inne podmioty lecznicze (przychodnie, laboratoria, zakłady rehabilitacji itd.)	96
11.4.	Indywidualne/grupowe praktyki lekarskie i pielęgniarskie.....	96
11.5.	Podsumowanie.....	96
12.	<i>Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego w obszarze chemikaliów</i>	97
12.1.	Prekursory narkotyków kat. 2 i 3	97
12.2.	Substancje i mieszaniny chemiczne	98
12.3.	Europejski projekt REACH-EN-FORCE 11 (REF-11).....	99
12.4.	Detergenty	100
12.5.	Produkty biobójcze.....	100
12.6.	Produkty kosmetyczne	101
12.7.	Podsumowanie.....	101
13.	<i>Programy edukacyjne</i>	103
13.1.	Wstęp.....	103
13.2.	Profilaktyka nadwagi i otyłości. Program edukacyjny „Trzymaj Formę”	103
13.3.	Program edukacyjny dla przedszkoli pt. „ Skąd się biorą produkty ekologiczne?”	104
13.4.	Profilaktyka uzależnień od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych.	105
13.4.1.	Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?”	105
13.5.	Profilaktyka chorób	105
13.5.1.	Program profilaktyki pt. „Podstępne WZW”	105
13.5.2.	Profilaktyka czerniaka „Znamię! Znam je?”	106

13.5.3.	Wojewódzki program edukacyjny „Zarazkom się nie damy, bo o siebie dbamy”	106
13.5.4.	Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i zwalczania AIDS	107
13.6.	Profilaktyka palenia tytoniu	107
13.6.1.	„Czyste Powietrze Wokół Nas” program przedszkolnej edukacji antytytoniowej.....	108
13.6.2.	Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej pt. „Bieg po zdrowie”.....	109
13.6.3.	Monitoring przestrzegania przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych	110
13.7.	Interwencje nieprogramowe:	110
13.7.1.	Wojewódzka kampania zdrowotna "Bezpieczne wakacje"	110
13.7.2.	Kampania EFSA UE – „Wybieraj bezpieczną żywność“	112
13.8.	Podsumowanie.....	112
14.	<i>Komunikacja społeczna i promocja zdrowia</i>	113
15.	<i>Zakończenie</i>	119

Szanowni Państwo,

Z przyjemnością przekazuję Państwu raport „**Stan sanitarny powiatu głubczyckiego w 2023 roku**”. Raport zawiera omówienie wszystkich najważniejszych obszarów związanych z utrzymaniem zdrowia publicznego. Zawarte w nim treści podsumowują pracę Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Głubczycach w ubiegłym roku.

Tak jak w ubiegłych latach, nasz cel – ochrona zdrowia publicznego – pozostał niezmienny. Cel ten realizowany jest poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej oraz przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska.

Prowadzimy działania informacyjno-edukacyjne w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia oraz nadzór nad bezpieczeństwem żywności, wody pitnej, kąpielisk, środków zastępczych czy kosmetyków.

Czuwamy nad higieną środowiska, higieną pracy a także sprawdzamy stan sanitarny miejsc, w których realizowane są świadczenia zdrowotne. Państwowa Inspekcja Sanitarna dba również o zdrowie dzieci i młodzieży, kontroluje miejsca nauki i wypoczynku oraz sprawuje nadzór nad higieną procesów nauczania i wychowania.

W roku 2023r. Stacja nasza uczestniczyła w realizacji projektu pn. „*Wzmocnienie infrastruktury powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych w celu zwiększenia efektywności ich działania*” nr POIiŚ.11.03.00-00-0192/22 realizowanego w ramach osi priorytetowej XI REACT-EU działania 11.3 Wspierania naprawy i odporności systemu ochrony zdrowia Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w zakresie wsparcia organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.”

Celem głównym projektu było wzmocnienie funkcjonowania służb Państwowej Inspekcji Sanitarnej (PIS) poprzez dokonanie niezbędnych działań w zakresie rozbudowy infrastruktury technicznej i sprzętowej.

W Powiatowej Stacji Sanitarno -Epidemiologicznej w Głubczycach w ramach tego projektu wykonano:

- a) zadanie nr 1 – Prace remontowe i zadania budowlane w powiatowych stacjach sanitarno – epidemiologicznych - *remont budynku - wymiana instalacji elektrycznej i kanalizacyjnej* – wartość zadania to **245 686,20 zł**.
- b) zadanie nr 3- Pozostałe zakupy, w tym zakup sprzętu informatycznego i oprogramowania, wyposażenia administracyjno – biurowego oraz socjalno – bytowego - *zakup sprzętu informatycznego (laptopów, serwera z oprogramowaniem), zakup wyposażenia biurowego (biurka, szafy biurowe)* – wartość zadania **37 192,74 zł**.

Razem wartość realizacji projektu POIiŚ wyniosła **282 878,94 zł**. – realizowana ze środków Unii Europejskiej.

Przyznane dofinansowanie pozwoliło na przeprowadzenie niezbędnych remontów – tak aby dostosować budynek do realizacji działań przeciwepidemicznych.

„Pandemia pokazała nam, jak bardzo potrzebne są działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej, a jednocześnie - jak przez lata brakowało środków na niezbędne inwestycje w struktury Inspekcji. Dzięki środkom POIiŚ stacje sanitarno-epidemiologiczne z całej Polski wzniosły się na wyższy poziom działania na rzecz zdrowia publicznego” - mówił Krzysztof Saczka, Główny Inspektor Sanitarny wz.

Ocenę bezpieczeństwa sanitarnego powiatu dokonano na podstawie kontroli prowadzonych w ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego. Prowadzenie systematycznych badań żywności w ramach urzędowych kontroli, monitoring jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, nadzór nad obiektami oraz analiza sprawozdań z badań, a także dokonywanie okresowych ocen stanu sanitarnego umożliwia monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej oraz podejmowanie niezbędnych działań interwencyjnych.

Dostęp do wiarygodnych danych we wszystkich obszarach objętych nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej nie byłby możliwy bez sprawnie działającej bazy laboratoryjnej. Laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej wykonują badania w szerokim zakresie (badania żywności, wody, różnego rodzaju badania środowiskowe i inne).

Mam nadzieję, że publikacja „**Stan sanitarny powiatu głubczyckiego w 2023 roku**” będzie cennym źródłem wiedzy dla każdego, kto jest zainteresowany tematem zdrowia publicznego.

Wyrażam przekonanie, że dzięki codziennej pracy pracowników inspekcji, jak i zaangażowaniu mieszkańców naszego powiatu możemy wspólnie wpływać na poprawę bezpieczeństwa zdrowotnego nas wszystkich.

Alina Mazur-Ciapa

Państwowy Powiatowy Inspektor

Sanitarny w Głubczycach

1. Działalność kontrolno – represyjna

1.1. Wstęp

W ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego na terenie powiatu w roku 2023 przeprowadzono:

- ✓ ogółem 1046+556 COVID kontroli sanitarnych (908 + 3020 COVID w 2022r.)
- ✓ wydano 157 decyzji administracyjnych (146 w 2022r.),
- ✓ wydano 116 decyzji płatniczych (100 w 2022r.)
- ✓ wydano 9 postanowień (26 w 2022r.),
- ✓ nałożono 30 mandatów na kwotę 7450,00 zł. (31 mandatów na kwotę 6050,00 zł. w 2022r. oraz 4 mandaty na kwotę 400,00 zł. za nieprzestrzeganie określonych nakazów, zakazów i ograniczeń w związku z ogłoszeniem stanu epidemii).

Tabela 1. Zestawienie kontroli obiektów przez jednostki PIS – powiat Głubczyce

Rok	Nadzór Sanitarny	Liczba obiektów ujęta w wykazie	Liczba obiektów poddanych kontroli /wizytacji	Liczba obiektów, w których stwierdzono nieprawidłowości
2022	Ogółem	1124	908	146
2023	Ogółem	1179	713	157

Tabela 2. Działalność laboratoryjna

Rok	Liczba pobranych próbek	Próbki wody	Próbki żywności	Próbki kału	Środki zastępcze
2022	487	218	214	55	0
2023	523	216	246	61	0

Tabela 3. Informacje ogólne

Oddział/ Sekcja	Liczba obiektów	Liczba kontroli/ wizytacji	Ilość wydanych decyzji merytorycznych	Ilość wydanych decyzji płatniczych	Liczba mandatów	Ilość interwencji	Ilość pobranych prób
Epidemiologia	86	837	4	1	2	2	61
Higiena Żywności i Żywnienia	537	365	41	58	25	17	246
Higiena Komunalna	305	202	87	29	2	5	216
Higiena Pracy	156	90	20	16	1	1	0
Promocja Oświata Zdrowotna	45	28	0	0	0	0	0
Higiena Dzieci i Młodzieży	50	71	5	2	0	2	0
Nadzór Zapobiegawczy	0	5	0	10	0	0	0
Środki zastępcze	0	4	0	0	0	0	0
Razem	1179	1602	157	116	30	27	523

1.2. Interwencje ludności

W 2023 roku do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Głubczycach wpłynęło 27 interwencji, z czego 22 załatwiono w ramach własnych kompetencji, natomiast 5 przekazano do załatwienia właściwym organom, o czym poinformowano interweniującego, uzasadniając stanowisko w sprawie. Spośród załatwionych interwencji 10 uznano za zasadne, natomiast 12 za bezzasadne.

Tabela 4. Zestawienie wniesionych interwencji w PSSE w Głubczycach w latach 2022-2023

Problematyka wniesionych interwencji	Liczba spraw załatwionych we własnym zakresie		Liczba spraw przekazanych wg właściwości	
	2022	2023	2022	2023
Razem	17	22	5	5
z zakresu higieny żywności, żywienia i przedmiotów użytku, w tym:	4	17	2	-
jakość środków spożywczych	1	7	1	-
warunki sanitarno-higieniczne obiektu	2	6	-	-
niezarejestrowana działalność	1	2	1	-
składowanie odpadów biodegradowalnych	-	-	-	-
warunki sprzedaży produktów spożywczych	-	2	-	-
produkt kosmetyczny/ suplement diety	-	-	-	-
nieprzestrzeganie zakazów i obostrzeń w związku ze stanem epidemii	-	-	-	-
z zakresu ochrony środowiska, w tym:	5	2	2	3
jakość wody	3	-	1	-
gospodarka nieczystościami płynnymi	1	-	-	-
stan sanitarno – technicznych budynków użyteczności publicznej	-	-	-	1
warunki mieszkaniowe	-	-	1	1
zalenie budynku mieszkalnego nieczystościami z kanalizacji	-	-	-	-
utrzymanie czystości i porządku na cmentarzach	-	-	-	1
stanu sanitarno – technicznego placów zabaw	-	2	-	-
prowadzenie usług fryzjerskich w nieodpowiednich warunkach	-	-	-	-
usunięcie grobu z cmentarza	-	-	-	-
nieprzestrzeganie zakazów i obostrzeń w związku ze stanem epidemii	1	-	-	-
z zakresu higieny dzieci i młodzieży, w tym:	-	2	-	-
czystość i przestrzeganie zasad higieny w placówce oświatowo-wychowawczej	-	-	-	-
nieodpowiedniej temperatury w placówce oświatowo-wychowawczej	-	1	-	-
nieodpowiedniego stanu sanitarno - technicznego obiektu	-	1	-	-

niezgłoszony wypoczynek zimowy / letni	-	-	-	-
nieprzestrzeganie zakazów i obostrzeń w związku ze stanem epidemii	-	-	-	-
z zakresu higieny pracy, w tym:	8	1	1	-
warunki pracy	1	1	-	-
składowanie odpadów	-	-	-	-
produkt biobójczy bez pozwolenia /kosmetyk niewłaściwie oznakowany	7	-	-	-
nieprzestrzeganie zakazów i obostrzeń w związku ze stanem epidemii	-	-	-	-
zanieczyszczenie środowiska	-	-	1	-
z zakresu epidemiologii, w tym:	-	-	-	2
pluskwy w placówkach medycznych	-	-	-	-
nieprzestrzeganie zakazów i obostrzeń w związku ze stanem epidemii	-	-	-	-
obecność myszy i szczurów w budynkach mieszkalnych	-	-	-	2

W porównaniu do roku poprzedniego odnotowano wzrost liczby wniesionych interwencji.

Analiza interwencji wykazała, iż w większości obejmowały one zagadnienia związane z jakością środków spożywczych oraz warunkami sanitarno - higienicznymi obiektów (52 %).

Pozostałe interwencje dotyczyły:

- ✓ niezachowania właściwych warunków pracy,
- ✓ nieprawidłowego stanu sanitarno – technicznego pomieszczeń,
- ✓ prowadzenia działalności bez wymaganego wpisu do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- ✓ stanu sanitarno – technicznego placów zabaw,
- ✓ warunków pracy,
- ✓ nieodpowiedniej temperatury w placówkach oświaty.

2. Stan sanitarny zakładów żywności, żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

2.1. Zakres nadzoru sanitarnego

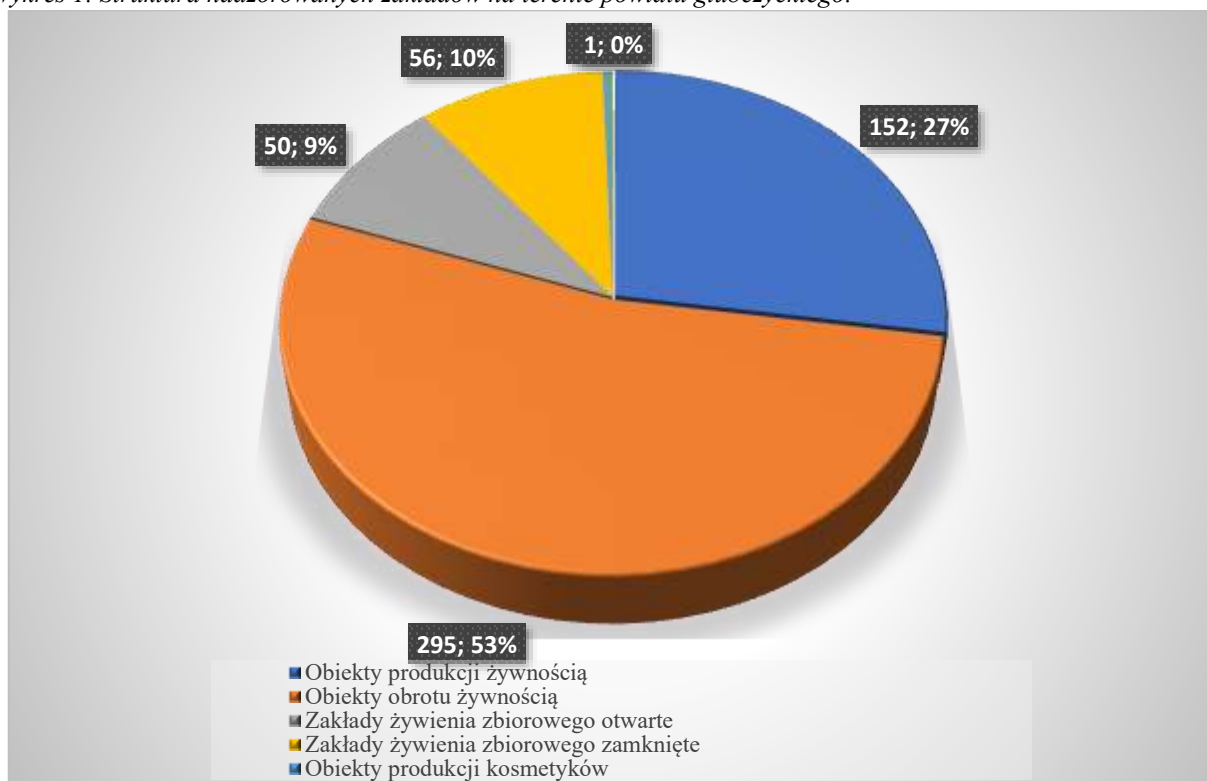
Zakres bieżącego nadzoru sanitarnego sprawowanego przez Oddział Higieny Żywności i Przedmiotów Użytku obejmował kontrolę przestrzegania w zakładach produkcji, obrotu żywnością, żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w tym przepisów prawa żywnościowego, dotyczących:

- ✓ warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności oraz warunków żywienia zbiorowego,
- ✓ warunków zdrowotnych produkcji materiałów oraz obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

W 2023 r. pod nadzorem Oddziału Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku znajdowało się 570 obiektów żywności, żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków w tym:

- ✓ 152 zakłady produkcji żywności, w tym m.in.: 5 piekarni, 6 ciastkarni, 10 producentów lodów, 113 gospodarstw rolnych i ogrodniczych,
- ✓ 295 obiektów obrotu żywnością oraz materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, w tym m.in.: 136 sklepów spożywczych, 28 magazynów hurtowych, 8 kiosków, 84 środków transportu,
- ✓ 50 zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego, w tym m.in.: 28 zakładów małej gastronomii, 22 restauracji,
- ✓ 56 zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego, w tym m.in.: 3 bloki żywienia w szpitalach, 12 bloków żywienia w Domach Pomocy Społecznej, 20 stołówek szkolnych, 12 stołówek w przedszkolach i żłobku, stołówka w domu dziecka, 2 stołówki w internatach, 5 zakładów usług cateringowych,
- ✓ 2 obiekty produkcji kosmetyków,
- ✓ 1 zakład produkcji materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością /butelki typu PET przeznaczone do nalewu – przechowywania mleka spożywczego/.

Wykres 1. Struktura nadzorowanych zakładów na terenie powiatu głubczyckiego.

W roku sprawozdawczym:

- przeprowadzono** 365 kontroli sanitarnych zakładów żywności żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, w tym 45 kontroli interwencyjnych,
- wydano** 99 decyzji administracyjnych ogółem, w wyniku naruszenia wymagań higienicznych i zdrowotnych, w tym 88 decyzji nakazowych,
- nałożono** 25 mandatów karnych na winnych zaniedbań sanitarnych, na łączną kwotę 6 600,00zł.

Kontrole prowadzono zgodnie z zatwierdzonym rocznym harmonogramem kontroli. Ponadto prowadzono szereg kontroli ponadplanowych związanych z wpływającymi wnioskami o zatwierdzenie zakładów, w związku z prowadzonymi postępowaniami administracyjnymi oraz wpływającymi interwencjami konsumentów. W każdym przypadku podejmowania działań dokonywano szczegółowej analizy zagrożeń pod kątem liczby narażonych osób, wielkości produkcji oraz wpływu na bezpieczeństwo żywności i żywienia. Realizowany przez Państwową Inspekcję Sanitarną system urzędowej kontroli żywności, którym objęto obiekty żywnościowo-żywnieniowe oraz wytwórnice i miejsca obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością pozwala na monitorowanie sytuacji, a w przypadku wystąpienia ryzyka podejmowanie niezbędnych działań interwencyjnych.

2.2. Ogólna ocena obiektów żywności i żywienia

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany był przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością uwzględniającymi przepisy w zakresie wymagań higieniczno-sanitarnych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności spoczywa na

przedsiębiorcach branży spożywczej. Stan sanitarno-higieniczny obiektów żywności i żywienia jest bardzo zróżnicowany – działalność prowadzą obiekty nowoczesne jak i stare oraz obiekty małe (spora ilość sklepów w rejonach wiejskich) oraz duże (typu super i hipermarkety). Zdecydowaną większość stanowią małe placówki o ograniczonej powierzchni mieszczące się często w zwartych zabudowach, pozbawione możliwości rozbudowy i modernizacji, wprowadzające do obrotu szeroki asortyment środków spożywczych.

W 2023 r. na terenie powiatu żaden ze skontrolowanych zakładów nie został oceniony jako niezgodny z wymaganiami.

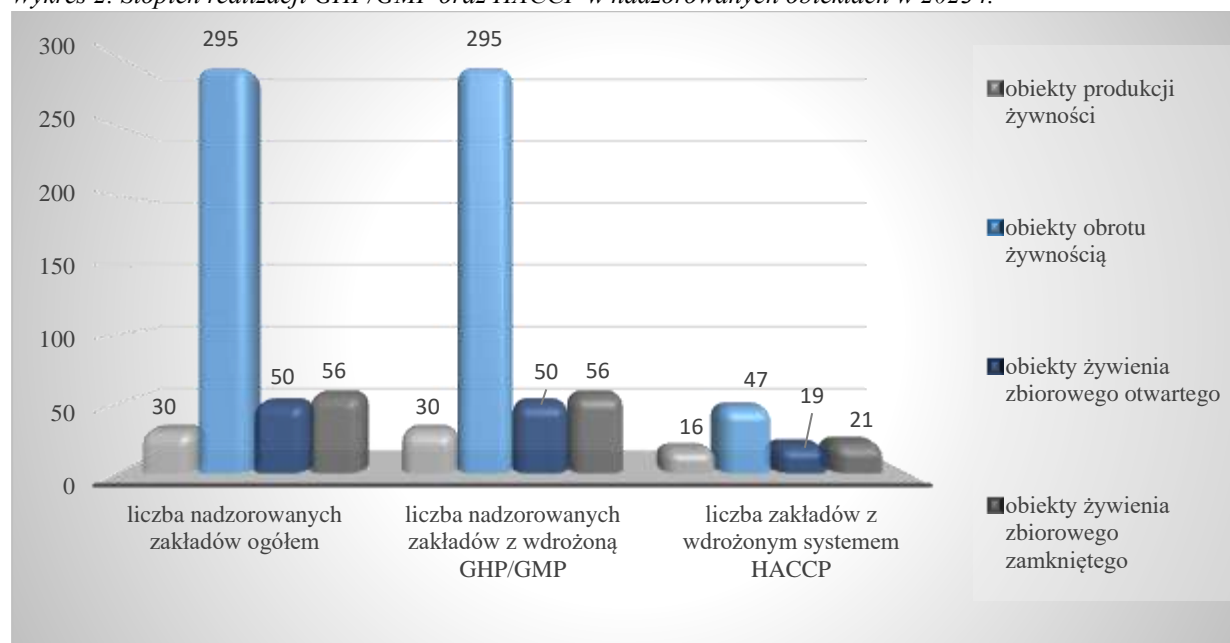
Tabela 5. Porównanie stanu sanitarnego obiektów na terenie powiatu w latach 2018-2023.

Lata	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Odsetek obiektów o stanie sanitarnym niezgodnym z wymaganiami	0,66	0,22	0	0	0	0

Na podstawie przedstawionych wyżej danych liczbowych można stwierdzić, że odsetek obiektów żywności i żywienia o nieodpowiednim stanie sanitarnym znajduje się na bardzo niskim poziomie i nie ma tendencji wzrostowych.

W wielu zakładach stan sanitarny i techniczny obiektów żywności i żywienia poprawia się m.in. dzięki coraz większej świadomości przedsiębiorców w zakresie obowiązujących wymagań, systematycznym i konsekwentnym kontrolom prowadzonym przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz wdrażaniu i stosowaniu zasad dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) a także wprowadzaniu systemu HACCP – Analizy Zagrożeń i Krytycznych Punktów Kontroli. Korzystając z ułatwień przewidzianych przez Komisję Europejską we wdrażaniu procedur HACCP w małych przedsiębiorstwach, w części zakładów spożywczych przestrzeganie zasad GHP i GMP uznano za wystarczające dla kontroli najważniejszych zagrożeń bezpieczeństwa żywności.

Wykres 2. Stopień realizacji GHP/GMP oraz HACCP w nadzorowanych obiektach w 2023 r.

2.3. Jakość zdrowotna środków spożywczych

PPIS w Głubczycach realizuje plan poboru próbek na dany rok kalendarzowy opracowany przez GIS wraz ze stosownymi wytycznymi określającymi zasady planowania i realizacji. Roczny plan przekazywany jest następnie do WSSE, która biorąc pod uwagę wszystkie zalecenia i wytyczne dokonuje podziału próbek na poszczególne powiaty w zależności od kategorii występujących zakładów, tak aby jak największa liczba próbek została pobrana u producentów żywności. Narzucony z góry plan określa m.in.: grupę produktów, które należy pobrać do badania, rodzaj kontroli, liczbę próbek i terminy przekazania próbek do wskazanego przez WSSE laboratorium posiadającego akredytację w danym kierunku.

Biorąc pod uwagę w/w plan i wytyczne na 2023 r. PPIS w Głubczycach realizował plan i pobrał próbki środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, które przekazał w celu przeprowadzenia badań do laboratorium analitycznego Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu wraz z oddziałami laboratoryjnymi w Kędzierzynie-Koźlu oraz Kluczborku. Pobrane próbki badane były również w laboratoriach akredytowanych poza województwem opolskim m.in. w: Warszawie, Bydgoszczy, Rzeszowie, Wrocławiu, Katowicach, Kielcach, Szczecinie, Łodzi, Lublinie.

W 2023 r. zbadano 241 próbek środków spożywczych oraz 2 próbki materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością.

Do badań laboratoryjnych pobierano próbki z następujących grup żywności:

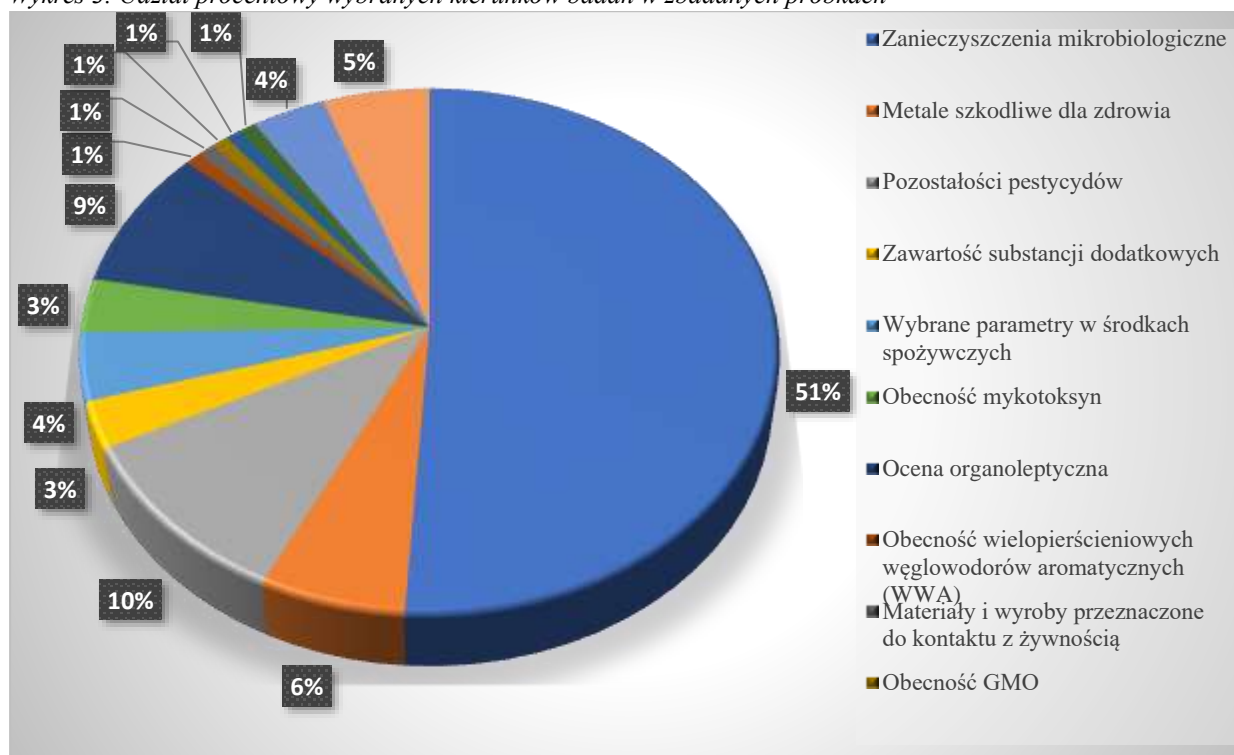
- ✓ mięso i produkty mięsne,
- ✓ drób, produkty drobiarskie, jaja,
- ✓ ryby i ich przetwory,
- ✓ mleko i przetwory mleczne,
- ✓ ziarno zbóż i przetwory mączno-zbożowe,
- ✓ wyroby cukiernicze i ciastkarskie,
- ✓ miód,
- ✓ orzechy,
- ✓ owoce i warzywa,
- ✓ grzyby,
- ✓ ziarna roślin oleistych,
- ✓ tłuszcze roślinne,
- ✓ koncentraty spożywcze,
- ✓ majonezy, musztardy, sosy,
- ✓ zioła i przyprawy,
- ✓ wyroby garmażeryjne i kulinarne,
- ✓ środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego,
- ✓ suplementy diety,
- ✓ substancje dodatkowe i rozpuszczalniki ekstrakcyjne,
- ✓ materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością.

Próbki badano w kierunkach: zanieczyszczeń mikrobiologicznych, obecności metali szkodliwych dla zdrowia, pozostałości pestycydów, obecności mykotoksyn, zawartości substancji

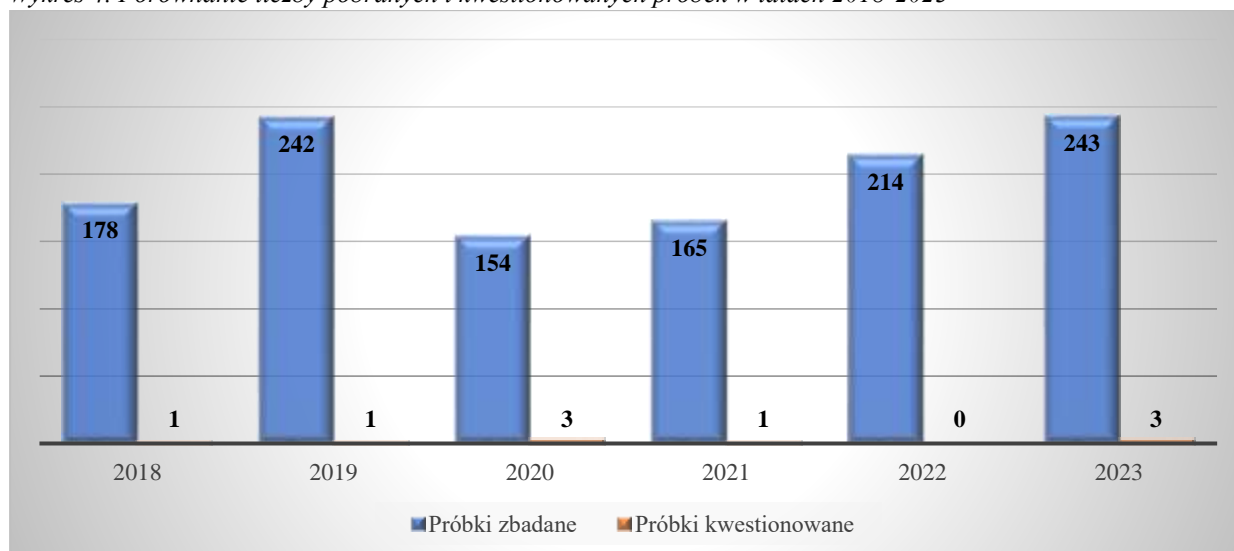
dodatkowych, obecności organizmów genetycznie modyfikowanych, oceny sensorycznej, obecności wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych, napromieniania żywności, znakowanie środków spożywczych wzbogaconych i suplementów diety, obecności glutenu, zawartości 3MPCD, kwasu erukowego, obecności alkaloidów tropanowych, alkaloidów pirolizydowych, nadchloranów, olejów mineralnych, kryteriów czystości, zawartości akryloamidu, zawartości azotanów, histaminy, związków polarnych w tłuszczach, oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe u bakterii zoonotycznych i komensalnych, migracji bisfenolu A, migracji ołowiu i kadmu, oznaczenia kwasów tłuszczowych, parametrów jęczenia oraz oceny sensorycznej.

Wykres 3. Udział procentowy wybranych kierunków badań w zbadanych próbkach

Próbki środków spożywczych pobierano zarówno od producentów jak i w punktach sprzedaży zgodnie z opracowanym „Planem pobierania próbek w ramach urzędowej kontroli i monitoringu żywności dla PIS na 2023 rok”.

Wykres 4. Porównanie liczby pobranych i kwestionowanych próbek w latach 2018-2023

W 2023 r. zakwestionowano 3 próby:

- ✓ „*Marchew młoda luz*” zakwestionowana z uwagi na przekroczenie najwyższej dopuszczalnej zawartości pestycydu,
- ✓ „*Pomidor malinowy*” zakwestionowany z uwagi na przekroczenie najwyższej dopuszczalnej zawartości pestycydu,
- ✓ „*Detromax plus+. Suplement diety*” zakwestionowany ze względu na zaniżoną zawartość diosminy.

Pomimo zakwestionowania w 2023 roku 3 pobranych próbek żywności uzyskane wyniki z przeprowadzonych badań laboratoryjnych pozwalają na wyciągnięcie wniosku, iż stan bezpieczeństwa żywności (w zakresie badanych grup produktów oraz kierunków badań) na terenie powiatu głubczyckiego nie budzi zastrzeżeń.

2.4. Znakowanie

Prawidłowe znakowanie zawierające obowiązkowe informacje na temat żywności, w tym dotyczące substancji lub produktów powodujących alergię lub reakcje nietolerancji służy ochronie zdrowia konsumentów poprzez zapewnienie podstaw do dokonywania świadomych wyborów oraz bezpiecznego stosowania żywności.

Podczas kontroli sanitarnych przeprowadzonych w nadzorowanych obiektach pracownicy zwracają uwagę na prawidłowość znakowania środków spożywczych. Nastąpiła znaczna poprawa w oznakowaniu środków spożywczych. Produkty są opisane w języku polskim, daty minimalnej trwałości lub termin przydatności do spożycia są czytelne, określona jest nazwa producenta i jego siedziba, napisy są trwałe i niemożliwe do usunięcia bez zniszczenia opakowania.

Próbki pobierane do badań laboratoryjnych oceniane są m.in. w kierunku znakowania zgodnego z obowiązującymi przepisami. Jako dodatkowy kierunek badań znakowanie przeprowadzono w 17 próbkach żywności w ramach urzędowej kontroli żywności.

Pobrane próbki były produkcji krajowej, importowane oraz wyprodukowane w krajach UE oraz poza krajami UE. Z powyższych próbek żadna nie została zakwestionowana.

2.5. System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – RASFF

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach służy do wymiany informacji pomiędzy organami urzędowej kontroli. Do systemu wprowadzane są informacje o żywności, paszach i materiałach do kontaktu z żywnością, potencjalnie niebezpiecznych dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska i działaniach następczych w wyniku zidentyfikowania takich produktów. Przy zachowaniu właściwych kompetencji odpowiednie władze w Polsce kontrolują żywność, pasze oraz materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością w celu sprawdzenia czy przedsiębiorcy branży spożywczej i paszowej odpowiedzialni za zapewnienie bezpieczeństwa produktów spełniają wymagania określone w prawie żywnościowym i paszowym. Jeżeli w trakcie takich kontroli zostaną zidentyfikowane produkty niebezpieczne następuje bezzwłoczne podjęcie działań na poziomie lokalnym w celu wyeliminowania ryzyka spożycia produktów niebezpiecznych dla zdrowia oraz przekazanie wszelkich niezbędnych informacji do Krajowego Punktu Kontaktowego RASFF w Głównym Inspektoracie Sanitarnym. Krajowy Punkt Kontaktowy współpracuje z organami urzędowej kontroli żywności i pasz, komisją Europejską oraz innymi członkami sieci RASFF na zasadzie wzajemnego informowania o wykrytych

produktach niebezpiecznych, co pozwala na podjęcie odpowiednich działań i tym samym ochronę zdrowia konsumentów.

Powiadomienia dzielą się na:

- ✓ **alarmowe** (zwane także powiadomieniem o zagrożeniu) – gdy zidentyfikowana zostanie niebezpieczna żywność lub pasze i niezbędne jest podjęcie natychmiastowych działań w tym zakresie w innym państwie będącym członkiem sieci,
- ✓ **informacyjne** – gdy zidentyfikowana zostanie niebezpieczna żywność lub pasze, jednak nie jest konieczne podjęcie natychmiastowych działań w tym zakresie w innym państwie będącym członkiem sieci,
- ✓ **powiadomienia o odrzuceniu na granicy** – gdy nastąpi odrzucenie na granicy partii, kontenera lub ładunku żywności lub paszy,
- ✓ **typu NEWS** (zwane także powiadomieniem o aktualnych zdarzeniach) – gdy członek sieci posiada informację związaną z bezpieczeństwem żywności lub pasz, która nie może być zakwalifikowana jako powiadomienie, a która może być przydatna dla innych członków sieci.

Do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Głubczycach w 2023 r. wpłynęło 28 powiadomień zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela 6. Dane zbiorcze dotyczące powiadomień w systemie RASFF za rok 2023

Powiadomienia	Suma
alarmowe	4
informacyjne	22
o odrzuceniu na granicy	1
NEWS	1

Powiadomienia dotyczyły m.in. stwierdzenia: migracji pierwszorzędowych amin aromatycznych, wysokiego poziomu sumy alkaloidów pirolizydynowych, napromieniania żywności, nieautoryzowanej nowej żywności, zatruc pokarmowych, zanieczyszczeń mikrobiologicznych, przekroczenia NDP pozostałości pestycydów, WWA oraz mikotoksyn w środkach spożywczych.

Podjęto działania w 21 przypadkach, łącznie przeprowadzono 27 kontroli w 19 obiektach obrotu żywnością i materiałami do kontaktu z żywnością. We wszystkich przypadkach przedsiębiorcy podejmowali we własnym zakresie działania zmierzające do wycofania produktów niezgodnych z wymaganiami w ramach funkcjonujących procedur wycofania. Nie było konieczności wydawania w tym zakresie decyzji administracyjnych.

2.6. Jakość zdrowotna materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków

Nadzór sanitarny nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz produktami kosmetycznymi obejmuje zarówno sanitarno-higieniczne warunki produkcji, jak i bezpieczeństwo zdrowotne tych produktów.

Na terenie powiatu głubczyckiego znajdują się dwa zakłady produkujące kosmetyki.

W zakładach tych przeprowadzono 5 kontroli sanitarnych. Zakłady oceniono jako zgodne z wymaganiami, kosmetyki produkowane są zgodnie z wytycznymi Dobrej Praktyki Produkcji. Dokumentacja produkowanych kosmetyków prawidłowa.

Do badań laboratoryjnych w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych pobrano 3 próbki kosmetyków i nie zakwestionowano żadnej z nich.

Nadzór nad jakością zdrowotną materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością prowadzony był w:

- ✓ sklepach, w których prowadzono sprzedaż materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością wraz z innymi artykułami przemysłowymi,
- ✓ zakładzie produkcji żywności.

Do badań laboratoryjnych pobrano 2 próbki materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością:

- ✓ próbkę *puszek do piwa* w kierunku migracji bisfenolu A,
- ✓ próbkę wyrobów – *talerz obiadowy 27 cm* w kierunku migracji ołowiu i kadmu,

Próbki nie zostały zakwestionowane.

Zdjęcie 1. Zdjęcie poglądowe

2.7. Ocena jakości żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego na terenie powiatu głubczyckiego

Bardzo istotne z punktu widzenia zdrowia człowieka jest regularne spożywanie posiłków. Ma to istotne znaczenie szczególnie wobec konieczności wielogodzinnego przebywania dzieci i młodzieży poza domem z racji pobytu w przedszkolach, szkołach czy stałego przebywania mieszkańców w Domach Pomocy Społecznej. Zasady racjonalnego żywienia oraz zalecane racje pokarmowe dla różnych grup ludności opracowują i publikują jednostki badawczo-rozwojowe podległe i nadzorowane przez Ministra Zdrowia, w tym głównie Instytut Żywności i Żywienia. Przy planowaniu i realizacji żywienia zbiorowego, korzystne jest posługiwanie się modelowymi

racjami pokarmowymi, w których podane są ilości poszczególnych grup produktów spożywczych. W placówkach żywieniowych przeprowadzono 49 kontroli sanitarnych. Dokonano analizy 36 jadłospisów sprawdzając sposób żywienia dzieci, młodzieży i osób starszych.

Tabela 7. Liczba przeanalizowanych jadłospisów w poszczególnych placówkach

Obiekt	Ilość przeanalizowanych jadłospisów
Placówki szkolne	14
Placówki przedszkolne	9
Domy Opieki Społecznej	8
Szpitala	3
Internaty	2

Analizując teoretycznie dekadowe jadłospisy stwierdzono uchybienia w 15 jadłospisach. Osobom odpowiedzialnym za planowanie jadłospisów przekazano stosowne uwagi. Pozostałe jadłospisy były urozmaicone i unikano powtarzalności zestawów. Posiłki zawierały dodatki produktów sezonowych, dodatki warzywne, źródła pełnowartościowego białka. Regularność, częstotliwość oraz pory spożywania posiłków również były prawidłowe.

2.8. Współpraca z innymi jednostkami kontrolnymi

W ramach porozumienia o współpracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej i Inspekcji Weterynaryjnej współpracowano na bieżąco z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Głubczycach. W związku z wystąpieniem w Polsce ASF i na polecenie Głównego Inspektora Sanitarnego wspólnie z pracownikiem Inspekcji Weterynaryjnej przeprowadzono 24 kontrole na terenie targowiska w Głubczycach i miejsca targowego w Kietrze.

Kontrole związane były z ewentualną, nielegalną sprzedażą na straganach produktów pochodzenia zwierzęcego zawierających mięso wieprzowe lub dzików. W toku wspólnych kontroli sanitarnych nie stwierdzono nieprawidłowości.

W związku z realizacją *Planu działania na 2023 r. dotyczącego produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego, realizowanego w ramach porozumienia z dnia 20 stycznia 2015r. w sprawie współdziałania Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego* wspólnie z pracownikami Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Opolu oddział w Głubczycach przeprowadzono 3 kontrole w gospodarstwach rolnych/ogrodniczych.

3. Zapobieganie oraz zwalczanie zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi w 2023 roku

3.1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

Głównym celem działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest sprawowanie nadzoru epidemiologicznego poprzez monitorowanie sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych i wczesne wykrywanie zagrożeń epidemicznych w celu skutecznego ich zwalczania.

Ocenę sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych w powiecie głubczyckim w 2023 roku opracowano na podstawie otrzymanych zgłoszeń od lekarzy placówek ochrony zdrowia.

Tabela nr 8. Dane epidemiologiczne dotyczące występowania wybranych chorób zakaźnych w powiecie głubczyckim w latach 2022 i 2023 na tle woj. opolskiego i kraju .

Lp.	Jednostka chorobowa	Powiat głubczycki 2022 r.		Powiat głubczycki 2023 r.		Województw o opolskie 2023 r.		Polska 2023 r.		
		Liczb. zach.	Zap./100 tys.	Liczb. zach.	Zap./100 tys.	Liczb. zach.	Zap./100 tys.	Liczb. zach.	Zap./100 tys.	
1.	Salmonelloza – zatrucia pokarmowe	9	20,12	9	20,78	188	20,01	9835	26,09	
2.	Bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez <i>E. coli</i> biegunkotwórczą	3	6,71	0	0 ↓	44	4,68	212	0,56	
3.	Bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez <i>Clostridioides difficile</i>	10	22,24	11	25,40 ↑	500	53,22	21134	56,06	
4.	Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe nieokreślone	1	2,26	0	0 ↓	2	0,212	757	2,01	
5.	Giardioza (lamblioza)	0	0	5	11,54 ↑	22	2,34	1742	4,62	
6.	Wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez:	rotawirusy	27	60,37	17	39,25 ↓	183	19,48	6123	16,24
		norowirusy	11	24,60	10	23,09 ↓	162	17,24	7475	19,83
		inne określone	20	44,72	15	34,63 ↓	161	17,14	4525	12,00
		nieokreślone	3	6,71	1	2,31 ↓	55	5,85	9029	23,95
7.	Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	25	55,90	16	36,94 ↓	160	17,03	9474	25,13	
8.	Biegunka i zapalenia jelitowo-żołądkowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	ogółem	85	190,10	56	129,30 ↓	1390	147,96	47553	126,14
		w tym u dzieci do lat 2	11	24,60	6	13,85 ↓	321	34,17	10172	26,98
9.	Krztusiec	0	2,24	1	2,31	40	4,26	927	2,46	
10.	Płonica (szkarlatyna)	6	13,42	14	32,32 ↑	1319	140,40	44644	118,42	
11.	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna - róża	5	11,18	8	18,32 ↑	186	19,80	5370	14,24	

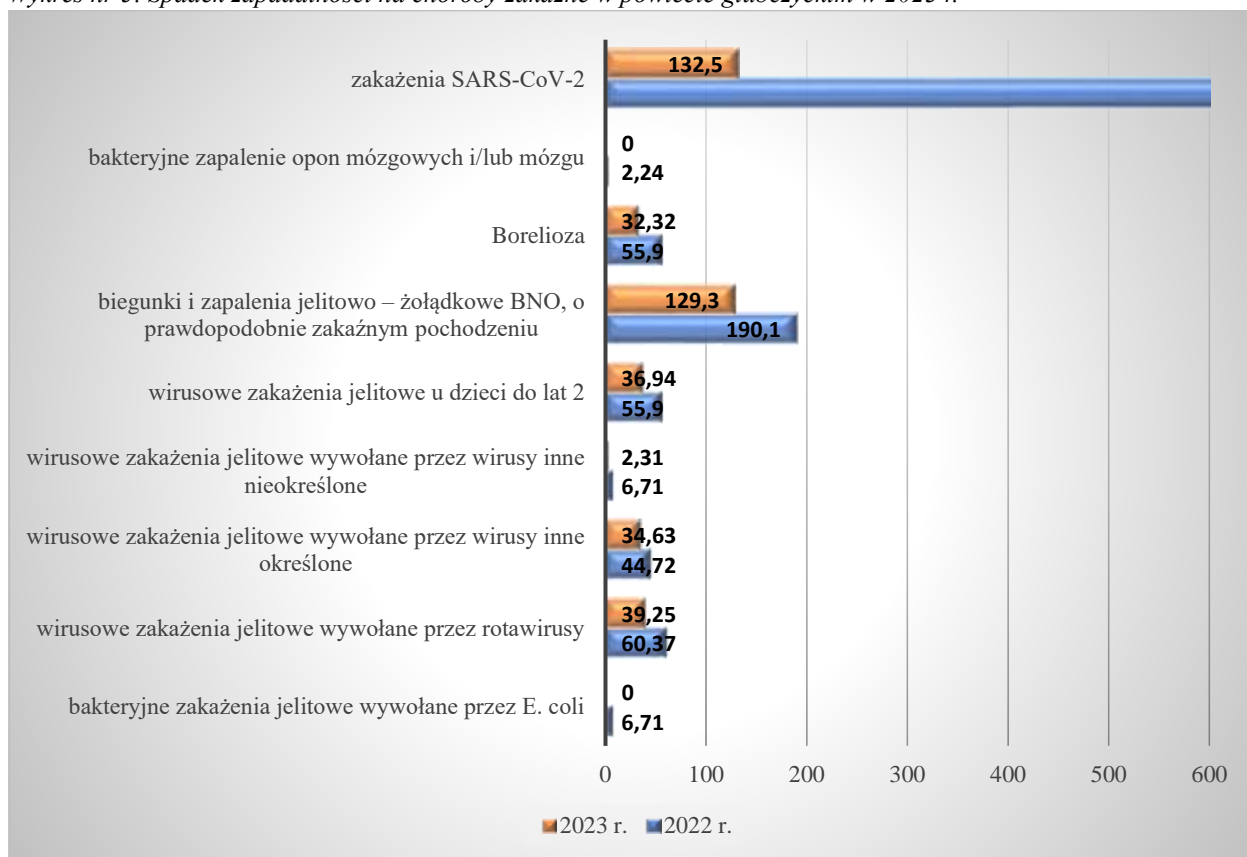
12.	Borelioza z Lyme		25	55,90	14	32,32 ↓	715	76,1 1	25244	66,96
13.	Ostre porażenia wiotkie u dzieci w wieku 0 – 14 lat		0	0	1	2,31 ↑	1	0,11	66	1,15
14.	Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień		4	8,94	9	20,78 ↑	169	17,9 9	9976	26,46
15.	Ospa wietrzna		126	281,7 3	171	394,82 ↑	6468	688, 47	19063 9	505,7 0
16.	Odra		0	0	0	0	1	0,11	36	0,10
17.	Różyczka		0	0	0	0	0	0	262	0,69
18.	Wirusowe zapalenie wątroby typu B przewlekłe BNO		3	6,71	4	9,24 ↑	77	8,20	3115	8,26
19.	Wirusowe zapalenie wątroby typu C przewlekłe BNO		1	2,24	3	6,93 ↑	83	8,83	3269	8,67
20.	AIDS Zespół nabytego upośledzenia odporności		2	4,47	0	0 ↓	3	0,32	183	0,49
21.	Nowo wykryte zakażenia HIV		3	6,71	3	6,93	61	6,49	2905	7,71
22.	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)		0	0	1	2,31 ↑	28	2,98	969	2,57
23.	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu inne określone		1	2,24	0	0 ↓	5	0,53	158	0,42
24.	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu inne, nieokreślone		1	2,24	0	0 ↓	3	0,32	145	0,38
25.	Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone		0	0	1	2,31 ↑	47	5,00	647	1,72
26.	Grypa	ogółem	6	13,42	32	73,90 ↑	666	70,8 9	11087	29,41
		u dzieci 0 – 14 lat	0	0	22	50,80 ↑	368	39,1 7	5675	98,78
	Grypa potwierdzona wynikiem szybkiego testu antygenowego		-	-	33	76,19	1133	120, 60	58221	153,2 1
	Zakażenia wirusem RSV		-	-	8	18,47	131	13,9 4	11995	31,82
	Zakażenia SARS-CoV-2 *		2863	640,1 6	574	132,53 ↓	1029 2	1089 ,10	38025 5	1008, 63

*obliczono współczynnik zapadalności na 10 tys. mieszkańców

Na podstawie przeprowadzonej analizy ustalono, że w roku sprawozdawczym w porównaniu do 2022 roku nastąpił spadek zachorowań na bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *E. coli*, wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy, wirusy określone i nieokreślone, wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2, biegunki i zapalenia jelitowo – żołądkowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu, boreliozę, bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu, zakażenia SARS-CoV-2.

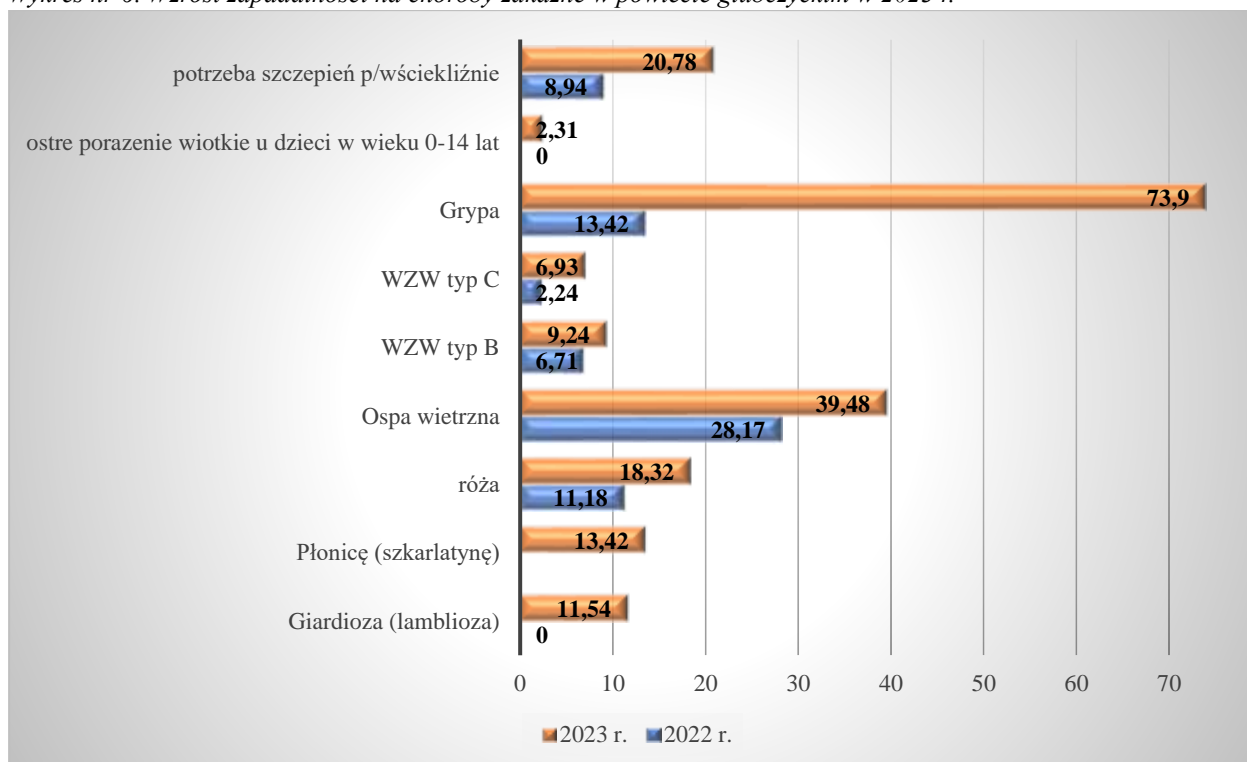
Porównanie współczynnika zapadalności na 100 tys. mieszkańców przedstawiono na wykresie poniżej.

Wykres nr 5. Spadek zapadalności na choroby zakaźne w powiecie głubczyckim w 2023 r.

Zauważono wzrost zachorowań na giardiozę (lambliozę), płonicę (szkarlatynę), różę, ospę wietrzną, wirusowe zapalenie wątroby typu B oraz C, grypę w tym grypę potwierdzoną szybkim testem antygenowym, odnotowano przypadek ostrego porażenia wiotkiego u dzieci w wieku 0 – 14 lat oraz wzrost potrzeby szczepień przeciw wścieklicznie.

Wykres nr 6. Wzrost zapadalności na choroby zakaźne w powiecie głubczyckim w 2023 r.

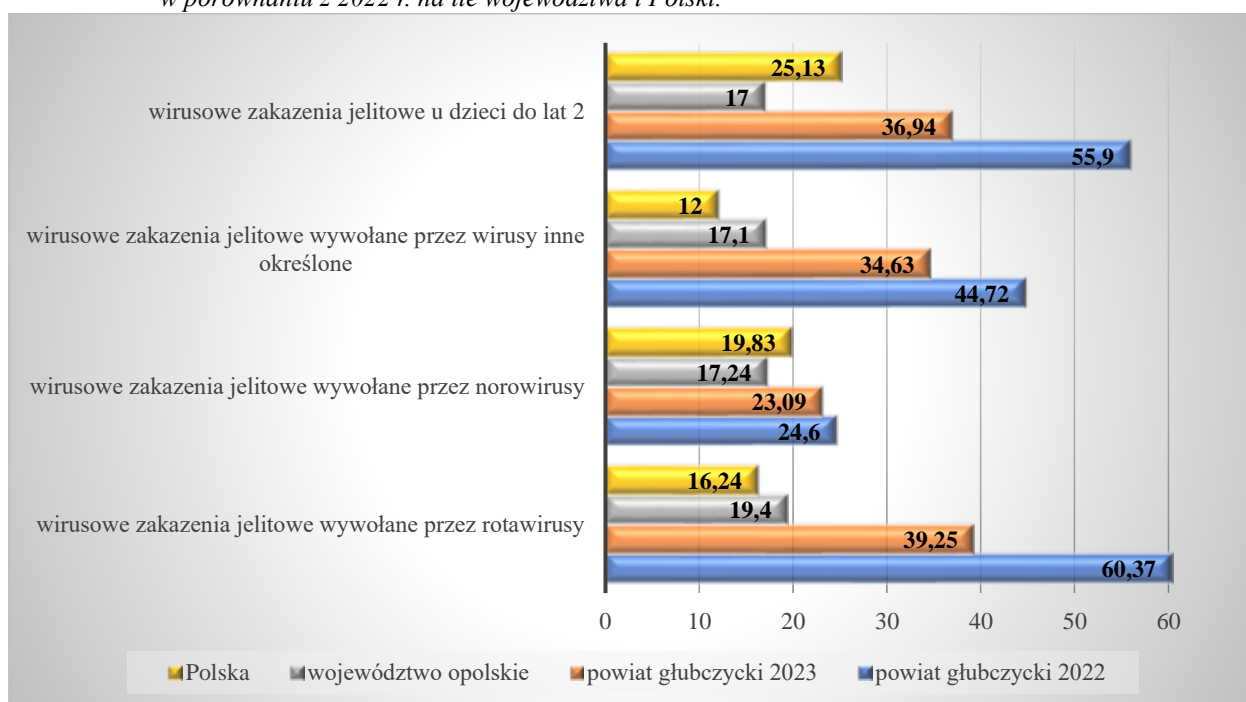
Ilość zachorowań na Salmonellozę, bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Clostridioides difficile* i krztusiec oscylowały na zbliżonym poziomie.

W związku z coraz częstszym wstępowaniem w latach ubiegłych zakażeń wirusem RSV od 2023 roku wprowadzono obowiązek dokonywania tych zgłoszeń przez lekarzy.

Na podstawie zgromadzonych danych ustalono współczynnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców w powiecie głubczyckim na poziomie 18,47, w województwie 13,94 natomiast, w kraju 31,82.

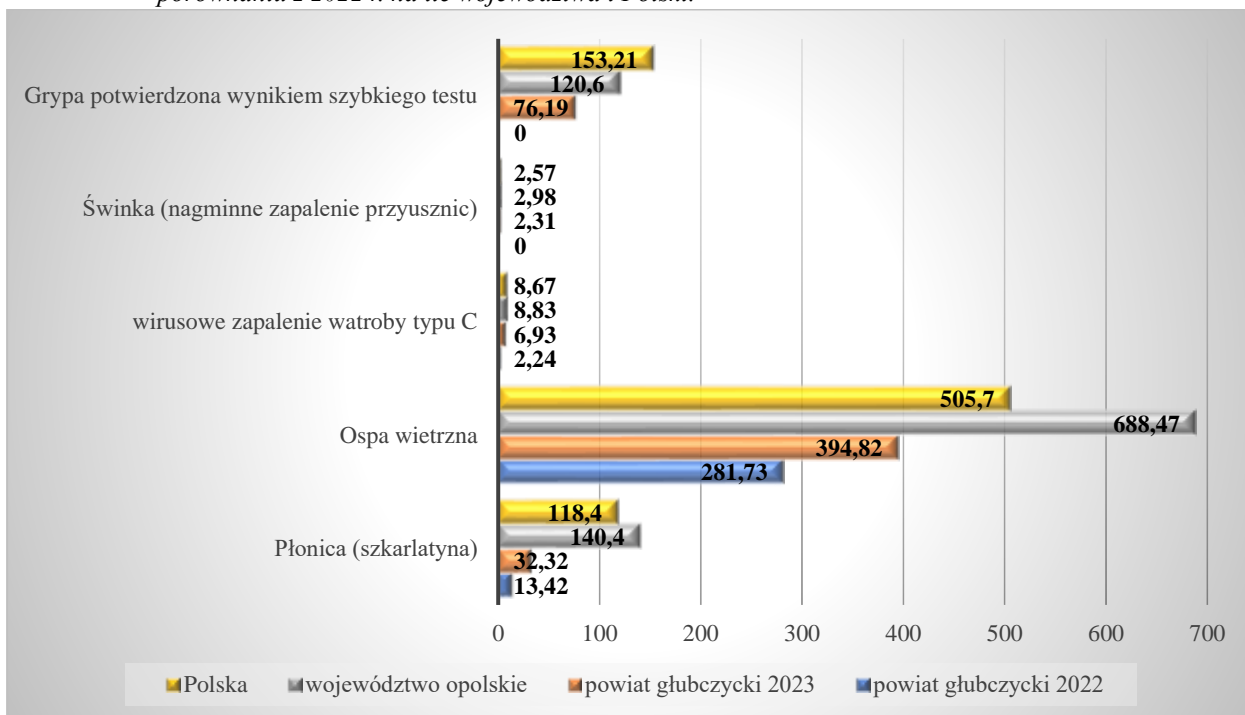
Analiza przypadków zachorowań na choroby zakaźne wykazała, że chociaż w 2023 roku w przypadku niektórych jednostek chorobowych takich jak wirusowe zakażenia jelitowe, również u dzieci do lat 2 współczynnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców obniżył się w stosunku do 2022 roku, to jednak w porównaniu do współczynnika zapadalności w województwie i kraju jest nadal wysoki. Porównanie danych przedstawiono na wykresie poniżej.

Wykres nr 7. Spadek współczynnika zapadalności na choroby zakaźne w powiecie głubczyckim w 2023 r. w porównaniu z 2022 r. na tle województwa i Polski.

Odnotowano również wyższy współczynnik zapadalności na płonicę (szkarlatynę), ospę wietrzną, świnkę, wirusowe zapalenie wątroby typu C oraz grypę potwierdzoną wynikiem szybkiego testu.

Wykres nr 8. Wzrost współczynnika zapadalności na choroby zakaźne w powiecie głubczyckim w 2023 r. w porównaniu z 2022 r. na tle województwa i Polski.

3.2. Choroby zakaźne objęte przez Światową Organizację Zdrowia programami eradykacji i eliminacji (odra, różyczka, poliomyelitis)

W przypadku chorób, w zapobieganiu których stosowane są szczepionki o wysokim stopniu skuteczności istnieje możliwość wyeliminowania ich na danym obszarze (pod warunkiem osiągnięcia odpowiedniego poziomu wyszczepialności). Ostatecznie można oczekiwać brak zakażeń na terenie kraju chociaż nadal istnieje prawdopodobieństwo zawleczenia tych chorób z zagranicy. Obecnie Polska uczestniczy w koordynowanych przez WHO globalnych programach eliminacji odry i różyczki oraz eradykacji *polio*.

W ramach programów każdy przypadek powziętego przez lekarza podejrzenia odry, różyczki czy ostrego porażenia wiotkiego, które wystąpiło u dziecka w wieku od 0 – 14 lat wymaga przeprowadzenia badań potwierdzających zachorowanie.

3.2.1. Odra

Odra jest ostrą chorobą wirusową przebiegającą z gorączką, kaszlem, zapaleniem spojówek oraz wysypką. Najczęstszym jej powikłaniem jest zapalenie płuc i ucha środkowego. Odra jest jedną z najbardziej zaraźliwych chorób wirusowych. Ryzyko zachorowania na odrę występuje u każdej osoby, która nie była szczepiona przeciw tej chorobie lub jej wcześniej nie przechorowała. W 2023 roku w powiecie głubczyckim podobnie jak w latach ubiegłych nie odnotowano przypadku zachorowania na odrę.

W ramach programu eliminacji odry wykonano badania laboratoryjne w jednym przypadku podejrzenia odry u dziecka w szóstym roku życia. W badanych próbkach pobranego materiału nie wykryto wirusa odry.

Zdjęcie 2. Zdjęcie poglądowe

3.2.2. Różyczka

Różyczka jest ostrą chorobą wirusową przebiegającą z gorączką oraz wysypką. Pomimo relatywnie łagodnego przebiegu zapobieganie różyczce jest istotne w związku z tym, iż powoduje ona chorobę zespołu wad wrodzonych (zespół różyczki wrodzonej) u dzieci urodzonych przez kobiety zakażone, w trakcie trwania ciąży. Po okresie wzrostu zachorowań na różyczkę wywołanych epidemią wyrównawczą, która miała miejsce w 2013 r. i dotyczyła głównie młodych mężczyzn (niezaszczepionych), w kolejnych latach obserwowano spadek liczby zachorowań. W 2023 roku zarówno w powiecie głubczyckim jak i województwie opolskim nie potwierdzono żadnego przypadku zachorowania na różyczkę.

W Polsce odnotowano jedynie 262 przypadki co stanowi bardzo niski współczynnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców tj. 0,69, natomiast w 2022 roku 153 przypadki. Podobnie jak w latach poprzednich nie odnotowano różyczki wrodzonej. W ramach programu eliminacji różyczki w 2023 rok w powiecie głubczyckim podobnie jak w przypadku podejrzenia odry wykonywano badania diagnostyczne u jednej osoby podejrzanej o zachorowanie. Przeprowadzone badania nie potwierdziły zachorowania na różyczkę.

3.2.3. Poliomyelitis (ostre nagminne porażenie wiotkie)

Poliomyelitis to ostra choroba wirusowa przebiegająca najczęściej w postaci bezobjawowego zakażenia lub niecharakterystycznych objawów ze strony przewodu pokarmowego. W przypadku

wystąpienia postaci porażennej wywołuje trwałe upośledzenie narządu ruchu doprowadzając nawet do zgonu porażając mięśnie oddechowe.

Zarówno Polska, jak i cały Region Europejski WHO, od 2002 roku oficjalnie są wolne od *poliomyelitis*. Ostatnie dwa przypadki tej choroby w Polsce, spowodowane dzikim wirusem polio, odnotowano w 1982 r. i 1984 r. Mimo to groźba ponownego wprowadzenia dzikiego wirusa polio do Polski pozostaje realna, aż do momentu wyeradykowania tej choroby na świecie. Istnieją 3 szczepy dzikiego wirusa polio (WPV), typ 1, typ 2 i typ 3. WPV 2 i WPV 3 zostały eradykowane odpowiednio w 2015 r. (ostatni przypadek na świecie zanotowano w 1999 r.) i 2019 r. (ostatni przypadek na świecie zanotowano w 2012 r.), podczas gdy WPV 1 nadal występuje endemicznie w dwóch krajach: Afganistanie i Pakistanie.

W ramach zapobiegania szerzeniu się zachorowań przez zawleczenie wirusa na obszar Polski, konieczne jest utrzymywanie wysokiego poziomu zaszczepienia oraz stałe monitorowanie przypadków ostrych porażen wiotkich, które są poddawane diagnostyce wirusologicznej dla celów nadzoru epidemiologicznego. Należy dążyć do osiągnięcia co najmniej 95% poziomu zaszczepienia dzieci w 2 r. ż. pełnym cyklem podstawowym (3 dawki szczepionki). Szczepienie przypominające w Polsce prowadzi się w 6 r. ż., podając jedną dawkę szczepionki. Szczepienia przeciw polio w Polsce realizowane są przy użyciu szczepionki inaktywowanej IPV.

Według zaleceń Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) do czasu całkowitej eradykacji *poliomyelitis* na świecie osoby wyjeżdżające na tereny endemicznego występowania *poliomyelitis* powinny posiadać kompletne zaszczepienie (uodpornienie) przeciwko tej chorobie. W 2023 roku w powiecie głubczyckim wystąpił jeden przypadek porażenia wiotkiego u dziecka w wieku 14 lat, który został poddany pełnej diagnostyce wirusologicznej. Ostatecznie przeprowadzone badania nie potwierdziły zakażenia wirusem *poliomyelitis*.

3.3. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie zakażeń SARS-CoV-2

COVID-19 (od ang. Coronavirus Disease 2019) to ostra choroba zakaźna układu oddechowego wywołana zakażeniem wirusem SARS-CoV-2, który jest spokrewniony z wirusem SARS i wcześniej był nazywany roboczo „2019-nCoV” (z ang. 2019 novel coronavirus). Zakażenie szerzy się od osób zakażonych drogą powietrzno-kropelkową. Okres wylegania choroby wynosi od 2 do 10 dni od momentu zakażenia dlatego kluczowe jest zachowanie odpowiedniej higieny osobistej. W 2023 roku w Polsce dominował Omikron z jego wariantem XBB.1.5 Kraken, który charakteryzował się łagodniejszym przebiegiem. Największe niebezpieczeństwo związane z rozprzestrzenianiem się omawianego wirusa stanowi jego wysoka zakaźność. Na szczęście objawy choroby nie odbiegają znacząco od tych, które pojawiały się w przypadku „klasycznego” koronawirusa tj. **katar, kaszel, ból gardła, ból głowy i mięśni, uczucie rozbicia i zmęczenia, stan podgorączkowy lub gorączka, a także zaburzenia smaku i węchu**. Sytuacja epidemiologiczna w Polsce związana z wariantem XBB.1.5 Kraken jest niepokojąca i w dalszym ciągu wymaga monitorowania i skutecznych środków zaradczych. Mimo łagodniejszego przebiegu, Kraken pozostaje nadal groźnym wirusem, w szczególności dla osób z grup ryzyka (seniorzy, osoby przewlekle chore i z niedoborami odporności), a świadomość społeczeństwa i odpowiedzialność są kluczowe dla ochrony przed rozprzestrzenianiem choroby. W 2023 roku w powiecie głubczyckim odnotowano 574 przypadki zakażeń SARS-CoV-2, w tym 20 (3,5%) osób hospitalizowano, 5 (0,87%) osób zmarło.

W ramach podejmowanych działań przeciwepidemicznych przeprowadzono 556 wywiadów epidemiologicznych oraz wykonano 46 badań w kierunku SARS-CoV-2 u osób podejrzanych o zakażenie.

3.4. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie zakażeń wirusami grypy

Grypa jest jednym z podstawowych priorytetów zdrowia publicznego, ze względu na zmienność antygenową wirusów i możliwość pojawienia się nowych wariantów. Efektywna kontrola zagrożeń z nią związanych uzależniona jest od prowadzenia sprawnego nadzoru, który musi obejmować gromadzenie danych o zachorowaniach – nadzór epidemiczny oraz badania laboratoryjne potwierdzające zakażenia – nadzór wirusologiczny. Nadzór ten opiera się na analizowaniu struktury antygenów nowych szczepów, co w następstwie prowadzi do sezonowego doboru optymalnego składu szczepionki przeciwko grypie.

Nadzór epidemiologiczny nad grypą prowadzony jest w ciągu całego roku, ze szczególnym wzmocnieniem nadzoru wirusologicznego w okresie zwiększonej liczby zachorowań, która w Polsce trwa zwykle od września do kwietnia następnego roku.

Zdjęcie 3. Zdjęcie poglądowe

W 2023 roku w powiecie głubczyckim ogółem odnotowano 65 przypadków grypy potwierdzonej badaniami laboratoryjnymi oraz szybkim testem antygenowym. Z czego 22 przypadki dotyczyły dzieci w wieku 0 – 14 lat. Dane mogą być nadal niedoszacowane chociażby z powodu zbyt małej ilości wykonywanych testów.

W roku sprawozdawczym kontynuowano nadzór epidemiologiczny i wirusologiczny nad grypą oparty na systemie SENTINEL, w którym lekarze przesyłali dane epidemiologiczne dotyczące zachorowań na grypę i infekcje grypopodobne wraz z próbkami do badań wirusologicznych dla potrzeb nadzoru.

W sezonie 2022/2023 mieszkańcy powiatu głubczyckiego realizowali zalecane szczepienia ochronne przeciw grypie – zaszczepionych zostało 963 osoby - około 2,22%, co stanowi wzrost

w porównaniu do lat ubiegłych (przed okresem pandemii) gdy szczepiło się niespełna 2%. Te dane mogą być jednak nieco zaniżone ponieważ pochodzą wyłącznie ze sprawozdań przekazanych przez punkty szczepień realizujące szczepienie ochronne, natomiast wiele osób może szczepić się indywidualnie w prywatnych gabinetach lekarskich, które nie mają obowiązku sprawozdawczości z tego zakresu. Powodem wyższej wyszczepialności z pewnością była m.in. trwająca epidemia COVID-19 i większe przeświadczenie społeczeństwa o zasadności przyjmowania szczepień przeciwko grypie. Na wzrost szczepień mogła mieć również wpływ refundacja szczepionek dla pacjentów oraz zapewnienie finansowania szczepień dla określonych grup zawodowych.

3.5. Gruźlica

Gruźlica jest jedną z najstarszych chorób towarzyszących człowiekowi i wciąż pozostaje istotnym problemem zdrowotnym w skali globalnej.

To choroba zakaźna wywoływana przez prątki kwasooporne z grupy *Mycobacterium tuberculosis* complex – *M. tuberculosis*, *M. bovis* i *M. africanum* zwane od nazwiska odkrywcy prątkami Kocha. Choroba przenosi się podczas kaszlu, kichania, odkrztuszania (odpluwania) głośnego śmiechu, mówienia (prątki wydalone są wraz z kropelkami śluzu). Zakażenie drogą powietrzną jest najczęstszym sposobem zakażenia. Jeden nie leczony chory prątkujący może zakażyć w ciągu roku średnio od 10 do 15 osób. Gruźlica jest chorobą społeczną związaną z warunkami bytowania: życia (mieszkanie, odżywianie), pracy i wypoczynku. Przyczyną rozwoju choroby u zakażonego, jest osłabienie sił obronnych organizmu. Na jej rozwój mają wpływ m.in. niedożywienie oraz złe warunki mieszkaniowe. Inne czynniki sprzyjające zachorowaniu na gruźlicę to: zakażenie HIV, cukrzyca, choroby nowotworowe, choroby krwi, schyłkowa niewydolność nerek, leczenie immunosupresyjne np. w stanach po transplantacji, pylica płuc, leczenie sterydami przez okres dłuższy niż 3 tygodnie w dawce powyżej 15 mg/dobę, szybka utrata masy ciała.

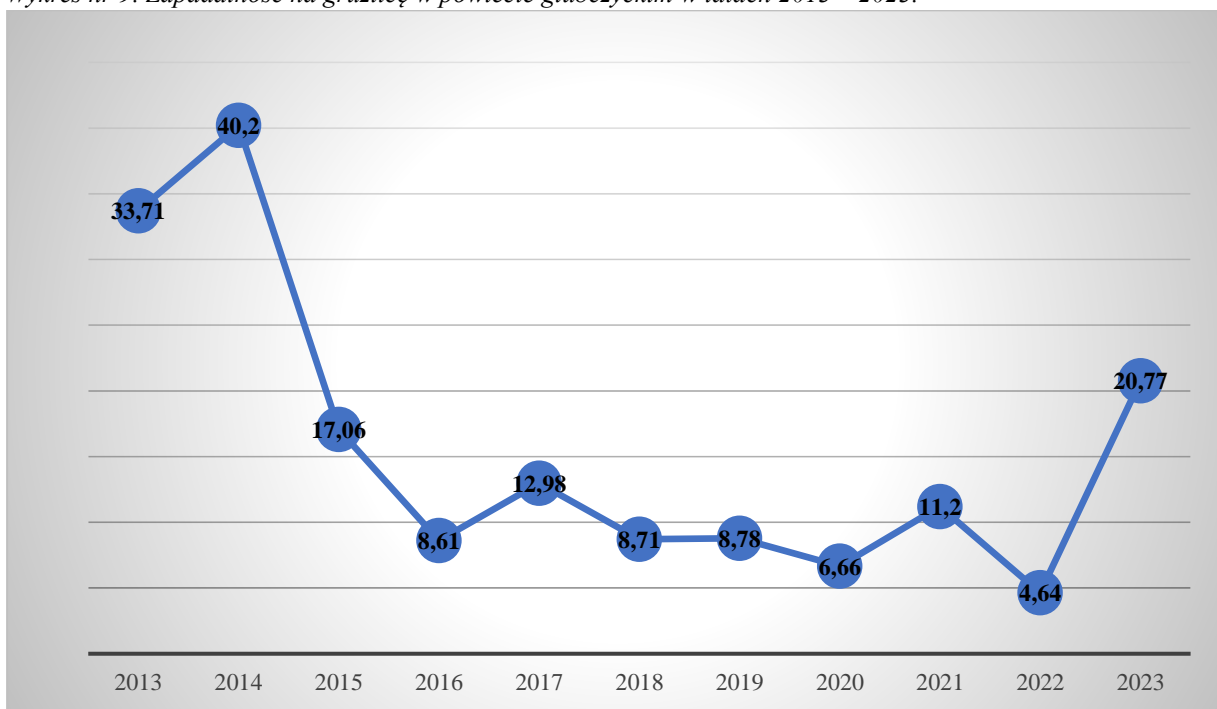
Podstawową metodą walki z gruźlicą są szczepienia oraz szybkie wykrywanie zachorowań i zapewnienie wszystkim chorym skutecznego leczenia. W Polsce szczepienie przeciwgruźlicze (BCG) jest obowiązkowe tylko u noworodków. Szczepienie to chroni przed ciężkimi postaciami choroby, szczególnie przed zapaleniem opon mózgowo-rdzeniowych.

Nadzór nad gruźlicą sprawuje PIS na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

Na poziomie krajowym dane liczbowe dotyczące zachorowań zbierane są i analizowane przez **Instytut Gruźlicy Chorób Płuc w Warszawie**.

W powiecie głubczyckim na przestrzeni lat 2013- 2022 zachorowanie na gruźlicę miało charakter spadkowy, natomiast w roku 2023 odnotowano znaczny wzrost zachorowań rejestrując - 9 przypadków (współczynnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców wyniósł 20,77).

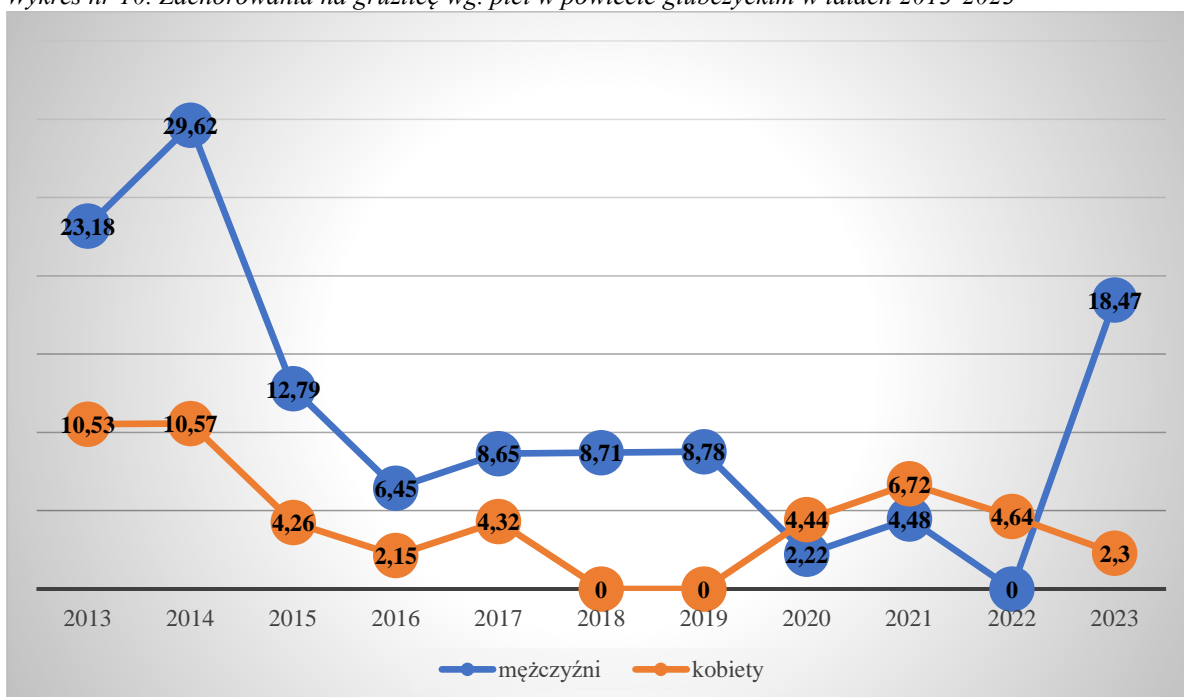
Wykres nr 9. Zapadalność na gruźlicę w powiecie głubczyckim w latach 2013 – 2023.

Wzrost zachorowań może być oznaką częściowej naprawy szkód wyrządzonych przez pandemię COVID-19. W 2020 roku z powodu destrukcyjnego wpływu pandemii na system zdrowotny nastąpił blisko 16 % spadek liczby odnotowanych przypadków gruźlicy w powiecie głubczyckim. W 2023 roku zgłoszono 16 przypadków (zapadalność/100 tys. 33,71), w roku 2022 tylko 2 przypadki (zapadalność/100 tys. 4,64). Poniższy wykres przedstawia dane statystyczne zgromadzone przez PPIS w Głubczycach dot. zachorowań na gruźlicę na przestrzeni dziesięciu lat.

Przeprowadzona analiza danych pozwala na stwierdzenie, że w powiecie głubczyckim na gruźlicę częściej chorują mężczyźni niż kobiety.

Wykres nr 10. Zachorowania na gruźlicę wg. płci w powiecie głubczyckim w latach 2013-2023

3.6. Choroby krwiopochodne

3.6.1. Wirusowe zapalenie wątroby typu C

Zachorowania na zapalenie wątroby typu C występują na całym świecie. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) szacuje, że na świecie żyje około 71 mln ludzi przewlekle zakażonych HCV (z obecnością HCV-RNA), tj. około 1% populacji. W Polsce odsetek zakażonych wirusem HCV, z obecnością HCV-RNA, wynosi około 0,5% co odpowiada 165 tys. osób zakażonych. Większość z nich nie jest świadoma zakażenia. Nierozpoznane i nieleczone wirusowe zapalenie wątroby typu C powoduje raka wątroby. Przewlekle zapalenie wątroby typu C jest chorobą, która postępuje powoli, jednak w ciągu 20 – 25 lat trwania prowadzi do marskości wątroby u 5 – 20% chorych. Samoistna eliminacja wirusa u chorych zakażonych przewlekle jest bardzo rzadka – około 0,02% przypadków rocznie.

- ✓ zapalenie wątroby typu C ostre - w 2023 roku w powiecie głubczyckim jak i w województwie opolskim nie odnotowano zakażeń o ostrym przebiegu.
- ✓ zapalenie wątroby typu C przewlekle i bliżej nieokreślone – w 2023 roku w powiecie głubczyckim odnotowywano 2 przypadki zachorowań (zapadalność/100 tys. 6,93). Zachorowanie wystąpiło u kobiety i mężczyzny zamieszkujących w mieście. W województwie opolskim rozpoznawano 83 przypadki (współczynnik zapadalności/100 tys. 8,83).

Zdjęcie 4. Zdjęcie poglądowe

3.6.2. Wirusowe zapalenie wątroby typu B

Wirus zapalenia wątroby typu B (z ang. hepatitis B virus – HBV) wywołuje wirusowe zapalenie wątroby typu B – ostre i przewlekle.

- ✓ wirusowe zapalenie wątroby typu B ostre - w powiecie głubczyckim, w roku sprawozdawczym nie odnotowano zachorowań na wzv typu B o ostrym przebiegu, natomiast w województwie opolskim zarejestrowano 2 przypadki co stanowi zapadalność/100 tys. na poziomie 0,21.
- ✓ wirusowe zapalenie wątroby typu B przewlekłe i bliżej nieokreślone - w 2023 roku zgłoszono 4 przypadki (zapadalność/100 tys. 9,24), co stanowi wzrost zachorowań w stosunku do 2022 roku, w którym odnotowano 3 przypadki (zapadalność/100 tys. 6,71). Porównując, w województwie opolskim w 2023 roku zarejestrowano 77 przypadków (zapadalność/100 tys. 8,20).

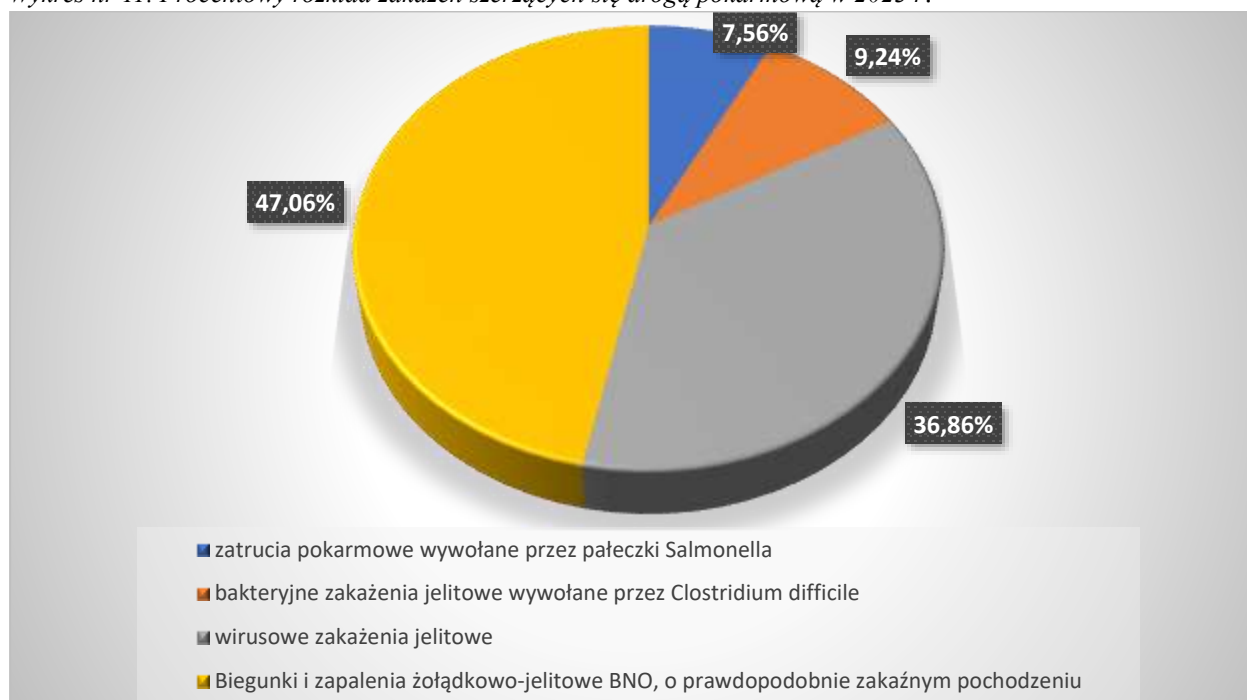
Wprowadzenie powszechnych/obowiązkowych szczepień ochronnych noworodków i niemowląt okazało się bardzo skuteczne w walce z wirusowym zapaleniem wątroby typu B. Szczepienie przeciw tej chorobie chroni przed poważnymi konsekwencjami zakażenia, a także przed marskością wątroby i rozwojem raka wątroby. Dzieci zaszczepione 3 dawkami szczepionki są chronione przez wiele lat. Szacuje się, że skuteczność szczepień przeciw wirusowi zapalenia wątroby typu B wynosi 85-100%.

3.7. Choroby przenoszone drogą pokarmową.

W roku sprawozdawczym zarejestrowano 119 przypadków zakażeń szerzących się drogą pokarmową (w roku 2022 – 142 przypadki).

Wśród tych zakażeń największy odsetek stanowiły biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (w tym u dzieci do 2 lat) – 56 przypadków (47,06%), następnie wirusowe zakażenia jelitowe (w tym u dzieci do 2 lat) – 43 przypadki (36,13%), zatrucia pokarmowe wywołane przez pałeczki *Salmonella* – 9 przypadków (7,56%) oraz bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Clostridioides difficile* – 11 przypadków (9,24%).

Wykres nr 11. Procentowy rozkład zakażeń szerzących się drogą pokarmową w 2023 r.

3.7.1. Wirusowe zatrucia pokarmowe

Czynnikiem etiologicznym wirusowych zatruc pokarmowych są zwykle rotawirusy, które najczęściej dotyczą dzieci. Atakują one organizm głównie **drogą pokarmową**, jednak mogą przenosić się również drogą kropelkową. Często źródłem zakażenia mogą być norowirusy, wirusy bardzo zakaźne. W tym przypadku objawy wirusowego zatrucia pokarmowego przebiegają ciężko. U osób zdrowych tego rodzaju zakażenia rzadko prowadzą do poważnych konsekwencji zdrowotnych. Powikłania zdarzają się głównie u osób starszych, na skutek odwodnienia organizmu. Zatrucia pokarmowe wirusowe najczęściej leczone są odpowiednią dietą oraz uzupełnianiem płynów.

3.7.2. Zatrucia pokarmowe wywołane przez pałeczki Salmonella

Naturalnym miejscem bytowania pałeczek *Salmonella* jest przewód pokarmowy zwierząt. Podstawowym źródłem zakażenia jest drób, jaja, produkty jajeczne i mleko. Aby uniknąć zakażenia pałeczkami *Salmonelli* należy przede wszystkim poddać obróbce termicznej drób oraz jaja przed spożyciem (pałeczki *Salmonella* giną w temperaturze powyżej 60° C).

Ponadto należy przestrzegać zasady higieny podczas przygotowywania posiłków. Sprzęt mający kontakt z surowym mięsem i jajami należy dokładnie myć, a powierzchnie robocze dezynfekować. Bardzo ważne jest utrzymywanie wysokich standardów higieny rąk, szczególnie w trakcie przygotowywania posiłków.

Zdjęcie 5. Zdjęcie poglądowe

W roku sprawozdawczym w ramach prowadzonych dochodzeń epidemiologicznych nadzorem objęto 28 osób (chorych i osoby z otoczenia), od których pobrano 46 próbek do badań mikrobiologicznych w kierunku *Salmonella/Shigella*.

Zadawalający jest fakt, że w 2023 roku podobnie jak w 2022 nie odnotowano ognisk zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki *Salmonella*.

3.8. Choroby odzwierzęce

3.8.1. Borelioza

Borelioza z Lyme jest najczęściej występującą chorobą odkleszczową w Polsce i Europie, wywołaną przez krętki z rodzaju *Borrelia burgdorferi*. Jest chorobą zakaźną wieloukładową, przenoszoną przez kleszcze z rodzaju *Ixodes*, których rezerwuarem są dzikie i domowe zwierzęta - gryzonie, drobne ssaki oraz ptaki. Borelioza występuje na całej półkuli północnej, a także w Australii. Obecnie obszar całej Polski uznawany jest za terytorium endemiczne dla tej choroby, co oznacza, że kleszcze będące wektorami krętków z rodzaju *Borrelia* są obecne na terenie całego kraju. Borelioza może przyjmować różne postacie tj. skórą, stawową, zaburzenia układu krążenia, neurologiczną czy objawów neuropsychicznych.

Zdjęcie 6. Zdjęcie poglądowe

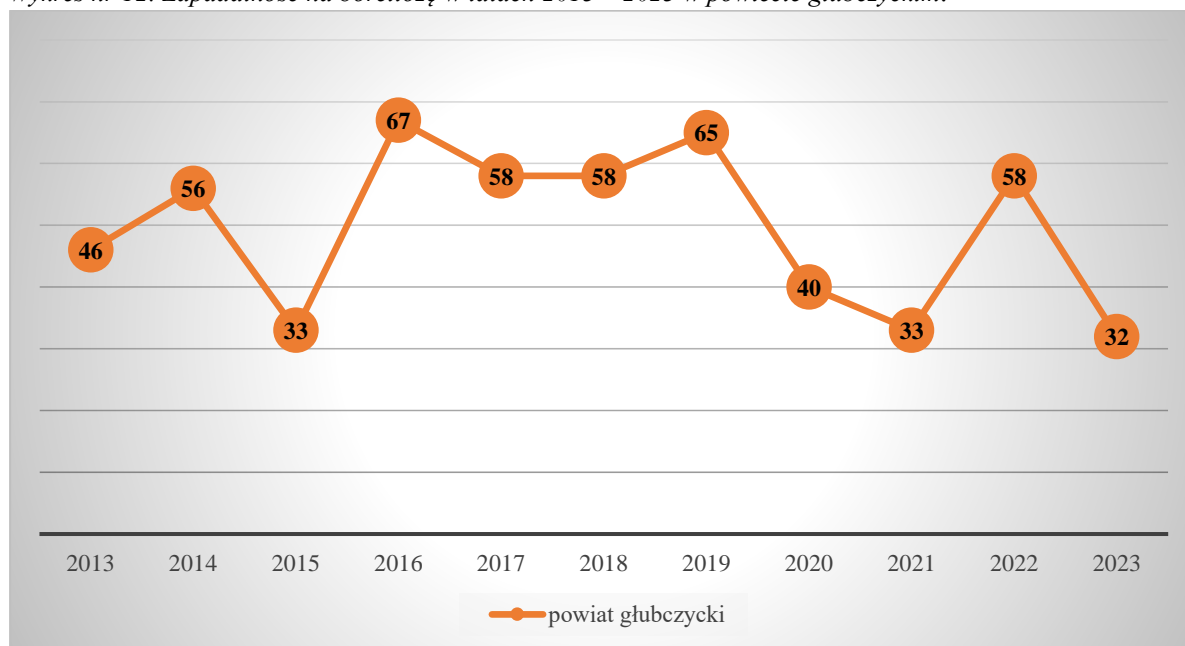
W 2023 roku spośród wszystkich zgłoszonych zachorowań na boreliozę, 14 przypadków zakwalifikowano jako potwierdzone zgodnie z definicją przypadków chorób zakaźnych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego. Jest to znaczny spadek w porównaniu z rokiem ubiegłym.

Zachorowania dotyczyły przeważnie mieszkańców miast- 57 %, a wśród mieszkańców wsi odsetek ten wyniósł 43%. Większość zachorowań dotyczyła osób dorosłych w przedziale wiekowym 18 – 60 lat, co stanowiło 50% wszystkich zachorowań, 43% to osoby powyżej 60 roku życia, a 7% to dzieci w wieku 0 – 18 lat. Wszystkie zachorowania zostały zgłoszone na podstawie wystąpienia rumienia wędrującego, a w każdym przypadku wdrożono antybiotykoterapię.

Do zakażeń dochodziło głównie podczas pobytu w lesie, ogródkach działkowych bądź na własnej posesji, a w części przypadków osoby zakażone nie były w stanie określić terenu gdzie doszło do ukąszenia, bądź nie pamiętały samego ukąszenia.

Na przestrzeni ostatnich lat współczynnik zapadalności na boreliozę w naszym powiecie ma tendencję zmienną. Można zauważyć wzrosty oraz spadki współczynnika zapadalności co przedstawiono na wykresie poniżej. W okresie sprawozdawczym zapadalność wynosiła 32, gdzie w porównaniu z rokiem ubiegłym wyniosła 58. Dane dotyczące zgłoszonych zachorowań mogą być niedoszacowane ze względu na utrudnioną prawidłową diagnostykę rozpoznania choroby oraz brakiem wystarczających badań potwierdzających boreliozę, co jest spowodowane przede wszystkim wydłużonym czasem oczekiwania na wizyty u specjalistów.

Wykres nr 12. Zapadalność na boreliozę w latach 2013 – 2023 w powiecie głubczyckim.

3.8.2. Wścieklizna

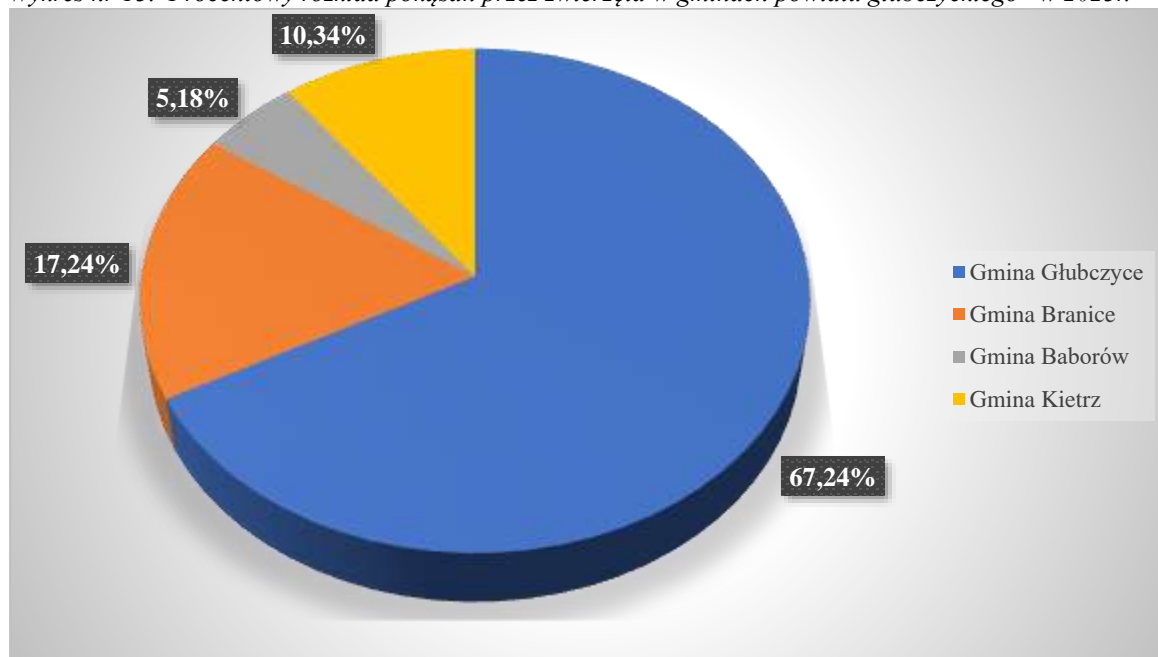
Państwowa Inspekcja Sanitarna w ramach podejmowanych działań nad przypadkami rozpoznania/podejrzenia wścieklizny u ludzi prowadzi nadzór epidemiologiczny nad osobami pokąsanymi przez zwierzęta oraz ściśle współpracuje z organami Inspekcji Weterynaryjnej. Za podejrzenie o zakażenie wścieklizną uważa się osoby, które zostały pokąsane przez dzikie zwierzęta, a także zwierzęta domowe, u których nie wykluczono wścieklizny. Wściekliznę wywołuje wirus neotropowy lokalizujący się w tkance nerwowej powodując zaburzenia w czynności ośrodkowego układu nerwowego. Wirus przenoszony jest za pośrednictwem śliny. Drogą zakażenia jest pokąsanie, ewentualnie oślinienie błon śluzowych, czy ran.

W Polsce zapobieganie zachorowaniom na wściekliznę oparte jest na szczepieniach poekspozycyjnych stosowanych u osób, które miały styczność ze zwierzęciem podejrzanym o wściekliznę. Prowadzi się również szczepienia profilaktyczne osób, które z racji wykonywanego zawodu są szczególnie narażone na zetknięcie z wścieklizną (np. lekarze weterynarii, pracownicy leśni, osoby wyjeżdżające w regiony, gdzie wścieklizna jest chorobą endemiczną).

W roku sprawozdawczym w stosunku do 2022 roku zaobserwowano nieznaczny wzrost pokąsań ludzi przez zwierzęta. W sumie przeprowadzono 58 dochodzeń epidemiologicznych w związku z podejrzeniem o zakażenie wirusem wścieklizny wskutek pogryzień (w 2022 roku zarejestrowano 54 pokąsania przez zwierzęta).

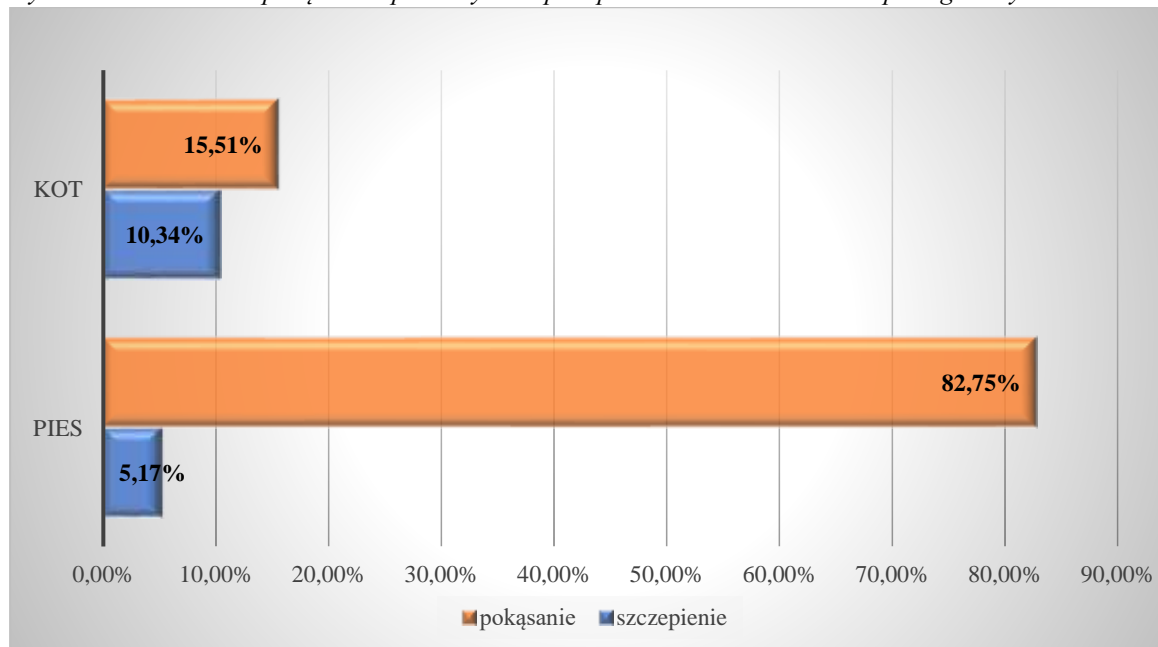
Najwięcej pokąsań przez zwierzęta wystąpiło w gminie Głubczyce – 39 przypadków (67,24%), następnie w gminie Baborów – 10 przypadków (17,24%), Kietrz - 6 przypadków (10,34%), natomiast najmniej w gminie Branice – 3 przypadki (5,18%).

Wykres nr 13. Procentowy rozkład pokąsań przez zwierzęta w gminach powiatu głubczyckiego w 2023r.

Analiza pokąsań wykazała, że częściej występowała potrzeba szczepień przeciw wścieklźnie po pokąsaniu przez koty (10,34%), niż przez psy (5,17%).

Wykres nr 14. Stosunek pokąsań do potrzeby szczepień p/wścieklźnie w 2023 r. w pow. głubczyckim.

W przypadku pokąsań człowieka przez psy lub koty, które można poddać badaniu/obserwacji weterynaryjnej Schemat Szczepień Ochronnych w Polsce dopuszcza odroczenie szczepień poekspozycyjnych przeciwko wścieklźnie do czasu uzyskania wyników 15-dniowej obserwacji weterynaryjnej. Kluczowe jest tu posiadanie przez zwierzę (domowe) aktualnego szczepienia p/wścieklźnie.

3.9. Ogniska epidemiczne

Ognisko epidemiczne określane jest jako epidemia ograniczona do zlokalizowanego w obrębie np. miasta, instytucji, szpitala wzrostu zapadalności na daną chorobę. W tym ujęciu ognisko epidemiczne może być rozpoznane na podstawie jednego z dwóch kryteriów tj.:

- ✓ wzrostu liczby zachorowań (zakażeń) ponad spodziewany (endemiczny, zwykły) poziom, który do tej pory był stwierdzany w danej jednostce/oddziale,
- ✓ pojawienie się dwóch lub więcej powiązanych epidemiologicznie zakażeń.

Ognisko epidemiczne może obejmować:

- ✓ Wzrost liczby zakażenia lub kolonizacji wywołanych przez ten sam lub prawdopodobnie ten sam drobnoustrój np. CPE (ang. Carbapenemase Producing Enterobacteriales): Enterobacteriales produkujące karbapenemazy)
- ✓ Wzrost liczby podobnych zakażeń związanych z wykonywaniem tej samej procedury medycznej np. zakażeniach wnętrza gałki ocznej po zabiegach zaćmy.
- ✓ Wzrost liczby pacjentów/osób, u których występują podobne objawy chorobowe.

W roku sprawozdawczym w porównaniu z rokiem 2022 odnotowano znaczny spadek ognisk epidemicznych. W 2022 r. zarejestrowano 25 ognisk natomiast w 2023 r. -8. Głównym czynnikiem wywołującym zakażenia w ogniskach był wirus SARS-CoV-2. Tylko w przypadku opracowania jednego ogniska nie ustalono czynnika etiologicznego.

Ogniska występowały głównie w szpitalach, jedno ognisko zarejestrowano w placówce DPS. Zachorowania występowały w miesiącach zimowych tj. luty, marzec, grudzień. Łącznie chorowało 74 osoby, zarejestrowano 3 zgony z powodu Covid-19.

Ognisko o charakterze zatrucia pokarmowego z nieustalonym czynnikiem etiologicznym wystąpiło w placówce DPS gdzie łącznie zachorowało 16 osób. Chorzy prezentowali objawy w obrębie układu pokarmowego tj. biegunka, bóle brzucha, ogólne osłabienie. Dochodzenie epidemiologiczne pozwoliło stwierdzić szereg zaniedbań higieniczno-sanitarnych w placówce co, w znacznej mierze mogło przyczynić się do wystąpienia ogniska.

3.10. Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w obszarze szczepień ochronnych w 2023 roku

Szczepienia ochronne są najskuteczniejszą formą zapobiegania chorobom zakaźnym, jak również powikłaniom, które mogą wystąpić w wyniku zachorowania. W Polsce od 60-tych lat dwudziestego wieku realizowany jest program powszechnych szczepień ochronnych (PSO), który zgodnie z aktualną wiedzą medyczną jest systematycznie rozszerzany w miarę pojawiania się dostępu do nowych szczepionek. Zgodnie z obowiązującym prawem poddanie się szczepieniom ochronnym ma charakter powszechny i podlegają mu wszystkie osoby przebywające na terenie Polski. Obowiązek wykonania szczepień przeciw wybranym chorobom zakaźnym wynika wprost ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Zwolnione z tego obowiązku są osoby przebywające w kraju krócej niż 3 miesiące.

W odniesieniu do osób nieposiadających zdolności do czynności prawnych (np. dzieci) odpowiedzialność za wypełnienie tego obowiązku ponosi osoba sprawująca nad nią prawną pieczę (rodzic) albo jej opiekun faktyczny. Wykonanie obowiązku szczepień przez osoby zobowiązane do poddawania się szczepieniom jest zabezpieczone środkami egzekucji administracyjnej. Na

przestrzeni lat obowiązek powszechnych szczepień kalendarzowych był sukcesywnie rozszerzany i dotyczył szczepień przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi, gruźlicy, ostremu nagminnemu porażeniu dziecięcemu (przeciwko *poliomyelitis*), odrze, różyczce, nagminnemu zakażeniu przyusznicy (świnicy), wirusowemu zapaleniu wątroby typu B, inwazyjnym zakażeniom *Haemophilus influenzae* typu B, *Streptococcus pneumoniae*, a od 2021 r. również przeciw rotawirusom. Alternatywnie od 2008 roku do kalendarza szczepień wprowadzono szczepienia p/ospie wietrznej u dzieci z grup ryzyka, co niewątpliwie chroni je przed zachorowaniem i wystąpieniem groźnych powikłań.

Warunkiem osiągnięcia odporności w skali populacji jest wysoki odsetek zaszczepionych osób. Zwykle odporność populacyjną osiąga się przy zaszczepieniu wysokiego odsetka populacji na poziomie co najmniej 95%. Takie działanie skutecznie zapobiega szerzeniu się zachorowań na choroby zakaźne nie tylko na osoby uodpornione w drodze szczepienia, ale również na osoby, które ze względu na przeciwwskazania zdrowotne nie mogą być przeciw nim szczepione lub osoby, które pomimo prawidłowo przeprowadzonego szczepienia nie wykształciły odporności immunologicznej.

Zdjęcie 7. Zdjęcie poglądowe

3.10.1. Wykonawstwo szczepień ochronnych zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych w powiecie głubczyckim

W ramach nadzoru nad realizacją szczepień ochronnych w 2023 roku skontrolowano 12 punktów szczepień, funkcjonujących w placówkach opieki zdrowotnej. Punkty szczepień spełniały wymagania, jakim powinny odpowiadać gabinety o charakterze zabiegowym oraz zapewniały warunki zasad łańcucha chłodniczego wymagane podczas transportu i przechowywania szczepionek.

W powiecie głubczyckim w 2023 roku szczepieniom ochronnym w ramach realizacji Programu Szczepień Ochronnych podlegało 6 373 dzieci i młodzieży, w wieku od 0 do 19 roku

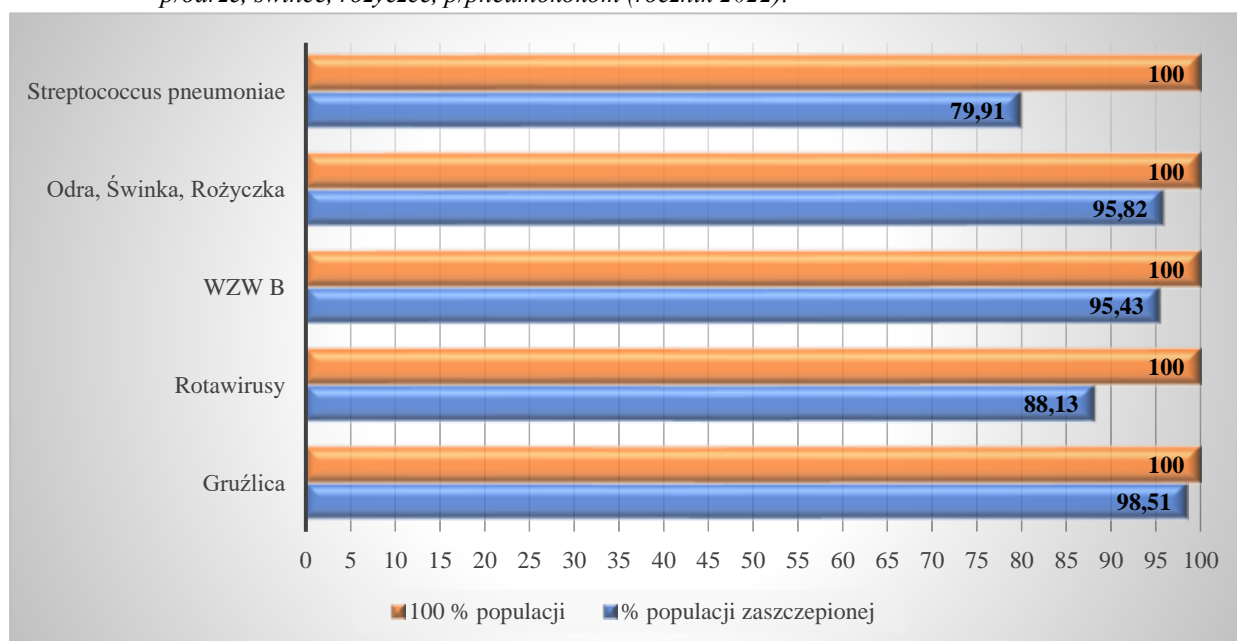
życia. Szczepieniami ochronnymi objęto roczniki 2023, 2022, 2018, 2014, 2010, 2005, co stanowi 1 773 dzieci i młodzieży. Szczepienia realizowano w 14 punktach szczepień.

W powiecie głubczyckim w 2023 roku stan zaszczepienia dzieci i młodzieży podlegających obowiązkowym szczepieniom ochronnym nadal oscylował na dość dobrym poziomie.

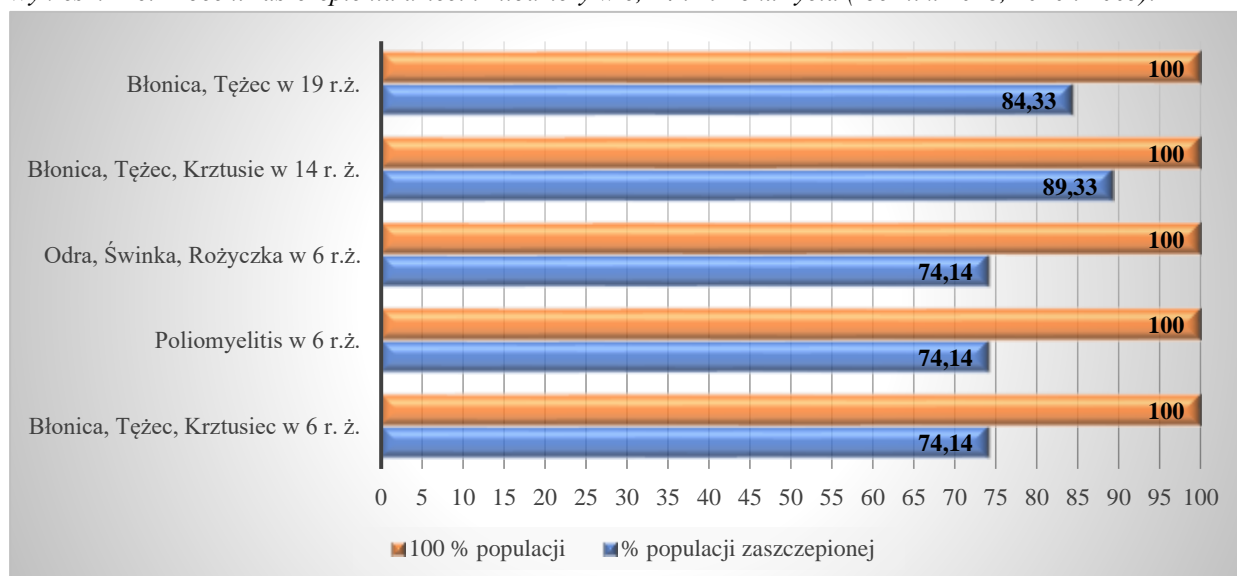
Odnotowano wysoki procent zaszczepienia noworodków przeciw gruźlicy w roczniku 2023 – **98,51%**, oraz w roczniku 2022 – **100 %**. Przeciw rotawirusom zaszczepiono **88,13%** dzieci w pierwszym roku życia (rocznik 2022).

W rocznikach objętych szczepieniami skutecznie realizowano obowiązek szczepień uzyskując zadowalające wyniki. Stan zaszczepienia dzieci i młodzieży w rocznikach podlegających szczepieniom w roku kalendarzowym tj. **2023, 2022, 2018, 2014, 2010, 2005** przedstawiono na wykresach sporządzonych w oparciu o dane zaczerpnięte z rocznego sprawozdania ze szczepień Mz-54.

Wykres nr 15. Procent zaszczepienia dzieci w 2 roku życia p/gruźlicy (rocznik 2023), p/WZW typu B, p/rotawirusom, p/odrze, śwince, różyczce, p/pneumokokom (rocznik 2022).

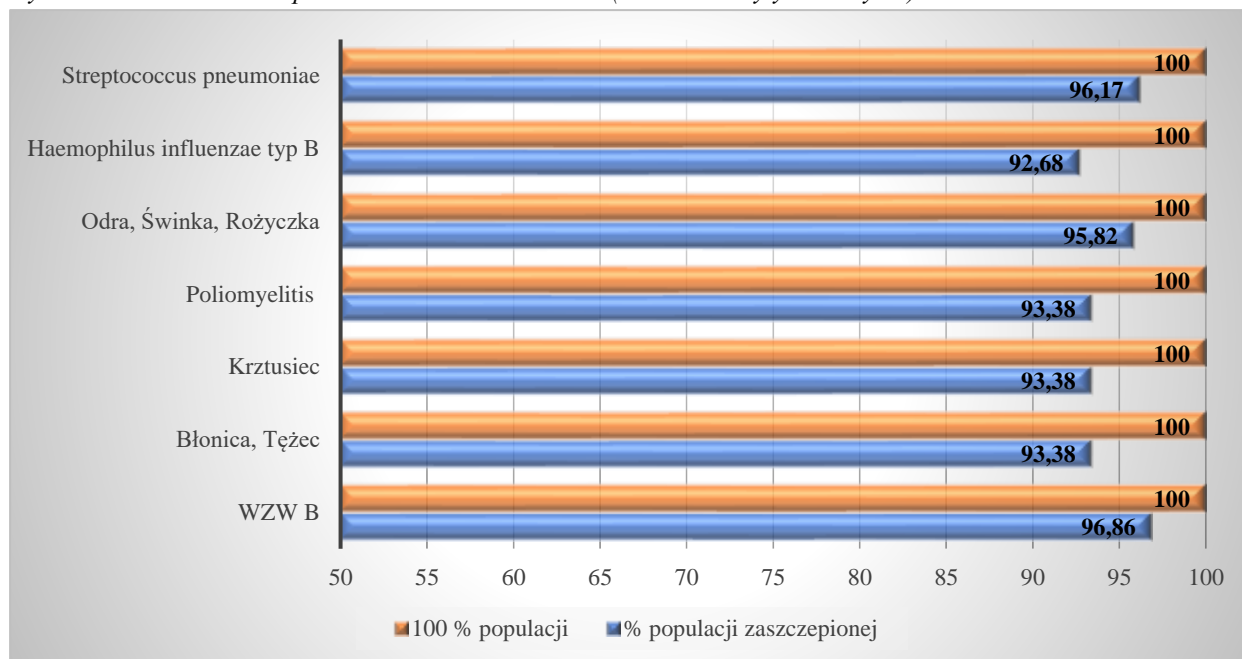
Wykres nr 16. Procent zaszczepienia dzieci i młodzieży w 6, 14 i 19 roku życia (roczniki 2018, 2010 i 2005).

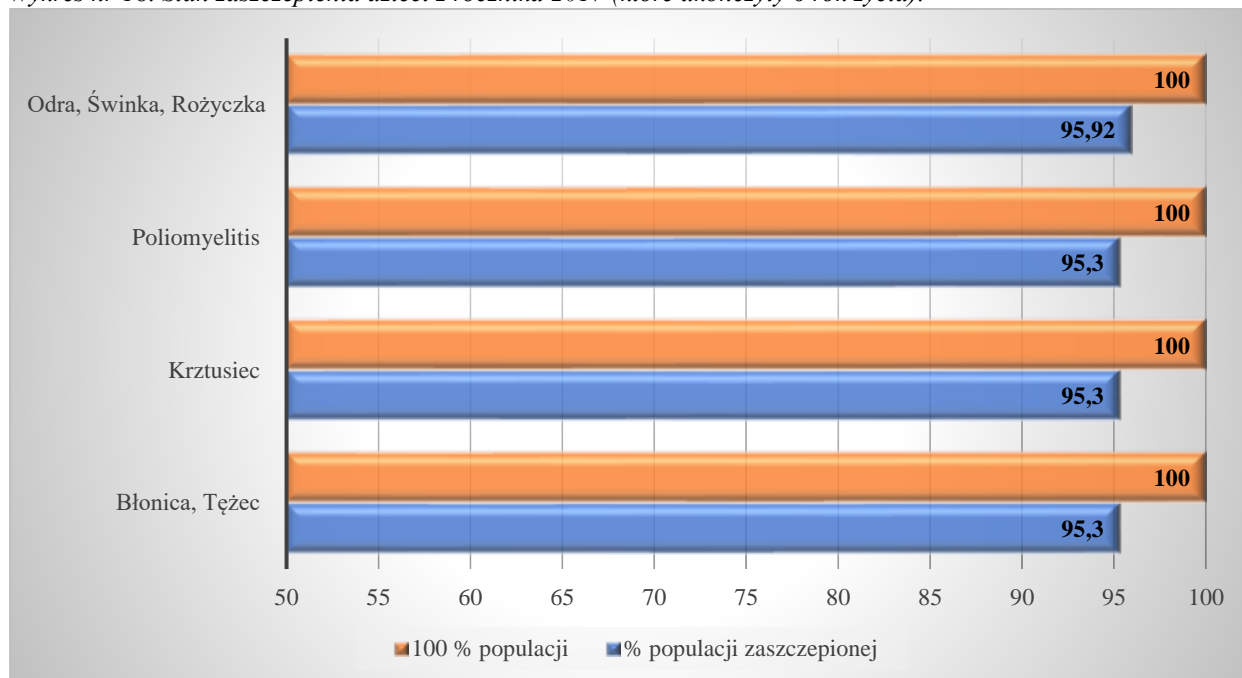
W roku sprawozdawczym uzupełniono zaległe szczepienia z 2022 roku osiągając wysoki procent zaszczepienia w rocznikach 2021, 2017, 2009 i 2004.

Ponadto osiągnięto wysoki procent wyszczepialności rocznika 2021. W populacji dzieci urodzonych w 2021 roku, aż 92,68% zostało zaszczepionych przeciw wszystkim chorobom uwzględnionym w „Kalendarzu Szczepień Ochronnych”, jedynie 6,97% nie otrzymało niektórych dawek szczepień, a zaledwie 0,35% nie zostało zaszczepionych wcale.

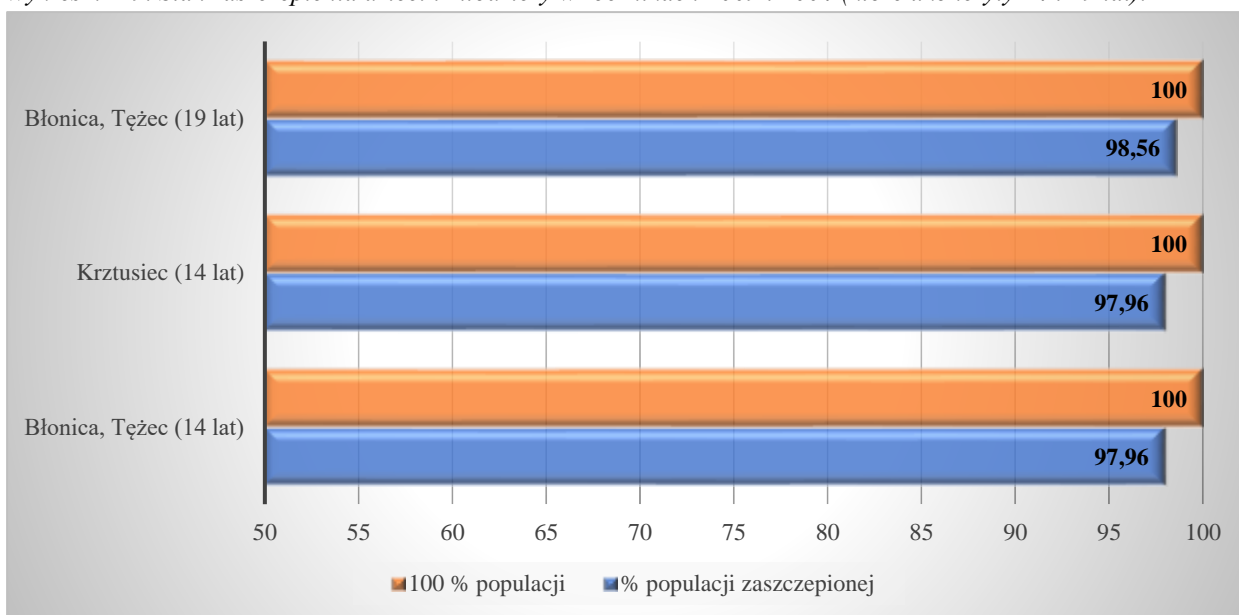
Wykres nr 17. Stan zaszczepienia dzieci z rocznika 2021 (które ukończyły 2 rok życia).

Wykres nr 18. Stan zaszczepienia dzieci z rocznika 2017 (które ukończyły 6 rok życia).

Wykres nr 19. Stan zaszczepienia dzieci i młodzieży w rocznikach 2009 i 2004 (które ukończyły 14 i 19 lat).

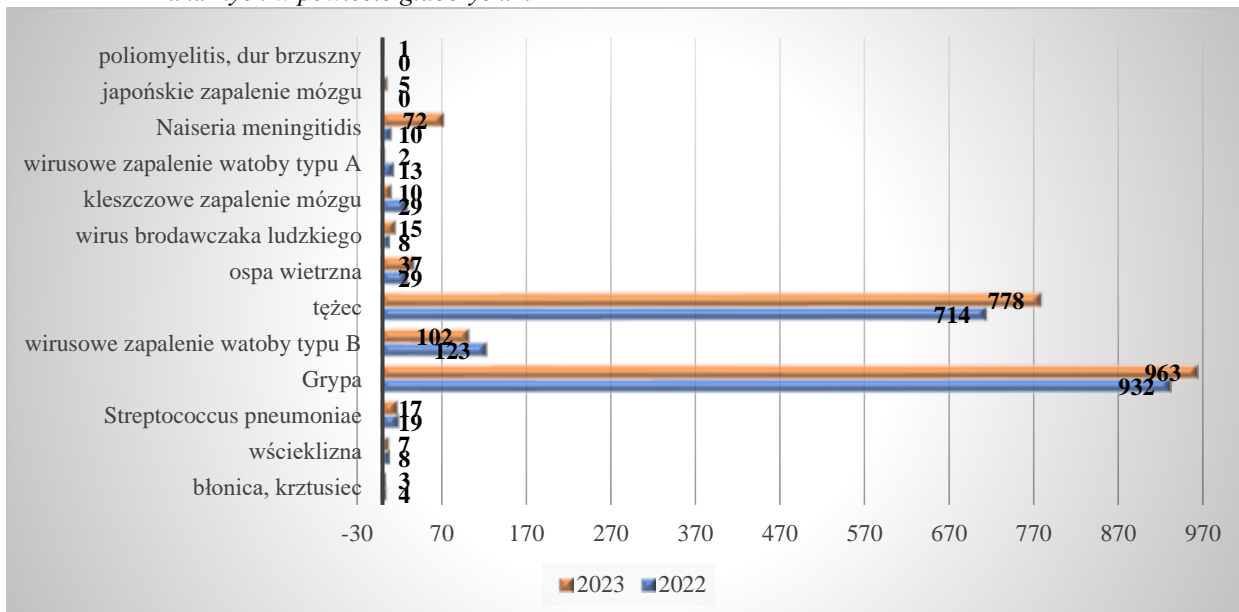

3.10.2. Szczepienia ochronne w profilaktyce chorób zakaźnych osób dorosłych

W ramach profilaktyki chorób zakaźnych mieszkańcy powiatu głubczyckiego realizowali zalecane szczepienia ochronne przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu A i B, ospie wietrznej, błonicy, tężcowi, krztuścowi, *poliomyelitis*, chorobom wywołanym przez *Streptococcus pneumoniae*, *Neisseria meningitidis*, zakażeniom wirusem brodawczaka ludzkiego, wściekliznie, japońskiemu zapaleniu mózgu, kleszczowemu zapaleniu mózgu oraz grypie.

W roku sprawozdawczym ogółem zaszczepiono 2017 osób, nieco więcej niż w roku 2022 (ogółem zaszczepiono 1889 osób). Najwięcej osób szczepiło się przeciw grypie – 963 osoby, nieco mniej przeciw tężcowi - 778 osób. Przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B zaszczepiło się 102 osoby, przeciw *Neisseria meningitidis* 72 osoby. Pozostałe szczepienia wykonano u nielicznych osób.

Wykres nr 20. Stan zaszczepienia osób dorosłych w porównaniu z rokiem 2022 w profilaktyce wybranych chorób zakaźnych w powiecie głubczyckim

3.10.3. Działania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej względem środowisk uchylających się od obowiązku poddania się szczepieniom ochronnym

Nałożenie przez ustawodawcę powszechnego obowiązku poddawania się szczepieniom ochronnym przeciw wybranym chorobom zakaźnym, w szczególności dzieci i młodzieży, zapewnia osiągnięcie odporności w skali populacji. Zwykle odporność populacyjną osiąga się przy zaszczepieniu wysokiego odsetka populacji – co najmniej około 95%. Dzięki tej odporności chronione są nie tylko osoby uodpornione w drodze szczepienia, ale również te, które ze względu na przeciwwskazania zdrowotne nie mogą być przeciw nim szczepione.

Z roku na rok obserwuje się zwiększoną działalność ruchów antyszczepionkowych, które mają coraz więcej zwolenników. W wyniku ich działalności rejestrowanych jest w Polsce coraz więcej środowisk uchylających się od wykonania obowiązku szczepień ochronnych.

Na początku roku sprawozdawczego odnotowano 54 środowiska uchylające się od wykonania ustawowego obowiązku szczepień. W wyniku prowadzonych działań Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Głubczycach 15 środowisk wykonało ten obowiązek. W trakcie roku pojawiły się nowe środowiska (18 środowisk), w związku z czym na koniec grudnia 2023 roku odnotowano 57 środowisk uchylających się od wykonania obowiązku szczepień.

3.11. Podsumowanie

W powiecie głubczyckim w 2023 roku ogółem zarejestrowano 1017 przypadków zachorowań na choroby zakaźne oraz 8 ognisk epidemicznych, co stanowi znaczny spadek do roku ubiegłego (3071 przypadków zachorowań na choroby zakaźne, 25 ognisk epidemicznych).

W ramach podejmowanych działań przeciwepidemicznych przeprowadzono 782 dochodzenia epidemiologiczne, objęto nadzorem 1347 osób oraz pobrano 107 prób do badań laboratoryjnych od osób chorych i podejrzanych o zachorowanie na choroby zakaźne. Odnotowano wysoki procent zaszczepienia noworodków p/gruźlicy – 98,51%, oraz dzieci w pierwszym roku życia p/rotawirusom – 88,13%. Osiągnięto zadowalający procent wyszczepienia dzieci i młodzieży, które ukończyły 2, 6, 14 i 19 rok życia.

4. Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zmniejszania zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez środki zastępcze.

W dniu 27 listopada 2010 r. wprowadzono ustawowy zakaz wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych, a od 1 lipca 2015r. nowych substancji psychoaktywnych.

Na mocy art. 4 ust.1 pkt 9a ustawy z dnia 14 marca 1985 roku o Państwowej Inspekcji Sanitarnej działania PIS obejmują zakresem sprawdzenie przestrzegania przepisów zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Egzekwowanie zakazu wytwarzania lub wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środka zastępczego jest określone ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii.

Nieprzestrzeganie tego prawa jest karane w trybie administracyjnym i należy do właściwości państwowego inspektora sanitarnego.

W ramach prowadzonego nadzoru w roku sprawozdawczym przeprowadzono 4 kontrole w obiektach budzących wątpliwość, że mogą wprowadzać do obrotu środki zastępcze. W toku kontroli nie stwierdzono w sprzedaży ww. produktów.

Ponadto organ prowadzi ciągły nadzór nad zgłaszalnością podejrzeń zatruc lub zatruc środkami zastępczymi.

W roku sprawozdawczym odnotowano jeden przypadek podejrzenia zatrucia w powiecie głubczyckim, który został zarejestrowany w systemie SMIOD (System Monitorowania Informacji o Środkach Zastępczych i Nowych Substancjach Psychoaktywnych) .

5. Jakość wody przeznaczonej do spożycia

5.1. Wstęp

Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi sprawowany jest przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej na podstawie *Ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 338, ze zm.) jak również na podstawie:

- ✓ *Ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 537, ze zm.),
- ✓ *Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi* (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).

Jakość wody przeznaczonej do spożycia powinna odpowiadać wymaganiom określonym w *rozporządzeniu w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi*.

Badania jakości wody pitnej wykonują laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej lub inne laboratoria o udokumentowanym systemie jakości badań zatwierdzonym przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, stosownie do ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

W 2023 r. na terenie powiatu głubczyckiego funkcjonowało 27 wodociągów, wykorzystywanych do zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi. Nadzorem sanitarnym objęto również: wodociąg lokalny Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Głubczycach, wodociąg zakładowy Langowo, wodociąg lokalny Szpitala w Głubczycach oraz wodociąg zakładowy Browar Głubczyce.

Tabela 9. Liczba wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie gmin powiatu głubczyckiego

L.p.	Gmina	Administrator wodociągu	Liczba wodociągów sieciowych	Szacunkowa liczba ludności zaopatrywanej w wodę [tys.]
1	Głubczyce	Głubczyckie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. ul. Powstańców nr 2, 48- 100 Głubczyce	9	20,1
2	Kietrz	Przedsiębiorstwo Komunalne „Hydrokan” Sp. z o.o. ul. Traugutta 15, 48- 130 Kietrz	6	10,1
3	Branice	Samorządowy Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej w Branicach ul. Słowackiego nr 3, 48- 140 Branice	5	5,8
4	Baborów	Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. ul. Krakowska nr 1, 48- 120 Baborów	7	5,6

5.2. Zaopatrzenie ludności w wodę

Zdjęcie 8. Urządzenia wodne na SUW

Woda wykorzystywana do zbiorowego zaopatrzenia ludności z terenu powiatu głubczyckiego pochodzi z ujęć podziemnych. Większość studni usytuowana jest na terenach wykorzystywanych rolniczo, część na terenach zamieszkałych wiejskich i miejskich.

Państwowa Inspekcja Sanitarna nie prowadzi ewidencji liczby osób korzystających z własnego ujęcia wody oraz nie posiada kompetencji w zakresie kontroli jakości wody z indywidualnych studni przydomowych.

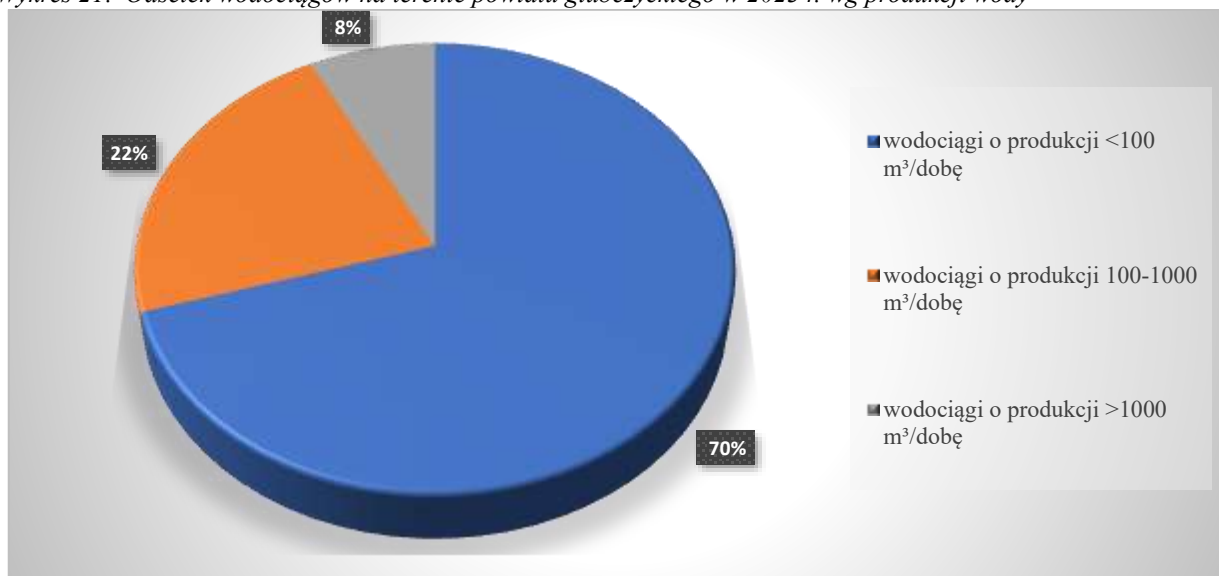
Na terenie powiatu głubczyckiego większość stanowią wodociągi o produkcji wody poniżej 100 m³ na dobę. Największe wodociągi to wodociąg publiczny Głubczyce /produkcja ok. 2 500 m³ wody na dobę/ oraz wodociąg publiczny Kietrz /produkcja ok. 1 200 m³ wody na dobę/. Ilość wodociągów w gminach w zależności od wielkości produkcji wody przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Wykaz wodociągów na terenie gmin w zależności od produkcji wody

Gmina	Wodociągi publiczne o produkcji wody			Inne podmioty produkujące wodę
	<100 m ³ /dobę	100- 1 000 m ³ /dobę	1 000- 10 000 m ³ /dobę	
Głubczyce	Debrzyca Braciszów Mokre Wieś Tarnkowa Krasne Pole Dobieszów Mokre Kolonia	Klisino	Głubczyce	Wodociąg lokalny OSM Głubczyce Wodociąg lokalny Szpital Głubczyce Wodociąg zakładowy Browar Głubczyce
Kietrz	Dzierżysław Wojnowice	Chróścielów- Nasiedle	Kietrz	

	Rozumice Nowa Cerekwia			
Branice	Włodzienin Jędrychowice	Branice Bliszczycy Wiechowice		
Baborów	Szczyty Raków Księżę Pole Sucha Psina Czerwinków Osiedle Amandów- Tłustomosty	Dziećmarów- Baborów		Wodociąg zakładowy Langowo

Wykres 21. Odsetek wodociągów na terenie powiatu głubczyckiego w 2023 r. wg produkcji wody

Zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi*, woda jest w pełni bezpieczna dla zdrowia jeśli spełnia określone w nim wymagania. Jakość wody jest kontrolowana we wszystkich wodociągach. Przekroczenie parametrów określonych w rozporządzeniu wymaga każdorazowo dokonania oceny zagrożeń i oszacowania ryzyka wystąpienia potencjalnych zdarzeń niebezpiecznych dla zdrowia konsumentów oraz określenia przydatności wody do spożycia. Ocena jakości wody jest sporządzana osobno dla każdego wodociągu.

Na koniec 2023 r. wodę spełniającą wymagania *Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi* dostarczało **31 wodociągów czyli 100%** systemów zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz innych podmiotów podających wodę.

W ramach prowadzonego nadzoru nad jakością wody pitnej w 2023 r. pobrano **153** próbki do badań fizykochemicznych i **186** do badań mikrobiologicznych. Przeprowadzono **15** kontrole stanu sanitarno- technicznego urządzeń wodociągowych oraz **54** kontrole związane z poborem próbek wody do badań.

W celu poprawy jakości wody Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Głubczycach prowadził postępowanie administracyjne. W związku z obecnością w wodzie bakterii grupy coli i/lub paciorkowca kałowego oraz ponadnormatywnymi parametrami fizykochemicznymi wydano

5 decyzji stwierdzających brak przydatności wody lub warunkową przydatność wody do spożycia oraz nakazujące poprawę jakości wody. Łącznie wydano 13 decyzji finansowych.

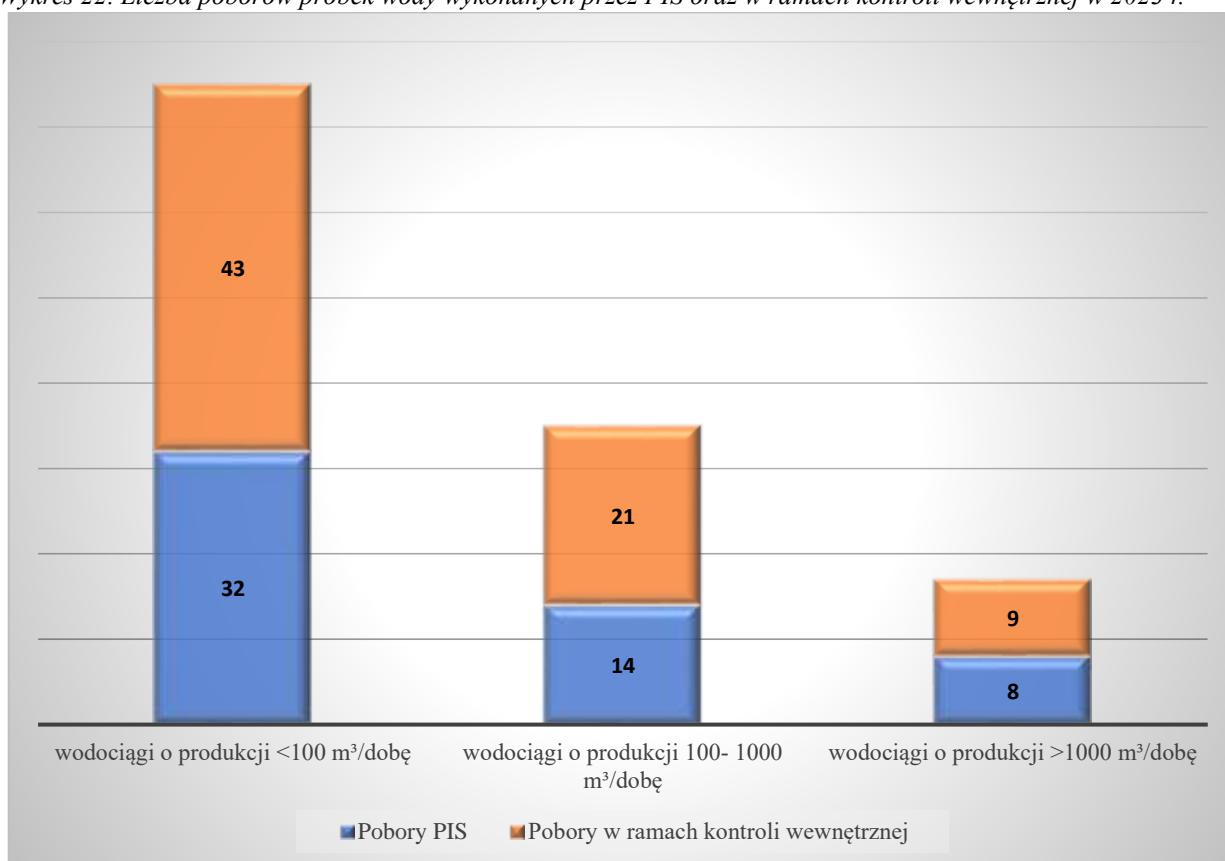
Zdjęcia 9. Pobór próbek wody do badań

5.3. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia

Zapewnienie odpowiedniej ilości i jakości wody do spożycia jest bardzo ważnym aspektem. Zagrożenia pojawiające się w systemach zaopatrzenia w wodę mogą mieć wpływ na zdrowie odbiorców. Na jakość dostaw wody pitnej mają wpływ różne czynniki występujące podczas produkcji wody np. sposób dystrybucji wody, stan techniczny sieci wodociągowych, okres ich eksploatacji i rodzaj materiałów, z jakich zostały wykonane oraz wewnętrzny system wodociągowy w obiektach publicznych i prywatnych. Mogą one negatywnie wpływać na jakość wody docierającej do konsumenta. Niewłaściwy stan sanitarno-techniczny wewnętrznego systemu wodociągowego, w tym armatury w punktach pobierania wody, może przyczynić się do wtórnego zanieczyszczenia wody.

W 2023 r. wykonano 54 pobory prób wody z punktów zgodności w ramach nadzoru nad jakością wody przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz 73 pobory próbek wody przeprowadzonych zgodnie z planem wewnętrznej kontroli jakości wody zarządców ujęć wodnych. Ilość poborów próbek w systemach wodociągowych o różnych produkcjach przedstawia poniższy wykres.

Wykres 22. Liczba poborów próbek wody wykonanych przez PIS oraz w ramach kontroli wewnętrznej w 2023 r.

W 2023 r. nie przyjęto zgłoszeń reakcji niepożądanych związanych ze spożyciem wody na terenie powiatu głubczyckiego.

5.3.1. Jakość mikrobiologiczna wody

Na terenie powiatu głubczyckiego ujęcia wody pitnej stanowią studnie głębinowe wiercone i kopane. Nie są one szczególnie narażone na zanieczyszczenia, wobec czego nie prowadzi się stałej dezynfekcji wody. Procesy dezynfekcji przeprowadzane są okresowo lub w razie pogorszenia się jakości wody głównie za pomocą podchlorynu sodu.

Parametrami mikrobiologicznymi badanymi w wodzie są: bakterie grupy coli, Escherichia coli, paciorkowce kałowe oraz ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C.

Woda dostarczana konsumentom musi być wolna od mikroorganizmów chorobotwórczych w liczbie stanowiącej potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzi.

W 2023 r. ponadnormatywne parametry mikrobiologiczne wody wykryto w 11 wodociągach wyszczególnionych w poniższej tabeli:

Tabela 11. Przekroczenia mikrobiologiczne wody w 2023 r.

Lp	Wodociąg	Przekroczony parametr	Czas trwania przekroczenia	Podjęte działania	Ocena wody na koniec 2023 roku
1	Wodociąg publiczny Braciszów	Bakterie grupy coli	7 dni	Dezynfekcja wody oraz płukanie sieci	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia
2	Wodociąg publiczny Krasne Pole	Bakterie grupy coli	10 dni	Dezynfekcja wody, płukanie sieci, odłączenie w sposób trwały doprowadzenia	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia

				wody z indywidualnych źródeł	
3	Wodociąg publiczny Dobieszów	Bakterie grupy coli, paciorkowiec	3 dni	Dezynfekcja wody oraz płukanie sieci	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia
4	Wodociąg publiczny Mokre Kolonia	Bakterie grupy coli	4 dni	Dezynfekcja wody oraz płukanie sieci	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia
5	Wodociąg publiczny Głubczyce	Bakterie grupy coli	4 dni	Dezynfekcja wody oraz płukanie sieci	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia
6	Wodociąg publiczny Nowa Cerekwia	Bakterie grupy coli	3 dni	Dezynfekcja wody oraz płukanie sieci	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia
7	Wodociąg publiczny Dziećmarów-Baborów	Bakterie grupy coli	3 dni	Dezynfekcja wody oraz płukanie sieci	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia
8	Wodociąg publiczny Wojnowice	Bakterie grupy coli	3 dni	Dezynfekcja wody oraz płukanie sieci	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia
9	Wodociąg publiczny Chróścielów-Nasiedle	Bakterie grupy coli (dwukrotnie)	10 i 3 dni	Dezynfekcja wody oraz płukanie sieci	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia
10	Wodociąg publiczny Rozumice	Bakterie grupy coli	1 dzień	Kontrolne badania wody	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia
11	Wodociąg zakładowy Browar Głubczyce	Bakterie grupy coli (dwukrotnie)	8 i 11 dni	Dezynfekcja wody oraz płukanie sieci	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia

W związku z powyższym wydano 2 decyzje stwierdzające czasowy brak przydatności wody do spożycia oraz 2 decyzje dopuszczające warunkowe spożycia wody przez ludzi.

Działania prowadzone przez administratorów wodociągów (dezynfekcja wody oraz płukanie sieci) skutkowały poprawą jakości wody potwierdzaną pozytywnymi wynikami badań mikrobiologicznych.

Bakterie grupy coli nie są drobnoustrojami chorobotwórczymi, lecz bakteriami występującymi naturalnie w środowisku oraz organizmach ludzi i zwierząt. Bakterie te nie powinny występować w dostarczanej uzdatnionej wodzie, a stwierdzenie ich obecności może sugerować nieodpowiednie jej uzdatnienie, wtórne zanieczyszczenia lub nadmierną zawartość substancji odżywczych w uzdatnionej wodzie. Test na organizmy grupy coli może być wykorzystywany jako wskaźnik efektywności systemu rozprowadzającego wodę czystą. Obecność bakterii grupy coli w wodzie przeznaczonej do spożycia może stanowić ryzyko zagrożenia dla zdrowia ludzi. Obecność bakterii w systemach dystrybucyjnych i zbiornikach wody może świadczyć o odradzaniu się populacji i możliwym powstawaniu biofilmu.

Pogorszenia jakości wody w zakresie bakterii grupy coli może być spowodowane np.:

- ✓ awariami sieci i urządzeń wodociągowych,
- ✓ brakiem właściwie prowadzonego procesu uzdatniania wody i/lub jej dezynfekcji,

- ✓ zmianami w jakości ujmowanej wody,
- ✓ brakiem szczelności systemu dystrybucyjnego,
- ✓ spadkami ciśnienia wody,
- ✓ złym stanem technicznym wewnętrznej instalacji wodociągowej,
- ✓ małym rozbiorem wody,
- ✓ brakiem regularnego płukania sieci wodociągowej.

5.3.2. Jakość fizykochemiczna wody

Woda z ujęć na terenie powiatu głubczyckiego charakteryzuje się bardzo dobrą jakością fizykochemiczną. Zawartość w wodzie metali ciężkich, fluorków, amoniaku, azotynów, pestycydów, WWA, THM, bezno(a)pirenu jest znikoma lub poniżej granicy wykrywalności metod laboratoryjnych.

O walorach smakowych i jakościowych wody decyduje jej skład. Konsument przede wszystkim ocenia jakość wody po jej smaku, barwie i zapachu, czyli wskaźnikach organoleptycznych pozwalających na sklasyfikowanie wody przez konsumenta jako bezpiecznej i zdrowej.

Woda na terenie powiatu głubczyckiego charakteryzuje się średnią lub dużą twardością. Stanowi to uciążliwość w gospodarstwach domowych powodując osadzanie się tzw. *kamienia* na powierzchniach naczyń, w których gotowana jest woda, czajników oraz sprzętu AGD.

Twarda woda, to nic innego, jak obecne w niej jony Ca i Mg. Im jest ich więcej, tym z większą twardością mamy do czynienia. Badania mówią, im twardsza woda tym lepiej dla naszego zdrowia. Magnez w wodzie jest 30 krotnie łatwiej przyswajalny w porównaniu z Mg pochodzącym z żywności. Oznacza to, że woda może być wprost idealnym źródłem Mg. Niskie stężenie magnezu wiąże się m. in. z chorobami serca. Magnez wspomaga rozkurcz mięśni. Woda miękka jest więc dobra dla urządzeń elektrycznych i tylko dla nich.

W 2023 r. przekroczenia dopuszczalnych parametrów fizykochemicznych w wodzie pitnej stwierdzono w 2 wodociągach z terenu powiatu głubczyckiego zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela 12. Przekroczenia fizykochemiczne wody w 2023 r.

Lp	Wodociąg	Przekroczony parametr	Czas trwania przekroczenia	Podjęte działania	Ocena wody na koniec 2023 roku
1	Wodociąg publiczny Branice	Mangan	80 dni	Płukanie sieci wodociągowej, zmiana proporcji mieszania wody w ujęcia	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia
2	Wodociąg publiczny Chróścielów-Nasiedle	Mangan	23 dni	Usunięcie awarii filtra w odmanganiaczu	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia

Związane one były z ponadnormatywną zawartością manganu w wodzie, spowodowaną nieodpowiednią pracą urządzeń uzdatniających lub błędną proporcją mieszania wody. Zarządcy wodociągów przeprowadzili działania skutkujące poprawą jakości wody. Po dokonaniu analizy ryzyka zdrowotnego, uwzględniającej stężenie przekroczonych parametrów wody, czas trwania przekroczenia oraz docelową grupę konsumentów stwierdzono, iż wykryte odchylenia od

dopuszczalnych norm nie stanowiły zagrożenia dla bezpieczeństwa zdrowotnego odbiorców wody.

Mangan z uwagi na naturalne rozpowszechnienie w środowisku jest często wykrywanym składnikiem wód, mogących osiągać wysokie wartości stężeń przede wszystkim w wodach podziemnych, do których przenika z utworów geologicznych. Zgodnie z zaleceniami Światowej Organizacji Zdrowia stężenie manganu nie przekraczające 400 µg/l nie wpływa szkodliwie na stan zdrowia człowieka. Umiarkowanie podwyższone stężenie manganu w wodzie, nieprzekraczające poziomu 400 µg/l i nie stwarza bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia ludzi przy regularnej kontroli jakości wody. Głównym problemem jest w tych warunkach akceptowalność wody przez konsumentów, problematyczna z uwagi na wzrost barwy i przykry smak wody oraz tendencja do tworzenia się nierozpuszczalnych osadów mineralnych w sieci wodociągowej, mogących okresowo ulegać zerwaniu, co prowadzi do przemijającego, lecz zwykle znacznego wzrostu barwy i mętności wody. Wartości nie przekraczające 100 µg/l zwykle nie budzą zastrzeżeń konsumentów, ponieważ zmiana wskaźników organoleptycznych wody, zwłaszcza wzrost barwy i mętności, nie osiąga nasilenia ocenianego jako nieakceptowalne.

5.3.3. Działalność kontrolno- represyjna

Zdjęcie 10. Zbiornik wody czystej

Tabela 13. Działalność kontrolno- represyjna w zakresie wody pitnej w 2023 r.

Wodociągi		Zbiorowego zaopatrzenia w wodę	Inne podmioty
liczba wodociągów		27	4
liczba skontrolowanych wodociągów		27	4
liczba kontroli	stanu sanitarno-technicznego	14	1
	związanych z poborem próbek wody	49	5
liczba pobranych próbek wody do badań	fizykochemicznych	144	9
	mikrobiologicznych	173	13

liczba decyzji	na poprawę jakości wody	3	2
	na poprawę stanu sanitarno-technicznego	-	-
	finansowych	12	1
	prolongujących dot. poprawy jakości wody	-	-
	prolongujących dot. stanu sanitarno-technicznego	-	-
Upomnienia		-	-
postanowienia o nałożeniu grzywy		-	-
mandaty (liczba i kwota)		-	-

5.4. Charakterystyka urządzeń zaopatrujących ludność w wodę do picia

Odsetek wodociągów uzdatniających wodę, pod kątem parametrów fizykochemicznych, na terenie powiatu wynosi 39%, zgodnie z poniższą tabelą. We wszystkich wodociągach stosowana jest okresowa dezynfekcja wody, za pomocą podchlorynu sodu. Stacje uzdatniania wody oraz hydrofornie usytuowane są głównie na terenach rolniczych.

Tabela 14. Procesy uzdatniania wody przeprowadzane w poszczególnych wodociągach

L.p.	Wodociąg	Procesy uzdatniania
1	Wodociąg publiczny Krasne Pole	Odmanganianie, odżelazianie, napowietrzanie, korekta odczynu
2	Wodociąg publiczny Klisino	Odmanganianie, odżelazianie, napowietrzanie
3	Wodociąg publiczny Mokre Wieś	Napowietrzanie w celu usunięcia radonu
4	Wodociąg publiczny Braciszów	Mieszanie wody w celu obniżenia stężenia azotanów
5	Wodociąg publiczny Tarnkowa	Usuwanie związków azotu
6	Wodociąg publiczny Kietrz	Odżelazianie, napowietrzanie
7	Wodociąg publiczny Rozumice	Mieszanie wody w celu obniżenia stężenia azotanów, napowietrzanie
8	Wodociąg publiczny Chróscielów-Nasiedle	Odmanganianie, odżelazianie, napowietrzanie
9	Wodociąg publiczny Sucha Psina	Odmanganianie, odżelazianie, ozonowanie
10	Wodociąg publiczny Amandów-Tłustomosty	Mieszanie wody w celu obniżenia stężenia azotanów
11	Wodociąg publiczny Bliszczyce	Odżelazianie
12	Wodociąg lokalny OSM Głubczyce	Mieszanie wody w celu obniżenia stężenia azotanów

Długość sieci zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę eksploatowanych z podziałem na gminy oraz wykaz materiałów, z których są wykonane przedstawia poniższa tabela:

Tabela 15. Długość oraz rodzaj materiału sieci wodociągowej zbiorowego zaopatrzenia

Gmina	Liczba wodociągów	Długość sieci wodociągowej w km	Materiały z których zbudowana jest sieć ⁵
Głubczyce	9	228,0	PCV, PE, żeliwo, stal
Kietrz	6	90,1	PCV, PE, żeliwo, stal, azbestocement
Branice	5	86,5	PCV, PE, żeliwo, stal,
Baborów	7	61,5	PCV, PE, żeliwo, stal, azbestocement

5.5. Badania bakterii Legionella w wodzie ciepłej

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej pobierają próbki wody ciepłej do badań i oceniają wyniki badań na zasadach określonych w *Rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi*.

Głównym środowiskiem namnażania się bakterii Legionella w systemach wodociągowych jest instalacja wewnętrzna budynków. Niewłaściwe projektowanie, montaż i eksploatacja wewnętrznych instalacji wodociągowych oraz niedostosowanie starych instalacji do aktualnych potrzeb, niewystarczający nadzór sanitarny nad urządzeniami wodnymi może sprzyjać namnażania się mikroorganizmów. Niewłaściwie zaprojektowana instalacja ciepłej wody użytkowej może sprzyjać występowaniu i namnażaniu się bakterii z rodzaju Legionella. Biorąc pod uwagę powszechne zasiedlanie instalacji wody ciepłej pałeczkami Legionella Sp., realne zagrożenie zakażenia ludzi oraz inhalacyjny charakter zakażeń tymi bakteriami, bardzo istotne jest podejmowanie działań w celu ograniczenia ich występowania i namnażania. Działania te obejmują zarówno rozwiązania techniczne, kontrolę czynników sprzyjających rozwojowi bakterii jak i zwalczanie skażenia poprzez prowadzenie procesów dezynfekcji i czyszczenia.

W 2023 roku w ramach nadzoru sanitarnego oraz kontroli wewnętrznej zarządcy, jakość wody ciepłej zbadano w 12 obiektach tj.:

- ✓ 3 szpitalach,
- ✓ 7 całodobowych jednostkach pomocy społecznej,
- ✓ obiekcie noclegowym,
- ✓ placówce opiekuńczo- wychowawczej.

W 5 obiektach stwierdzono ponadnormatywną zawartość bakterii Legionella Sp. Prowadzono postępowanie administracyjne. Administratorzy obiektów przeprowadzili skuteczne działania naprawcze. Wykonane badania kontrolne wody ciepłej nie wykazały przekroczeń.

Na terenie powiatu głubczyckiego nie odnotowano zgłoszeń dot. zachorowań na legionellozę.

5.6. Podsumowanie

Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi na terenie powiatu głubczyckiego posiada bardzo dobrą jakość. Parametry fizykochemiczne wyszczególnione w *Rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi*, mieszczą się w granicach obowiązujących norm. Uzdatanianie wody surowej nie jest stosowane we wszystkich wodociągach. Polega ono głównie na prostych metodach usuwających z wody jony manganu, żelaza, azotanów oraz na okresowej dezynfekcji wody podchlorynem sodu. Nie są stosowane złożone technologie uzdatniania wody.

W okresie sprawozdawczym nie stwierdzono trwałych zanieczyszczeń powodujących zagrożenie dla zdrowia ludzi.

W 2023 roku zaobserwowano nieznaczne pogorszenie jakości mikrobiologicznej wody wodociągowej w porównaniu do 2022 roku. Zwiększyła się liczba zanieczyszczeń wody spowodowanych obecnością bakterii grupy coli lub ponadnormatywną zawartością manganu. Powyższe skutkowało wprowadzeniem braku przydatności lub warunkową przydatnością wody do spożycia. W 2022 roku wydano 4 decyzje nakazujące poprawę jakości wody, natomiast w 2023

roku- 5 decyzji. W konsekwencji natychmiastowo podjętych działań naprawczych zanieczyszczenia zostały wyeliminowane.

Wzrosła nieznacznie liczba decyzji finansowych wydanych w związku z nieodpowiednią jakością wody. / W 2022 roku było -11 decyzji, w 2023 roku- 13 decyzji./

Głównym problemem z jakością wody było występowanie bakterii grupy coli w jednej z kilku pobranych próbek wody. W związku z powyższym konieczne było przeprowadzenie kontrolnych wyników badań w celu potwierdzenia lub eliminacji zanieczyszczenia. Powtórne wyniki badań nie wykazywały obecności bakterii.

Na koniec 2023 r. wszystkim mieszkańcom powiatu głubczyckiego dostarczano wodę pitną zgodną z wymaganiami określonymi prawem.

6. Jakość wody z kąpieliska i basenów

6.1. Wstęp

Zagadnienia związane z funkcjonowaniem i nadzorem nad kąpieliskami oraz pływalniami w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego wody regulują następujące akty prawne:

- ✓ *Prawo Wodne (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 1478, ze zm.)*
- ✓ *Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. z 2019 r. poz. 255),*
- ✓ *Ustawa z dnia 8 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (tekst jednolity, Dz. U. z 2023 r. poz. 714),*
- ✓ *Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (tekst jednolity Dz. U. z 2022r. poz. 1230).*

6.2. Nadzór nad jakością wody w kąpielisku

Woda w kąpieliskach jest elementem środowiska i jej jakość jest bezpośrednio uzależniona od stanu tego środowiska. Woda jest deficytowym zasobem naturalnym i koniecznym jest objęcie jej należyłą ochroną. Polityka Wspólnoty Europejskiej poprzez swoje akty prawne dąży do ciągłej poprawy stanu środowiska, w tym wód. Krajowe przepisy stawiają za cel ochronę środowiska i zdrowia publicznego, poprzez zmniejszenie zanieczyszczenia wody w kąpieliskach oraz jej ochronę przed dalszym zanieczyszczeniem, co stanowi realizację wspólnotowego zobowiązania do zapewnienia wysokiego poziomu ochrony wody w kąpieliskach.

Zdjęcie 11. Kąpielisko w Pietrowicach

Najważniejszym działaniem prowadzonym przez podmioty zaangażowane w nadzór i organizację kąpielisk jest dążenie do ciągłej poprawy jakości wody w kąpielisku. Zarządzanie jakością wody w kąpieliskach polegające na podejmowaniu wszelkich działań mających na celu lepsze rozpoznawanie ryzyka, w szczególności wpływa na poprawę jej jakości. Zgodnie z przepisami prawa krajowego środkami zarządzania są następujące działania tj.:

- ✓ określenie i regularna aktualizacja profilu wody w kąpielisku,
- ✓ określenie harmonogramu kontroli,
- ✓ kontrola wody w kąpielisku,
- ✓ ocena jakości wody w kąpielisku,
- ✓ klasyfikowanie jakości wody w kąpielisku,
- ✓ określenie oraz ocena przyczyn zanieczyszczenia, które mogłyby mieć wpływ na wodę w kąpielisku oraz niekorzystnie wpływać na zdrowie kąpiących się,
- ✓ informowanie społeczeństwa, w tym aktywne rozpowszechnianie i niezwłoczne udostępnianie informacji o klasyfikacji wody w kąpielisku i zakazie kąpieli przez oznakowanie kąpieliska,
- ✓ podejmowanie działań mających na celu zapobieganie narażeniu kąpiących się na kontakt z zanieczyszczeniami,
- ✓ podejmowanie działań w celu obniżenia ryzyka zanieczyszczenia.

Nadzorem sanitarnym PPIS w Głubczycach objęte jest Kąpielisko położone na terenie Ośrodka Rekreacyjno- Wypoczynkowego w Pietrowicach.

Zdjęcie 12. Kąpielisko w Pietrowicach

Zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w Głubczycach na terenie powiatu głubczyckiego wyznaczono kąpielisko położone na terenie Ośrodka Rekreacyjno- Wypoczynkowego w Pietrowicach. Sezon kąpielowy trwał od 24 czerwca do 31 sierpnia 2023 r.

W ramach kontroli urzędowej wykonano mikrobiologiczne badania jakości wody z kąpieliska przed sezonem letnim. Na podstawie sprawozdania z badań Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Głubczycach wydał ocenę jakości wody stwierdzającą jej przydatność do kąpieli.

Organizator kąpieliska wykonywał badania jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej, zgodnie z harmonogramem pobierania próbek. Ponadto na bieżąco przeprowadzał wizualną ocenę jakości wody w kąpielisku. Łącznie pobrano do badania 5 próbek wody.

W sezonie letnim zauważono pogorszenie jakości wody z kąpieliska spowodowane głównie nadmiernym zakwitaniem sinic. Ponadto badania laboratoryjne wykazały ponadnormatywną zawartość bakterii *Escherichia coli* w jednej próbce wody. W związku z powyższym w okresie od 10 do 22 lipca oraz od 28 lipca do 24 sierpnia obowiązywał brak przydatności wody do kąpieli.

Zdjęcie 13. Zakwit sinic w kąpielisku

Kontrola występowania sinic odbywa się na podstawie wizualnego nadzorowania wody, jej koloru, występowania zawiesiny, mętności wody. Monitorowanie nadmiernego zakwitania sinic pozwala na szybką reakcję w chwili powstania generowanego przez nie zagrożenia neurologicznego i hepatotoksycznego. Przy dużym nasłonecznieniu, stojącej wodzie i wysokiej temperaturze, w wodach zbiorników wodnych dochodzi do tworzenia się w zatokach kożuchów wydzielających nieprzyjemny zapach i masowego rozwoju sinic. Kąpiel w wodzie, w której występują sinice może być przyczyną podrażnień skóry oraz dolegliwości ze strony układu pokarmowego i/lub zaburzeń neurologicznych.

W ramach działań naprawczych administrator obiektu, zastosował środek chemiczny do zwalczania sinic, zwiększono przepływ wody w zbiorniku, wprowadzono napowietrzanie wody w kąpielisku.

Właściciel kąpieliska został poinformowany o konieczności przeprowadzenia analizy przyczyn pojawienia się i rozwoju sinic w zbiorniku oraz podjęcia niezbędnych działań naprawczych w zakresie przeciwdziałania rozwojowi ww. organizmów, w celu zapewnienia bezpiecznych warunków dla osób korzystających z kąpieliska.

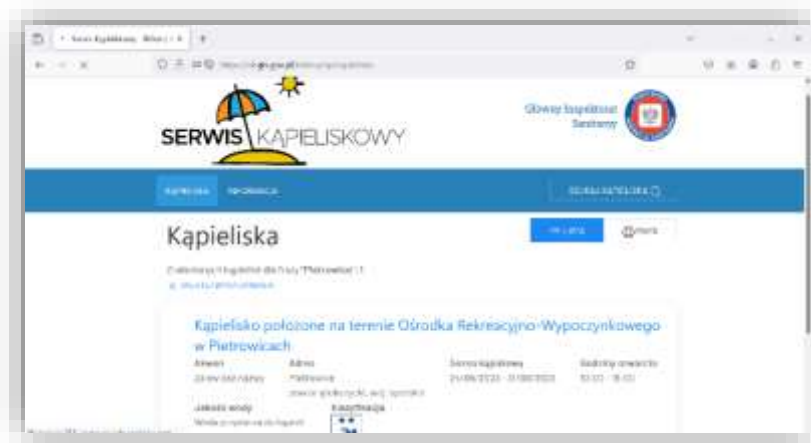
Pomimo zakwitnięcia sinic klasyfikacja jakości wody przeprowadzona na podstawie wyników badań wykonanych w latach 2020- 2023 wykazała *doskonałą* jakość wody, klasę wyżej niż rok temu.

Oceny jakości wody w kąpielisku wydawane w trakcie sezonu kąpielowego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Głubczycach na bieżąco przekazywano Gminie Głubczyce i organizatorowi kąpieliska. Umieszczano je również na stronie internetowej PSSE w Głubczycach i przekazywano za pośrednictwem lokalnych mediów do publicznej wiadomości.

Informacje o jakości wody systematycznie aktualizowano w ogólnokrajowym Systemie Monitoringu Jakości Wody w Kąpieliskach- Serwisie Kąpieliskowym na stronie <http://sk.gis.gov.pl> prowadzonym przez Główny Inspektorat Sanitarny.

Zdjęcie 14. Strona główna Serwisu kąpieliskowego /źródło: sk.gis.gov.pl/

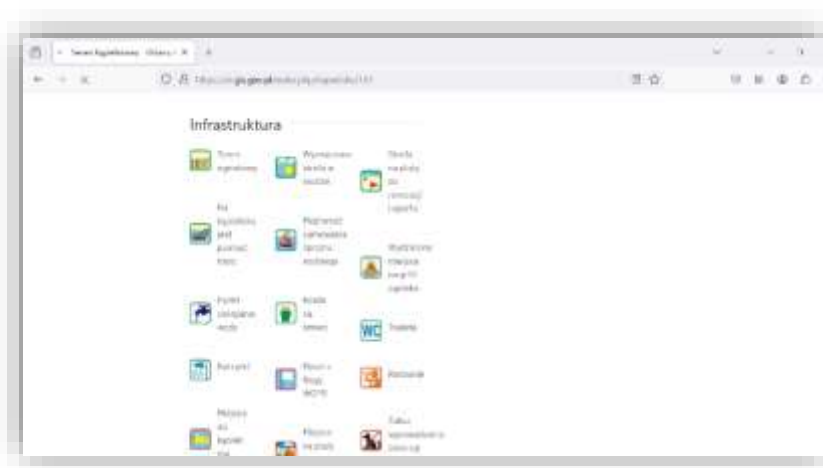

Zdjęcie 15. Strona dot. kąpieliska w Pietrowicach /źródło: sk.gis.gov.pl/

W Serwisie kąpieliskowym prezentowane są dane o kąpieliskach w Polsce, wraz z informacjami o jakości wody w kąpieliskach. Celem Serwisu kąpieliskowego jest natychmiastowe prezentowanie aktualnych informacji o jakości wody podczas trwania sezonu kąpielowego. Zawiera on informacje dotyczące:

- ✓ wykazu kąpielisk i bieżącą ocenę jakości wody w kąpielisku,
- ✓ zakazu kąpielii wraz ze wskazaniem przyczyn zakazu oraz informacje o innych zaleceniach dotyczących jakości wody,

- ✓ ogólnego opisu wody w kąpielisku, sporządzonego w oparciu o profil wody w kąpielisku, przedstawiony w języku nietechnicznym,
- ✓ krótkotrwałych zanieczyszczeń, spodziewanym czasie trwania sytuacji wyjątkowej, której występowania nie przewiduje się przeciętnie częściej niż raz na cztery lata (jeśli takie przypadki mają miejsce),
- ✓ infrastruktury, tj. udogodnienia i zakazy występujące na obszarze kąpieliska, sposoby jego zagospodarowania oraz informacje o przyznaniu kąpieliskom wyróżnienia „Błękitna flaga”.

Zdjęcie 16. Widok przykładowej struktury kąpieliska /źródło: sk.gis.gov.pl/

6.3. Nadzór nad jakością wody na pływalniach

Zdjęcie 17. Kryta pływalnia „Hydrosfera” w Kietrze

Kontrola jakości wody basenowej jest szczególnie ważnym elementem nadzoru sanitarnego na pływalniach. Właściciele lub zarządcy obiektów zostali zobligowani do wykonywania badań wody na własny koszt.

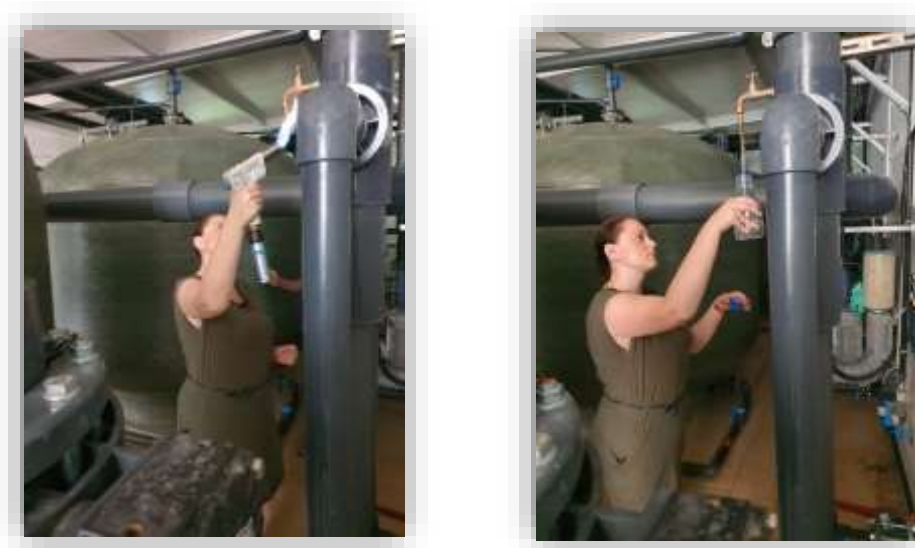
Ocena jakości wody basenowej dokonywana przez zarządzającego pływalnią obejmuje wykonywanie badań jakości wody zgodnie z harmonogramem ustalonym z właściwym państwowym inspektorem sanitarnym, prowadzenie bieżącej obserwacji wody, odnotowywaniu i informowaniu właściwego inspektora sanitarnego o wystąpieniu sytuacji mogących negatywnie wpływać na jakość wody oraz na stałym nadzorze pracy urządzeń wraz z rejestrowaniem wyników pomiaru.

Prowadzenie kompleksowej kontroli jakości wody na pływalniach przez zarządców, którzy są odpowiedzialni za jakość usług świadczonych w obiektach, wpływa bezpośrednio na zapewnianie szerokiej ochrony użytkowników przez co wzrasta zaufanie kąpielących do podmiotów zarządzających pływalniami oraz niezależnych organów nadzorczych, czuwających nad ich bezpieczeństwem.

W 2023 r. na terenie powiatu głubczyckiego otwarta była Kryta pływalnia *Hydrosfera* w Kietrzu oraz Basen odkryty w Głubczycach.

Czynnikiem o najwyższym znaczeniu dla zdrowia spośród wszystkich związanych z wodą na pływalni są wskaźniki mikrobiologiczne. Występowanie patogenów w wodzie basenowej tj. *Escherichia coli*, *Pseudomonas aeruginosa* w istotny sposób może zwiększać ryzyko zakażenia użytkowników pływalni. Niebezpieczeństwo to wynika z czasu ekspozycji na zagrożenie mikrobiologiczne zanim zostanie wykryte, dlatego tak istotna jest kontrola jakości wody basenowej oraz właściwe prowadzenie procesów uzdatniania i dezynfekcji wody.

Zanieczyszczenia mikrobiologiczne wnoszone są do wody przez użytkowników basenów. Osoby korzystające z kąpieli wnoszą do wody przede wszystkim drobnoustroje bytujące w przewodzie pokarmowym, w górnych drogach oddechowych, błonach śluzowych i na skórze. Oprócz drobnoustrojów wchodzących w skład normalnej mikroflory, stanowiących stałą lub przejściową mikroflorę ciała mogą to być również organizmy chorobotwórcze, będące przyczyną infekcji.

Zdjęcia 18. Pobór próbek wody z pływalni

Badania wykonywane na pływalniach odbywają się również w zakresie parametrów fizykochemicznych, istotnych dla zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego osób kąpielących się.

Pozwalają one na stwierdzenie czy technologiczne procesy uzdatniania i dezynfekcji wody prowadzone są na właściwym poziomie i czy są skuteczne. Zagrożenia wynikające z przekroczenia któregoś z parametrów fizykochemicznych, obserwuje się dopiero po dłuższym czasie ekspozycji na dany czynnik.

W ramach prowadzonego monitoringu jakości wody przez administratorów pływalni i PPIS w Głębzczych pobrano 165 próbek do badań mikrobiologicznych i 197 próbek do badań fizykochemicznych.

Zdjęcie 19. Pobór próbek wody do badań

Zarządcy pływalni dokonywali oceny jakości wody basenowej na podstawie *rozporządzenia w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach*. Próbki wody pobierane były zgodnie z zatwierdzonym przez PPIS w Głębzczych harmonogramem. Badania wykonywały laboratoria posiadające akredytację PCA.

Zdjęcie 20. Kryta pływalnia „Hydrosfera” w Kietrze

Jakość wody w pływalniach w porównaniu do roku poprzedniego nie uległa zmianie. Pływalnie zaopatrywane są w wodę wodociągową spełniającą obowiązujące wymagania. Nie

stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych norm stanowiących zagrożenia dla zdrowia ludzi. Głównym problemem utrzymującym się od kilku lat jest zachowanie odpowiednich wartości parametrów fizykochemicznych wody. Przekroczenia te nie stanowią bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia, wskazują jednak na potrzebę wyregulowania procesów uzdatniania wody, co zalecono administratorom pływalni.

7. Zapobiegawczy nadzór sanitarny

7.1. Wstęp

Do zakresu działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego należało w szczególności:

- ✓ opiniowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin, w tym uzgadnianie zakresu i stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko, sporządzanych dla potrzeb planów zagospodarowania przestrzennego lub możliwości odstąpienia od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.
- ✓ opiniowanie dokumentacji projektowych dot. budowy, rozbudowy, nadbudowy, przebudowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych lub ich części.
- ✓ wydawanie opinii sanitarnych na etapie oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć na środowisko, w tym wydawanie opinii w sprawie konieczności przeprowadzania postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć wraz z określeniem zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięć na środowisko oraz wydawanie opinii przed decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach.
- ✓ przeprowadzenie kontroli budowanych obiektów pod względem zgodności ich wykonania z wymaganiami higienicznymi i zdrowotnymi.
- ✓ uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych poprzez stwierdzenie zgodności ich wykonania pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych z zatwierdzonym projektem budowlanym.

Działalność Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego miała na celu zapewnienie właściwego stanu sanitarno-zdrowotnego w nowo realizowanych oraz przebudowanych obiektach, poprzez egzekwowanie rozwiązań technicznych gwarantujących zachowanie w nich odpowiednich warunków higienicznych i zdrowotnych, a także poprzez zapobieganie pogorszeniu standardów jakości środowiska w zakresie warunków zdrowotnych dla osób zamieszkujących oraz przebywających w sąsiedztwie obiektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Mając na uwadze ochronę zdrowia publicznego, w ramach dokonywanych uzgodnień, zwracano szczególną uwagę na zagadnienia związane z:

- ✓ odpowiednim przeznaczeniem terenów, w ramach planów zagospodarowania przestrzennego gmin, pod budownictwo mieszkaniowe, przemysłowe, usługowe, uwzględniając prognozowane zanieczyszczenia powietrza, hałas, warunki zaopatrzenia ludności w wodę, usuwania i unieszkodliwiania nieczystości płynnych i stałych.
- ✓ zastosowaniem rozwiązań w dokumentacji projektowej ograniczających uciążliwość planowanych obiektów dla środowiska, w sposób nie zagrażający zdrowiu i życiu ludzi, z zachowaniem właściwych warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie oraz warunków higieny użytkowania pomieszczeń (oświetlenie, wentylacja, ogrzewanie, sposób wykończenia itp.), egzekwując na każdym etapie procesu inwestycyjnego rozwiązania spełniające wymagania higieniczne i zdrowotne.

W 2023 r. zajęto 42 (w 2022 r. - 41) stanowisk w tym:

- ✓ 5 (w 2022r. – 6) w sprawie uczestniczenia w dopuszczaniu do użytkowania obiektów budowlanych.
- ✓ 2 opinie (w 2022r. – 3), dotyczących strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć, w tym:
 - 2 uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko sporządzonych dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- ✓ 15 opinii (w 2022r. – 11) dotyczących oceny oddziaływania na środowisko, w tym:
 - 12 opinii, co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko,
 - 3 opinie przed wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.
- ✓ 4 opinie (w 2022r. – 2) do dokumentacji projektowych.
- ✓ Wydano 10 (w 2022r – 7) decyzji finansowych (opłatę) za czynności wykonane w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.
- ✓ Wydano 3 (w 2022r. - 8) postanowienia dot. uzgodnienia projektu decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu

Do inwestycji opiniowanych, czy uzgadnianych w 2023 r. pod względem sanitarno-zdrowotnym lub oddawanych do użytkowania na terenie naszego powiatu przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej należały m.in.:

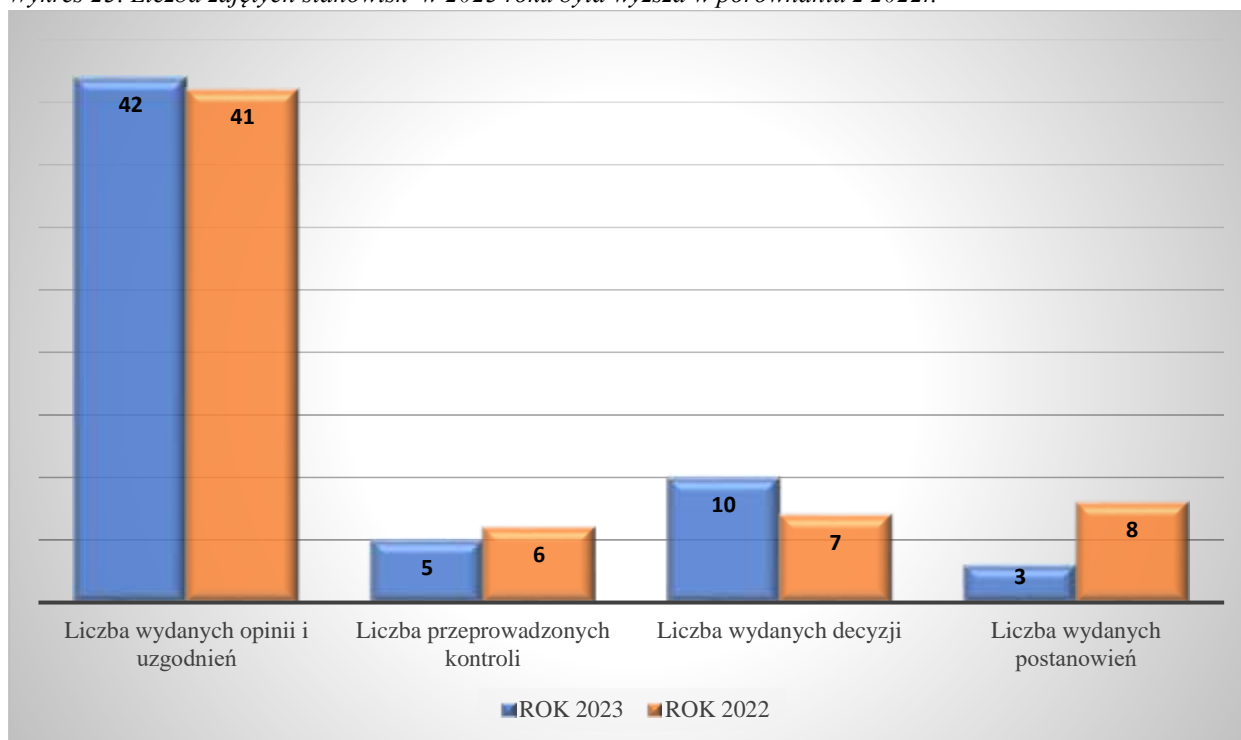
- ✓ obiekty handlowe,
- ✓ obiekty przemysłowe,
- ✓ obiekty usługowe,

W opiniowanych projektach budowlanych, w tym dokumentacjach planowanej zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych lub ich części, nie stwierdzono znacznych naruszeń wymagań higienicznych i zdrowotnych.

W 2023r. uczestniczono w dopuszczeniu do użytkowania między innymi obiektów takich jak: przedszkola, handlowo-usługowego, kultu religijnego, podmiotu leczniczego, użyteczności publicznej. Ilość zajętych stanowisk uzależniona jest od liczby uzyskanych przez inwestorów decyzji – pozwoleń na budowę, delegujących organy państwowej inspekcji sanitarnej do uczestnictwa w postępowaniach związanych z koniecznością uzyskania pozwolenia na użytkowanie. Inwestycje realizowane były zgodnie z zatwierdzoną dokumentacją projektową.

W ramach wykonywanych działań nie stwierdzono występowania zagrożeń stanu bezpieczeństwa sanitarnego na terenie powiatu głubczyckiego.

Wykres 23. Liczba zajętych stanowisk w 2023 roku była wyższa w porównaniu z 2022r.

7.2. Podsumowanie

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny sprawowany przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego realizuje ustawowe obowiązki i zadania w zakresie ochrony zdrowia publicznego, w szczególności poprzez:

- ✓ opiniowanie lub uzgadnianie pod względem higienicznym i zdrowotnym projektów planów zagospodarowania i innych dokumentów strategicznych m. in. w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
- ✓ opiniowanie przedsięwzięć w ramach oceny oddziaływania na środowisko,
- ✓ uzgadnianie dokumentacji projektowych inwestycji,
- ✓ zajmowanie stanowisk w sprawie obiektów budowlanych przekazywanych do użytkowania.

Stanowiska Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowane są na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie administracyjne. Liczba stanowisk zależy w dużej mierze od liczby przedsięwzięć planowanych i realizowanych w powiecie.

Ocena projektowanych rozwiązań skupia się w szczególności na ocenie ryzyka narażenia ludności na czynniki fizyczne, chemiczne, biologiczne, uciążliwe lub szkodliwe dla zdrowia człowieka w miejscu jego zamieszkania i przebywania.

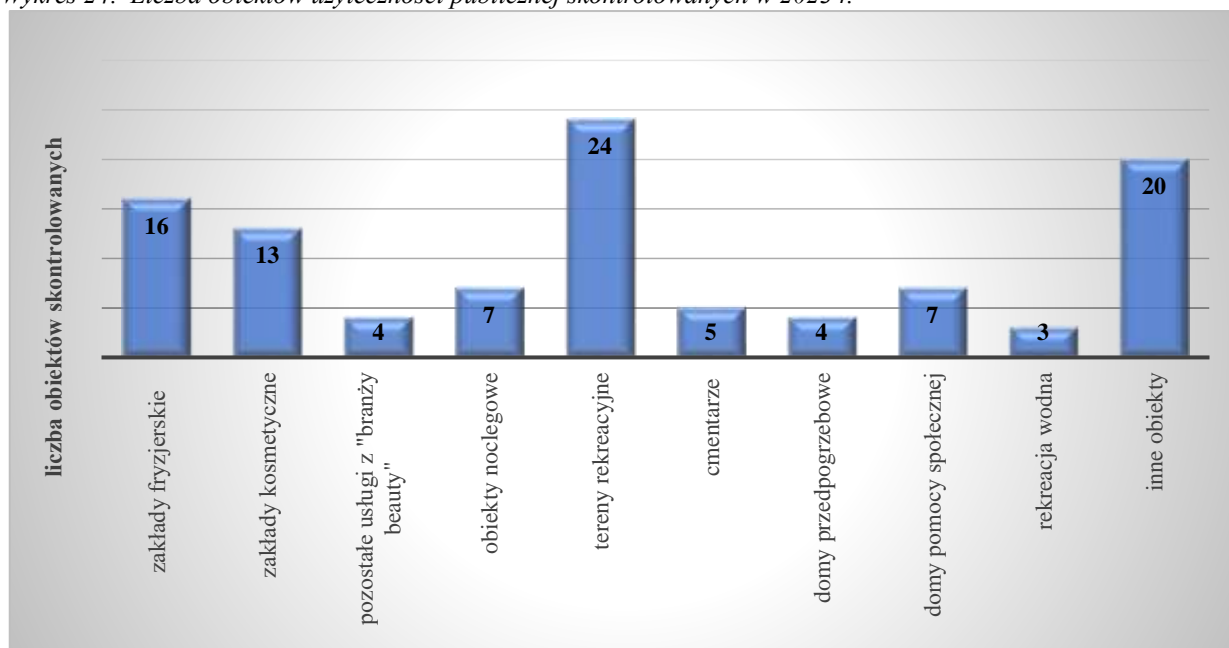
8. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

8.1. Wstęp

Obiekty użyteczności publicznej stanowią różnorodną grupę, co powoduje zróżnicowanie wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii. W 2023 r. w ramach sprawowanego bieżącego nadzoru sanitarnego skontrolowano ogółem 103 obiekty użyteczności publicznej, w tym:

- ✓ zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej,
- ✓ obiekty świadczące usługi hotelarskie,
- ✓ obiekty sportowe,
- ✓ obiekty rekreacyjne,
- ✓ domy pomocy społecznej,
- ✓ obiekty rekreacji wodnej,
- ✓ pozostałe obiekty użyteczności publicznej (m.in. cmentarze, domy przedpogrzebowe, przystanki autobusowe, domy kultury, targowisko, noclegownia).

Wykres 24. Liczba obiektów użyteczności publicznej skontrolowanych w 2023 r.

Zakres kontroli obejmował m.in. stan sanitarno-techniczny pomieszczeń i wyposażenia, gospodarkę odpadami, zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia, prawidłowość odprowadzanie ścieków, przestrzeganie zakazu palenia tytoniu i wyrobów tytoniowych w obiektach, wdrożenie procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami.

8.2. Stan sanitarny wybranych obiektów

8.2.1. Obiekty świadczące usługi hotelarskie

Pod nadzorem znajdowało się 18 obiektów wśród nich:

- ✓ hotel,
- ✓ 6 gospodarstw agroturystycznych,
- ✓ 11 innych obiektów świadczących usługi noclegowe.

Zdjęcie 21. Pokój w obiekcie noclegowym

Bazę noclegową na terenie powiatu stanowią w większości obiekty z niewielką ilością pokoi, bez kategoryzacji.

Kontrole stanu sanitarno- technicznego przeprowadzono w 7 obiektach. W okresie sprawozdawczym zauważono poprawę stanu sanitarno- technicznego w grupie obiektów hotelarskich. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości w porównaniu do roku poprzedniego, w którym, w stosunku do ok. 30 % skontrolowanych obiektów prowadzono postępowania administracyjne.

W jednym obiekcie sezonowym, na przestrzeni ostatnich lat, zauważalne jest pogorszenie się warunków sanitarno- technicznych. Poza obowiązkami wynikającymi z prowadzonego postępowania administracyjnego nie były prowadzone inwestycje podwyższające standard obiektu oraz warunki świadczenia usług. Doraźnie przeprowadzano nieliczne prace naprawcze. Część domków mieszkalnych z powodu złych warunków została wyłączona z użytkowania.

Pozostałe obiekty z opisywanej grupy utrzymane w odpowiednim stanie sanitarnym. Wyposażenie zgodne w obowiązującymi wymaganiami w dobrym stanie technicznym. Zapas środków myjących, higienicznych i dezynfekcyjnych odpowiedni do potrzeb. Postępowanie z bielizną czystą i brudną prawidłowe. Sprzęt porządkowy przechowywany w wydzielonych miejscach. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki odpadami stałymi i ciekłymi.

8.2.2. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej

Obiekty świadczące usługi z tzw. „branży beauty” stanowią największą grupę obiektów użyteczności publicznej objętą nadzorem sanitarnym.

W ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Głubczycach na koniec 2023 r. znajdowało się 69 obiektów, w tym:

- ✓ 28 zakładów fryzjerskich,
- ✓ 33 zakłady kosmetyczne,
- ✓ 2 zakłady odnowy biologicznej,
- ✓ 1 salon tatuażu
- ✓ 5 zakładów, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskich i kosmetycznych.

Zdjęcie 22. Salon kosmetyczny

W okresie sprawozdawczym skontrolowano 33 zakłady. Nieprawidłowości stwierdzono w 2 obiektach. Dotyczyły one głównie nieodpowiedniego stanu sanitarno- technicznego ścian, podłóg oraz wyposażenia obiektów.

Ogólny stan sanitarno- techniczny pozostałych obiektów i wyposażenia oceniono jako dobry. Stwierdzono prawidłowe zachowania higieniczne personelu w zakresie stosowania procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami. Asortyment środków dezynfekcyjnych był odpowiedni do rodzaju wykonywania działalności. Sposób postępowania z odpadami komunalnymi stałymi i ciekłymi oraz wytwarzanymi podczas usług kosmetycznych nie budził zastrzeżeń. Postępowanie z bielizną jednorazowego i wielokrotnego użytku prawidłowe. Sprzęt porządkowy w odpowiedniej ilości, przechowywany w wydzielonym miejscu.

W okresie sprawozdawczym widoczna była poprawa warunków sanitarnych w placówkach świadczących usługi z tzw. branży beauty. W opisywanej grupie w 2022 r. nieprawidłowości zostały stwierdzone w 9 % skontrolowanych obiektów, w 2023 r. w 6 % obiektów.

W dniu 28 listopada 2023 r. przeprowadzono szkolenie nt. „Wymagań higieniczno-sanitarnych dla zakładów fryzjerskich, kosmetycznych i tatuażu”. W szkoleniu wzięło udział 36 osób związanych z tzw. branżą *beauty* z terenu powiatu głubczyckiego.

Celem szkolenia było przybliżenie zagadnień dot. warunków higieniczno- sanitarnych w nadzorowanych obiektach, zagrożeń biologicznych związanych z wykonywaniem usług w zakładach fryzjerskich, kosmetycznych i tatuażu.

Dużym zainteresowaniem cieszył się wykład poświęcony dezynfekcji i sterylizacji, gdzie zwrócono uwagę na konieczność wdrażania i stosowania procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi. Podkreślono, że wszystkie sprzęty, narzędzia i materiały wykorzystywane podczas zabiegów naruszających ciągłość skóry i tkanek muszą być sterylne .

Ostatni wykład dotyczył urzędowego nadzoru nad produktami kosmetycznymi stosowanymi w salonach kosmetycznych i fryzjerskich oraz tuszami do tatuażu lub makijażu permanentnego.

Zdjęcia 23. Szkolenie pt. Wymagania higieniczno- sanitarne dla zakładów fryzjerskich, kosmetycznych i tatuażu

Od lat zauważalna jest tendencja poprawy warunków sanitarnych i estetycznych pomieszczeń oraz wzrost świadomości zagrożeń zdrowotnych podczas przeprowadzania zabiegów fryzjerskich i kosmetycznych. Skutkuje to wzrostem jakości prowadzonych usług pod kątem bezpieczeństwa zdrowotnego klientów i personelu.

8.2.3. Zakłady przedpogrzebowe

Na terenie powiatu głubczyckiego funkcjonują 4 zakłady świadczące usługi przedpogrzebowe. W okresie sprawozdawczym nie przeprowadzono kontroli stanu sanitarno-technicznego obiektów.

Zdjęcie 24. Cmentarz Komunalny w Głubczycach

Nadzór sanitarny obejmował warunki przeprowadzenia ekshumacji szczątków lub zwłok ludzkich. Przeprowadzono 9 kontroli sanitarnych. Proces przeprowadzania ekshumacji zwłok lub szczątków ludzkich był zgodny z obowiązującymi wymaganiami. W przypadku 1 kontroli stwierdzono brak odpowiedniej odzieży ochronnej pracowników.

Ekshumacje były wykonywane w dozwolonym ustawowo okresie, w godzinach rannych. Zapewniono odpowiednie warunki transportu szczątków ludzkich, ziemia wydobyta z grobu została ponownie użyta do jego zasypania, zachowano warunki bezpieczeństwa pracowników. Teren cmentarza po wykonaniu ekshumacji pozostawiono w czystości.

8.2.4. Domy Pomocy Społecznej, placówki zapewniające całodobową opiekę, noclegownie, inne jednostki pomocy społecznej

W ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Głubczycach na koniec 2023 r. znajdowało się 14 jednostek pomocy społecznej:

- ✓ 9 domów pomocy społecznej,
- ✓ 2 placówki zapewniające całodobową opiekę dla osób starszych,
- ✓ noclegownia,
- ✓ 2 inne jednostki pomocy społecznej.

Kontrole przeprowadzono w 7 obiektach. Zakres kontroli obejmował m.in. stan higieniczny, stan sanitarno-techniczny, postępowanie z odpadami, w tym medycznymi w związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, postępowanie z bielizną, przestrzeganie zakazu palenia tytoniu.

Nieprawidłowości stwierdzono w jednej placówce. Dotyczyły one głównie niewłaściwego stanu higienicznego pomieszczeń i wyposażenia, nieodpowiedniego stanu sanitarno-technicznego ścian/ sufitów i wyposażenia, nieodpowiedniego sposobu postępowania z odpadami. W związku z powyższym nałożono mandat karny oraz prowadzono postępowanie administracyjne.

Pozostałe obiekty utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-technicznym. Pomieszczenia utrzymane w czystości, wyposażenie pokoi pełne, w dobrym stanie technicznym. Zapas środków myjących, detergentów oraz środków dezynfekcyjnych zapewniony. Postępowanie z bielizną prawidłowe. Gospodarka odpadami stałymi bez zastrzeżeń.

Na przestrzeni lat poprawie ulegają standardy sanitarne i funkcjonalne placówek. Na bieżąco wykonywane są liczne remonty oraz przeprowadzane są inwestycje i modernizacje znacznie poprawiające warunki mieszkalne i estetyczne obiektów.

8.2.5. Rekreacja wodna

W ewidencji PSSE w Głubczycach znajdują się 4 ośrodki przeznaczone do rekreacji wodnej:

- ✓ *Kąpielisko położone na terenie Ośrodka Rekreacyjno- Wypoczynkowego w Pietrowicach,*
- ✓ *Kryta pływalnia przy Szkole Podstawowej nr 2 w Głubczycach,*
- ✓ *Kryta pływalnia Hydrosfera w Kietrze,*
- ✓ *Basen sezonowy w Głubczycach.*

Zdjęcie 25. Wodny plac zabaw na basenie w Głubczycach

Kryta pływalnia „Hydrosfera” w Kietrzu jest obiektem czynnym całorocznie. Sezon kąpielowy na basenie odkrytym w Głubczycach i Kąpielisku położonym na terenie Ośrodka Rekreacyjno- Wypoczynkowego w Pietrowicach trwał od 24.06.2023 r. do 31.08.2023 r. W okresie sprawozdawczym Kryta Pływalnia przy Szkole Podstawowej nr 2 w Głubczycach była nieczynna.

Kontrole sanitarne obiektów nie wykazały nieprawidłowości. Stan sanitarno- techniczny pomieszczeń, ich wyposażenia i niecek basenowych nie budził zastrzeżeń. Teren obiektu oraz plaże utrzymane w czystości. Zapewniono środki higieniczne. Gospodarka odpadami komunalnymi prawidłowa. Obiekty utrzymane w czystości.

Na basenie w Głubczycach, przed sezonem letnim, przeprowadzono remont pomieszczenia higieniczno- sanitarnego dla kobiet. Wymieniono pokrycie ścian i podłóg oraz zapewniono nową armaturę sanitarną.

Zmodernizowano również ogólnodostępny pawilon higieniczno- sanitarny położony na terenie kąpieliska w Pietrowicach. Odnowiono pokrycie ścian, podłóg oraz drzwi. Armaturę sanitarną wymieniono na nową.

Przeprowadzone prace remontowe przyczyniają się do poprawy aspektów funkcjonalnych oraz estetycznych obiektów rekreacji wodnej skutkując zwiększeniem atrakcyjności dla osób z nich korzystających.

8.2.6. Dworzec autobusowy, przystanki, środki transportu

W 2023 r. skontrolowano dworzec autobusowy w Głubczycach, 10 przystanków autobusowych oraz 3 autobusy. Bieżący stan porządkowy przystanków autobusowych i otoczenia nie budził zastrzeżeń. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie usuwania odpadów komunalnych. Otoczenie obiektów utwardzone, uporządkowane. Zapewniono siedziska dla oczekujących podróżnych w dobrym stanie sanitarno- technicznym oraz kosze na odpady

komunalne. Wydano zalecenia pokontrolne dot. poprawy stanu technicznego dwóch wiat przystankowych.

Przeprowadzone kontrole trzech autobusów międzymiastowych nie wykazały nieprawidłowości. Wnętrza pojazdów utrzymane czysto, siedzenia w dobrym stanie technicznym, bez widocznych uszkodzeń.

Obiekty oraz pojazdy oznakowane informacją graficzną i słowną dot. zakazu palenia tytoniu i papierowych elektronicznych.

8.2.7. Pozostałe obiekty użyteczności publicznej

Przedmiotowa grupa obiektów obejmuje inne niż wyżej wymienione obiekty użyteczności publicznej, w tym obiekty i urządzenia użyteczności publicznej, m.in. parki, place zabaw, obiekty sportowe, domu kultury, targowisko, cmentarze, ustęp publiczny.

W przypadku tego typu obiektów zachowanie właściwego stanu sanitarnego jest niezbędne z uwagi na zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego osób z nich korzystających, a także przebywających w ich sąsiedztwie.

W okresie sprawozdawczym skontrolowano 38 obiekty ze 115 będących w ewidencji, tj. ok. 33 %. Nieprawidłowości wykazano w 2 obiektach. Dotyczyły one głównie nieodpowiedniego stanu sanitarno- technicznego pomieszczeń oraz nieprawidłowego sposobu postępowania z odpadami komunalnymi.

Pozostałe obiekty utrzymane były w dobrym stanie sanitarnym. Zarządcy obiektów na bieżąco usuwali ubytki techniczne spowodowane m.in. zużyciem materiałów lub aktami wandalizmu.

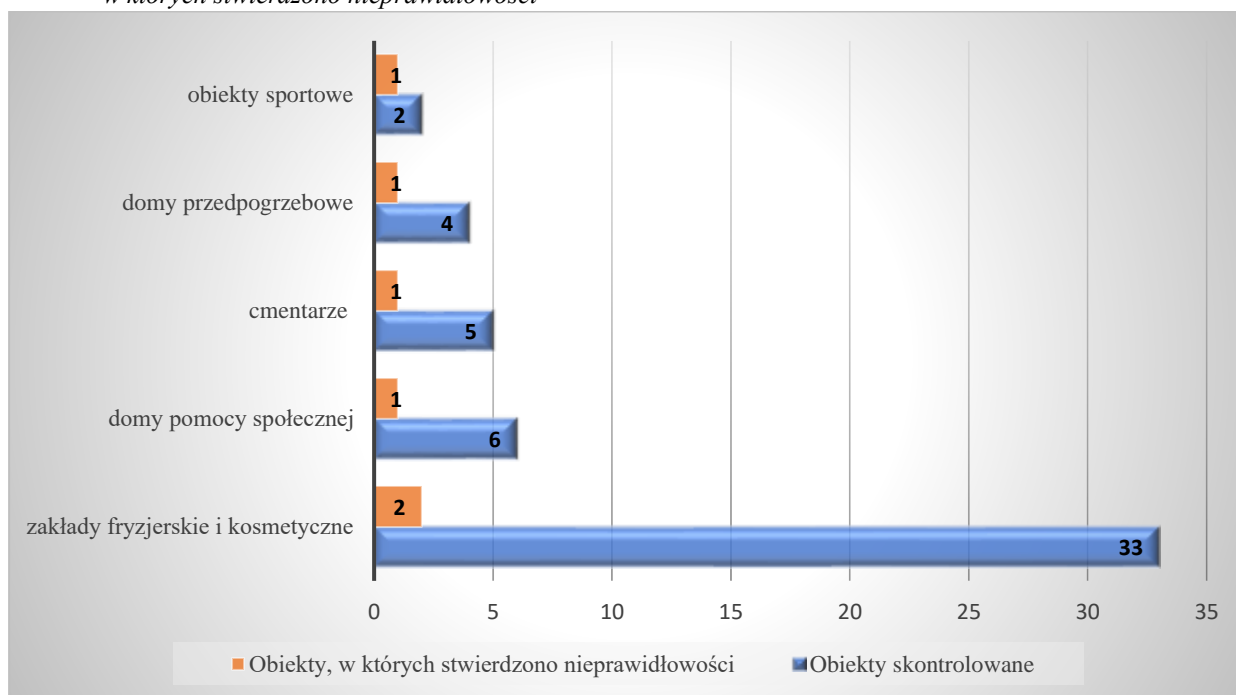
8.3. Podsumowanie

Stan sanitarno- techniczny obiektów użyteczności publicznej w porównaniu do roku poprzedniego uległ poprawie. Postępowanie administracyjne prowadzono w stosunku do 6 obiektów /w 2022 r. -10 obiektów/.

Odsetek skontrolowanych obiektów, w których stwierdzono nieprawidłowości w 2022 r. wynosił 11 %, natomiast w 2023 r.- 6 %. Nieprawidłowości stwierdzono w grupie obiektów fryzjerskich, sportowych, domach opieki, cmentarzach oraz domach przedpogrzebowych.

Na koniec roku sprawozdawczego 4 obiekty zostało zakwalifikowane jako niespełniające wymagań sanitarno- technicznych, w 2022 r. - 6 obiektów.

Wykres 25. Liczba obiektów użyteczności publicznej skontrolowanych w 2023 r. w stosunku do obiektów, w których stwierdzono nieprawidłowości

Ogólnie stan sanitarno-techniczny obiektów użyteczności publicznej na terenie powiatu głubczyckiego w 2023 r. ocenia się jako dobry. Przeprowadzone kontrole sanitarne nie wykazały nieprawidłowości zagrażających bezpośrednio zdrowiu lub życiu ludzi.

W placówkach przeprowadzane były liczne remonty i modernizacje. Stale podnoszone są standardy sanitarne, funkcjonalne i estetyczne obiektów. W grupie zakładów fryzjerskich, kosmetycznych i tatuażu obserwuje się wzrost świadomości personelu nt. zagrożeń biologicznych związanych z wykonywaniem usług, co przekłada się na stosowanie właściwych procedur zapewniających bezpieczeństwo zdrowotne klientów i personelu.

9. Nadzór nad warunkami sanitarno – higienicznymi środowiska pracy

9.1. Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego

Zdjęcie 26. Zdjęcie poglądowe

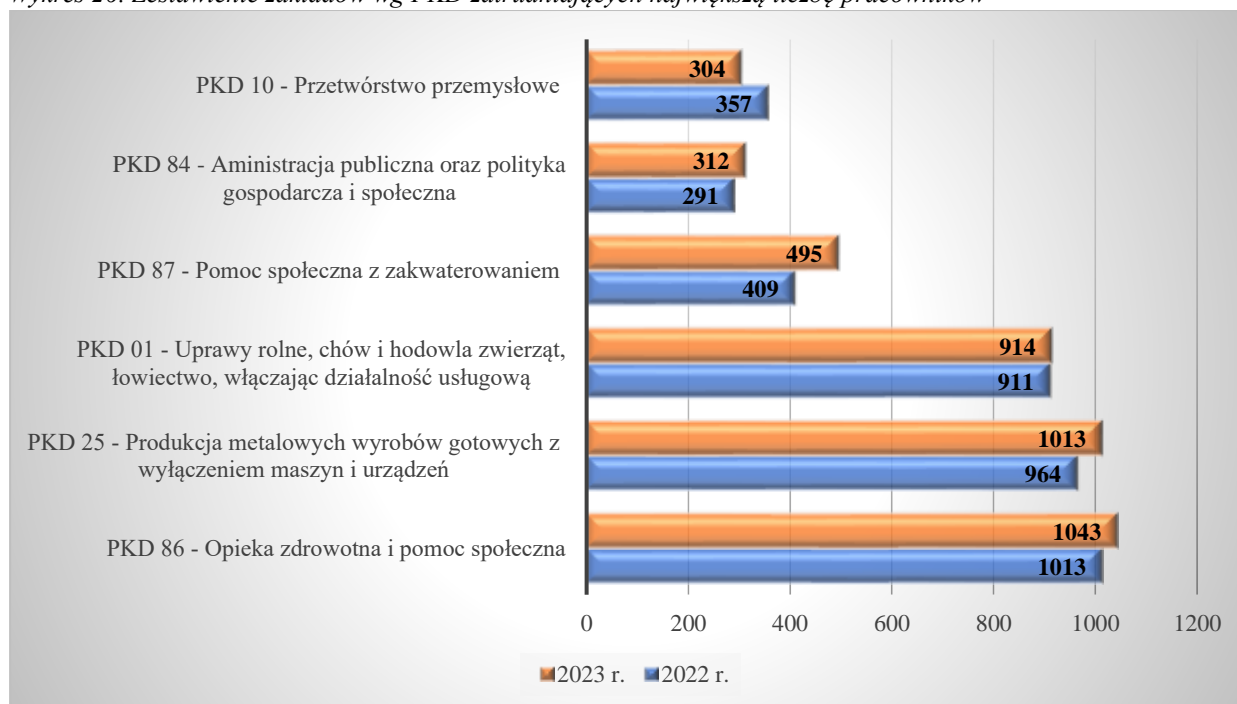
Główne kierunki działania Oddziału Higieny Pracy w zakresie prowadzonego nadzoru sanitarnego w celu poprawy warunków pracy i ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych, niebezpiecznych i uciążliwych czynników występujących w środowisku pracy, zostały określone w Wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego do planowania i działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w roku 2023.

W ramach prowadzonego nadzoru przeprowadzono 88 kontroli, których zakres obejmował m.in.:

- ✓ ocenę bezpieczeństwa i higieny pracy,
- ✓ badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
- ✓ terminowe prowadzenie profilaktycznych badań lekarskich i szkoleń w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy,
- ✓ występowanie w środowisku pracy substancji chemicznych i ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy,
- ✓ występowanie szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy,
- ✓ ocenę ryzyka zawodowego.

W ewidencji Oddziału Higieny Pracy znajdowało się **177** podmiotów prowadzących działalność gospodarczą / w roku 2022 - **168** podmiotów/. Ogółem we wszystkich podmiotach zatrudnionych było **5715** pracowników. Stwierdzono wzrost liczby zatrudnionych w porównaniu z rokiem poprzednim (w roku 2022 zatrudnionych było 5615 osób) o **100** pracowników.

Wykres 26. Zestawienie zakładów wg PKD zatrudniających największą liczbę pracowników

W roku 2023 przeprowadzono ogółem **88** kontroli (w roku 2022 - **85** kontroli) w **78** podmiotach prowadzących działalność w powiecie głubczyckim (w roku 2022 - 66 podmiotów), w których zatrudnionych było 2546 pracowników. Ponadto przeprowadzono **2** kontrole w związku ze zgłoszeniem podejrzeń chorób zawodowych.

Nadzorem objęto **44 %** zewidencjonowanych zakładów (w roku poprzednim – **39 %**). Jednocześnie procent skontrolowanych w roku 2023 pomiotów w porównaniu z okresem ogłoszenia stanu epidemii zwiększa się każdego roku.

Warunki pracy w nadzorowanych zakładach pozostały na zbliżonym poziomie w porównaniu do roku 2022, w szczególności w zakresie narażenia pracowników na hałas oraz pyły. W roku sprawozdawczym nie zwiększyła się liczbę osób narażonych na przekroczenia wartości pyłów – 1 pracownik i hałasu – 10 pracowników. Czynnikiem szkodliwym występującym najczęściej w środowisku pracy były czynniki biologiczne. W roku 2023 narażonych było ogółem **2398** pracowników (w roku 2022 – **2379** osób). W zakresie narażenia na czynniki te w środowisku pracy w roku 2023 przeprowadzono **14** kontroli (o **6** więcej, niż w roku 2022).

Liczbę osób pracujących w narażeniu na czynniki szkodliwe determinują podmioty prowadzące działalność z podstawowym PKD 86 (Opieka zdrowotna i pomoc społeczna) – **717** pracowników, PKD 01 (Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt łowiectwo, włączając działalność usługową) – **387** pracowników, PKD 87 (Pomoc społeczna z zakwaterowaniem) – **369** pracowników oraz PKD 10 (Przetwórstwo przemysłowe) – **300** pracowników. Pozostałe zakłady stanowią wartość marginalną.

W roku 2023 wydano **16** decyzji finansowych (16 w roku 2022) oraz **19** decyzji merytorycznych (**22** w roku 2022). Nałożone decyzjami obowiązki dotyczyły:

- ✓ substancji chemicznych i ich mieszanin – 4 nakazy, co stanowi 11 % wszystkich nakazów;
- ✓ produktów biobójczych – 9 nakazów, co stanowi 26 % wszystkich nakazów;
- ✓ substancji, ich mieszanin lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy – 10 nakazów, co stanowi 28 % wszystkich nakazów;
- ✓ badań środowiska pracy – 6 nakazów, co stanowi 17 % wszystkich nakazów;
- ✓ oceny ryzyka zawodowego – 6 nakazów, co stanowi 17 % wszystkich nakazów.

W roku 2023 nałożono 1 mandat karny na kwotę 100 zł. w związku z nieprawidłowościami w zakresie oznakowania opakowań mieszanin chemicznych.

9.2. Klasyfikacja grup obiektów przeznaczonych do kontroli w oparciu o analizę ryzyka

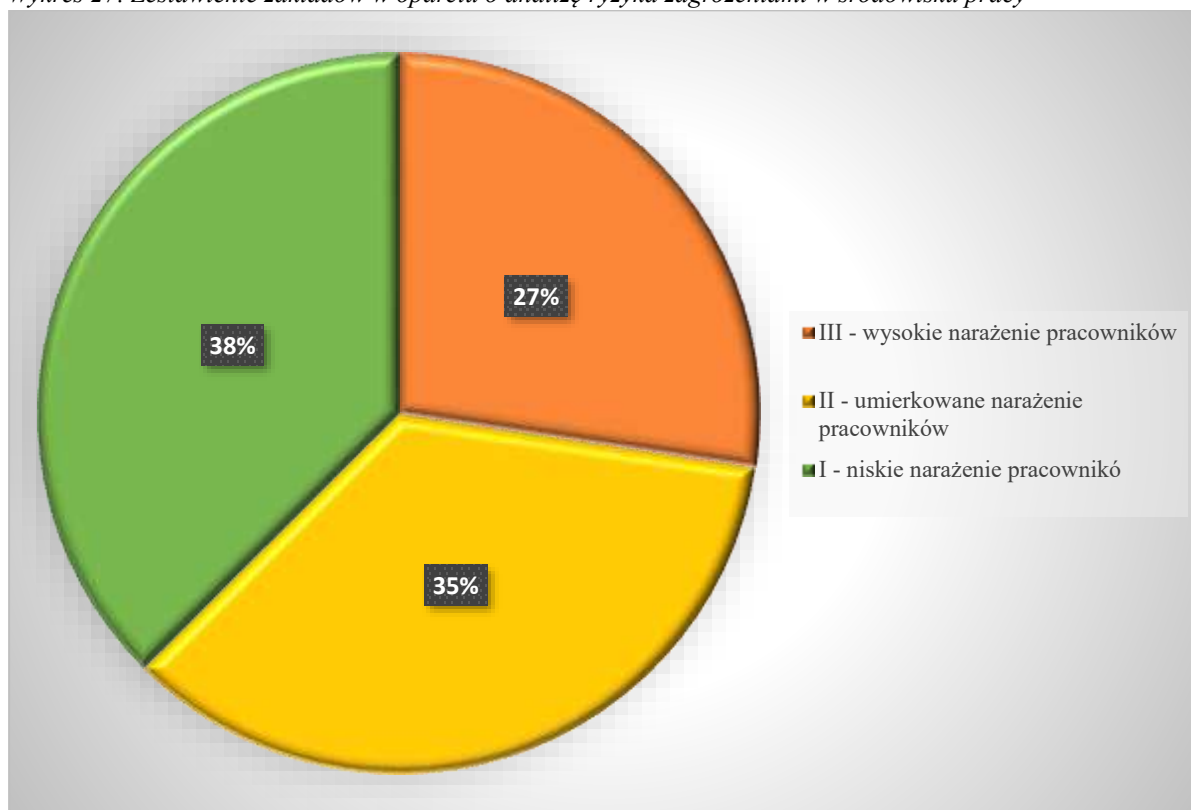

Zdjęcie 27. Zdjęcie poglądowe

Na podstawie prowadzonego nadzoru sanitarnego zarówno w roku 2023, jak i lat poprzednich, prowadzono wstępny podział nadzorowanych podmiotów w zależności od warunków pracy, obecności czynników szkodliwych i ich natężenia i stężenia tych czynników w środowisku pracy.

Podziału dokonano na 3 grupy obiektów biorąc pod uwagę m.in. stężenie i natężenie czynników szkodliwych powyżej 0.5 krotności lub powyżej 1 krotności NDN i NDS, obecności na stanowiskach szkodliwych czynników biologicznych oraz występowania czynników lub procesów rakotwórczych lub mutagennych. Podmioty, w których występują największe zagrożenia stanowią 27 % (46 zakładów), podmioty, w których najwyższe dopuszczalne stężenia i natężenia nie przekraczają 0.5 krotności NDS i NDN stanowią 35 % (59 zakładów) oraz podmioty, w których warunki pracy są najbardziej bezpieczne – stanowią 38 % (63 zakłady). Strukturę podziału podmiotów przedstawia poniższy wykres:

Wykres 27. Zestawienie zakładów w oparciu o analizę ryzyka zagrożeniami w środowisku pracy

9.3. Ocena realizacji wymogów w zakresie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy

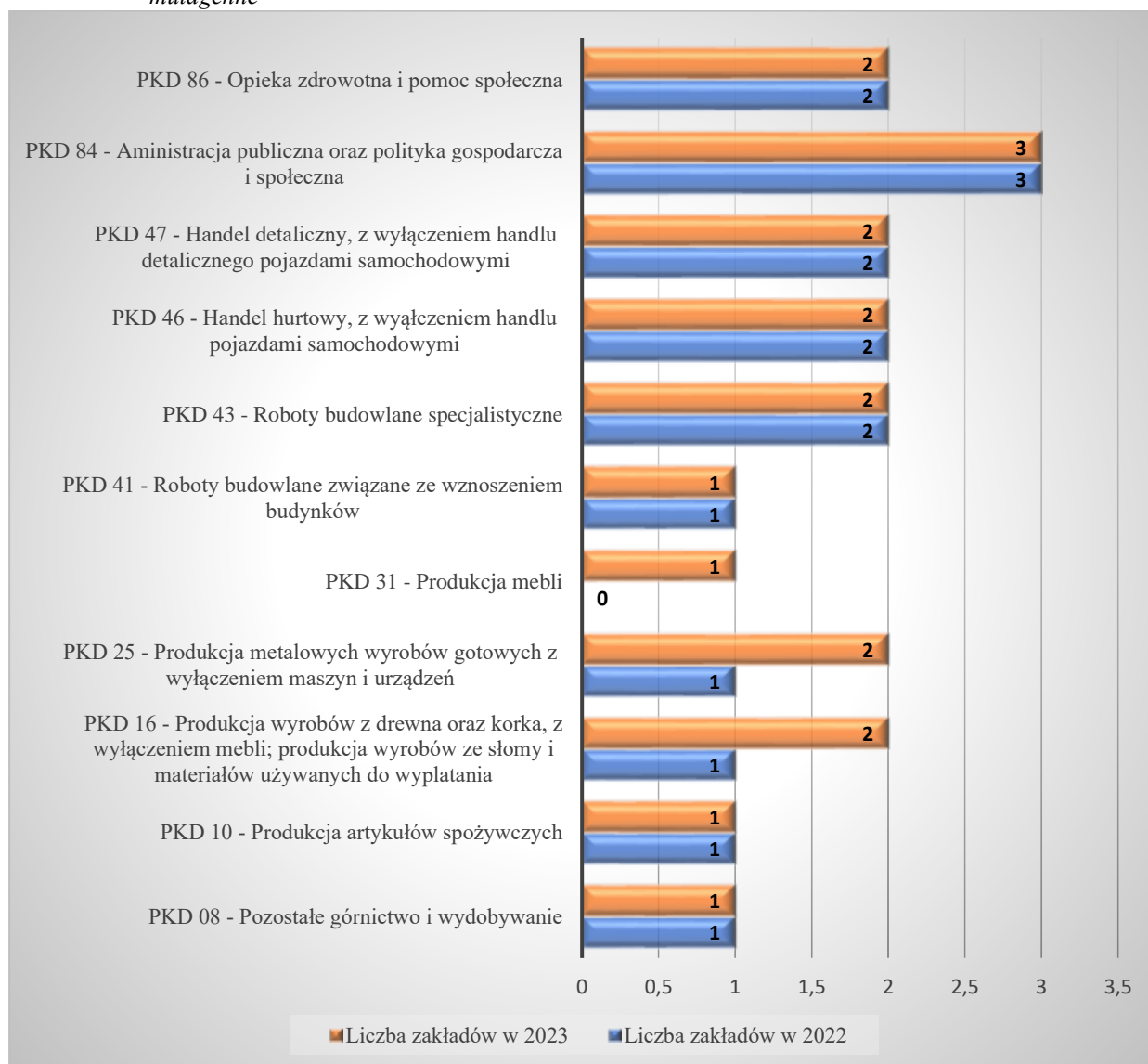

Zdjęcie 28. Zdjęcie poglądowe

Szczególną uwagę w roku 2023 zwrócono na podmioty, w których występowały czynniki lub technologie o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. W rejestrze obiektów Oddziału Higieny Pracy

znalazło się **19** podmiotów (o **3** więcej, niż w roku 2022), w których rozpoznano ww. czynniki i procesy. Przeprowadzono **10** kontroli w **8** podmiotach. Wydano **3** decyzje administracyjne. Głównym czynnikiem występującym w środowisku pracy były i pozostają pyły drewna zidentyfikowane nie tylko w podmiotach zajmujących się obróbką drewna, jako głównym rodzajem działalności. W porównaniu do roku 2022, do rejestru podmiotów, w których występują czynniki i procesy rakotwórcze i mutagenne dopisano **3** podmioty.

Wykres 28. Zestawienie zakładów wg PKD, w których istnieje narażenie na czynniki i procesy rakotwórcze i mutagenne

W latach 2022 i 2023 ogólna liczba pracowników narażonych na czynniki i procesy o działaniu rakotwórczym lub mutagennym wynosiła **147** osób.

W roku 2023 na terenie powiatu działalność prowadził **1** podmiot zajmujący się pracami związanymi z usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Informacje na temat prac rozbiórkowych przesyłały podmioty spoza terenu powiatu głubczyckiego. Pomimo pisemnych informacji o zamiarze wszczęcia kontroli w miejscach prowadzenia prac, kontrole w tym zakresie nie odbyły się ze względu na niezapowiedziane zmiany terminów prac. W latach poprzednich kontrole w tym zakresie wykonywane były i potwierdzały odpowiednie przygotowanie podmiotów do realizacji prac.

9.4. Choroby zawodowe

Zdjęcie 29. Zdjęcie poglądowe

W roku 2023 w ramach współpracy z innymi jednostkami Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadzono dwie wizytacje i sporządzono dwie karty oceny narażenia zawodowego. Wydano **1** decyzję stwierdzającą chorobę zawodową z pozycji 17 wykazu chorób zawodowych (*Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi*).

W roku 2023 nie stwierdzano chorób zawodowych zaliczanych do grupy 26 wykazu chorób zawodowych (choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa), pomimo, że narażenie na biologiczne czynniki chorobotwórcze występowało w podmiotach zatrudniających największą liczbę pracowników.

Na przestrzeni ostatnich lat poziom zgłaszalności podejrzeń chorób zawodowych nie ulega większym wahaniom. Na podobnym poziomie utrzymuje się również liczba stwierdzanych chorób zawodowych.

9.5. Podsumowanie

Pracownicy pionu higieny pracy realizując zadania z zakresu poprawy warunków pracy w 2023r. przeprowadzili **88** kontroli w zakładach pracy zatrudniających **2544** pracowników. Konsekwencją przeprowadzonych działań kontrolnych było wydanie **19** decyzji administracyjnych o naruszenie przepisów higieniczno-sanitarnych.

Największy odsetek uchybień w skontrolowanych zakładach stanowił nieprawidłowy stan sanitarno – techniczny pomieszczeń

Przekroczenia normatywów higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia stwierdzono w **3** skontrolowanych zakładach.

W porównaniu z rokiem 2022 odnotowano zmniejszenie liczby stwierdzonych chorób zawodowych z **3** w roku 2022 do **1** w roku 2023.

Oddział Higieny Pracy w roku 2023 realizował działania profilaktyczne, administracyjne i kontrolne mające na celu poprawę warunków pracy oraz zwiększenie poziomu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem czynników szkodliwych i uciążliwych występujących w środowisku pracy.

Działania Inspekcji Sanitarnej w zakresie kompetencji pionu higieny pracy przyczyniły się do poprawy warunków pracy oraz zwiększenia poziomu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników. W dalszym ciągu będą prowadzone działania kontrolne i edukacyjne w nadzorowanych podmiotach zwłaszcza w zakładach, w których występuje narażenia na czynniki i procesy rakotwórcze lub mutagenne.

10. Higiena procesów nauczania, wychowania oraz wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży w roku 2023

Państwowa Inspekcja Sanitarna sprawuje nadzór nad higieną procesów nauczania i wychowania w placówkach oświatowo-wychowawczych przeznaczonych zarówno na pobyt dzienny jak i całodobowy dzieci i młodzieży na podstawie takich aktów prawnych jak:

- ✓ Ustawa z dnia 14 marca 1985 r. *o Państwowej Inspekcji Sanitarnej*,
- ✓ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. *Prawo Oświatowe*, w odniesieniu do przedszkoli, innych form wychowania przedszkolnego i szkół,
- ✓ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. *w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach*,
- ✓ Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. *o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3*, w odniesieniu do żłobków i klubów dziecięcych,
- ✓ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. *o systemie oświaty*, w odniesieniu do miejsc wypoczynku zorganizowanego dla dzieci i młodzieży
- ✓ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. *o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*, w odniesieniu do placówek wsparcia dziennego, placówek z pobytami całodobowymi, w tym opiekuńczo-wychowawczych.

Do zakres działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego należy kontrola przestrzegania przepisów dotyczących:

- ✓ higieny pomieszczeń i wymagań w stosunku do sprzętu używanego w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych oraz miejsc wypoczynku dzieci i młodzieży,
- ✓ higieny procesu nauczania.

10.1. Nadzór nad warunkami sanitarnymi w placówkach dla dzieci i młodzieży.

W roku 2023 Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży nadzorem sanitarnym objęła 49 placówek stałych, do których należały:

- ✓ Żłobki
- ✓ Przedszkola
- ✓ Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe
- ✓ Zespoły szkół
- ✓ Placówki kształcenia ustawicznego
- ✓ Placówki wsparcia dziennego
- ✓ Placówki z pobytami całodobowymi np. internaty, domy dziecka.
- ✓ Ogniska pracy pozaszkolnej, Pozaszkolne placówki specjalistyczne

W roku 2023 przeprowadzono ogółem 71 kontroli sanitarnych, w tym 25 kontroli planowych ujętych w *Planie Zasadniczych Zadań PSSE na rok 2023*. Dodatkowo przeprowadzono 20 kontroli związanych z przygotowaniem szkół do nowego roku szkolnego, 3 kontrole interwencyjne, 18 kontroli wypoczynku zimowego i letniego, 5 kontroli akcyjnych związanych z przeciwdziałaniem wadom postawy u dzieci i młodzieży, odbiór sanitarny pomieszczeń przeznaczonych na działalność przedszkola.

Zakres przeprowadzanych kontroli dotyczył m. in. oceny stanu sanitarno- technicznego pomieszczeń, przestrzegania przepisów sanitarnych oraz zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu dzieci i młodzieży w placówkach.

Tabela 16. pn. Analiza porównawcza liczby przeprowadzonych kontroli przez Sekcję Higieny Dzieci i Młodzieży w placówkach nauczania i wychowania w latach 2020-2023.

Rok sprawozdawczy	Liczba placówek w ewidencji	Liczba przeprowadzonych kontroli (w tym kontrole z wycieczki)	Liczba skontrolowanych placówek (stałych i sezonowych)
2020	51	22	19
2021	50	47	37
2022	50	45	36
2023	49	71	31

W roku sprawozdawczym Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży wydała:

- ✓ 2 decyzje administracyjne z nakazem usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości,
- ✓ 3 decyzje zmieniające termin wykonania obowiązków decyzji,
- ✓ 2 decyzje płatnicze w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami,
- ✓ wykonano obowiązki wynikające z 6 decyzji administracyjnych wydanych w latach ubiegłych,

Dla porównania w roku 2022 wydano 7 decyzji administracyjnych oraz 5 decyzji finansowych.

10.2. Zaplecze sanitarne w nadzorowanych placówkach dla dzieci i młodzieży, warunki do utrzymania higieny osobistej.

Odpowiednie warunki do utrzymania higieny osobistej, przy zapewnieniu prawidłowych warunków higieniczno-sanitarnych to jeden z najważniejszych elementów profilaktyki chorób zakaźnych. Placówka ma obowiązek zapewnić dzieciom i młodzieży podstawowy standard higieniczny, do jego elementów zaliczamy:

- ✓ utrzymanie bieżącej czystości
- ✓ właściwy stan techniczny powierzchni, instalacji, wentylacji
- ✓ podłączenie do instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej
- ✓ wyposażenie w wystraczącą liczbę urządzeń sanitarnych w odniesieniu do liczby osób korzystających
- ✓ zapewnienie środków higieny osobistej

Spośród wszystkich placówek skontrolowanych w 2023 r. :

- ✓ wszystkie placówki posiadają podłączenie do wodociągu miejskiego/gminnego.
- ✓ nie odnotowano placówek korzystających z własnego ujęcia wody
- ✓ odnotowano 4 placówki bez podłączenia do sieci kanalizacyjnej, placówki posiadają zbiorniki bezodpływowe (szamba).
- ✓ nie odnotowano placówek nie zapewniających odpowiedniego standardu dostępności do urządzeń sanitarnohigienicznych (tj. zbyt wielu uczniów w obiekcie w odniesieniu do liczby urządzeń sanitarnych)
- ✓ w 1 placówce stwierdzono brak bieżącej ciepłej wody w toalecie chłopięcej, wszczęto postępowanie administracyjne

- ✓ nie odnotowano placówek korzystających z ustępów zewnętrznych

Jednocześnie we wszystkich skontrolowanych placówkach:

- ✓ zapewniono odpowiednie wyposażenie w środki higieny osobistej tj. papier toaletowy, ręczniki papierowe, mydło w płynie
- ✓ zapewniono właściwy stan techniczny pomieszczeń i urządzeń sanitarnych
- ✓ nie stwierdzono zaniedbań dotyczących utrzymania czystości i porządku w pomieszczeniach sanitarnych.

10.3. Higiena procesu nauczania.

Jednym z zadań PIS jest nadzór nad warunkami zapewniającymi właściwą higienę procesu nauczania ukierunkowany na ochronę ucznia przed niekorzystnymi warunkami pobytu w placówce, obejmuje m.in:

- ✓ działania o charakterze prewencyjnym /profilaktyka wad postawy i wad wzroku/,
- ✓ ocenę higienicznego rozkładu zajęć lekcyjnych, zapewnienie odpowiedniej długości przerw międzylekcyjnych,
- ✓ promowanie dobrych praktyk np. zapewnienie dostępu do wody przeznaczonej do spożycia,

W działania o charakterze profilaktycznym wpisują się kontrole związane z oceną dostosowania mebli szkolnych do zasad ergonomii oraz ocena ciężaru tornistrów szkolnych.

W 2023 roku przeprowadzono 2 kontrole w zakresie oceny dostosowania mebli szkolnych do zasad ergonomii. Oceną objęto 16 oddziałów (226 stanowisk) – nie stwierdzono nieprawidłowości. W trakcie pomiarów prowadzono działania edukacyjne, szczególnie wśród kadry nauczycielskiej oraz pogadanki z uczniami.

Ergonomiczne stanowisko pracy ucznia (stolik i krzesło) określają wymagania Polskiej Normy PN-EN 1729-1. Wymiary mebli dostosowuje się indywidualnie do wzrostu dziecka w zależności od wzrostu i wysokości podkolanowej.

Nieodpowiednio dostosowane do wzrostu dziecka stanowisko pracy ucznia powoduje:

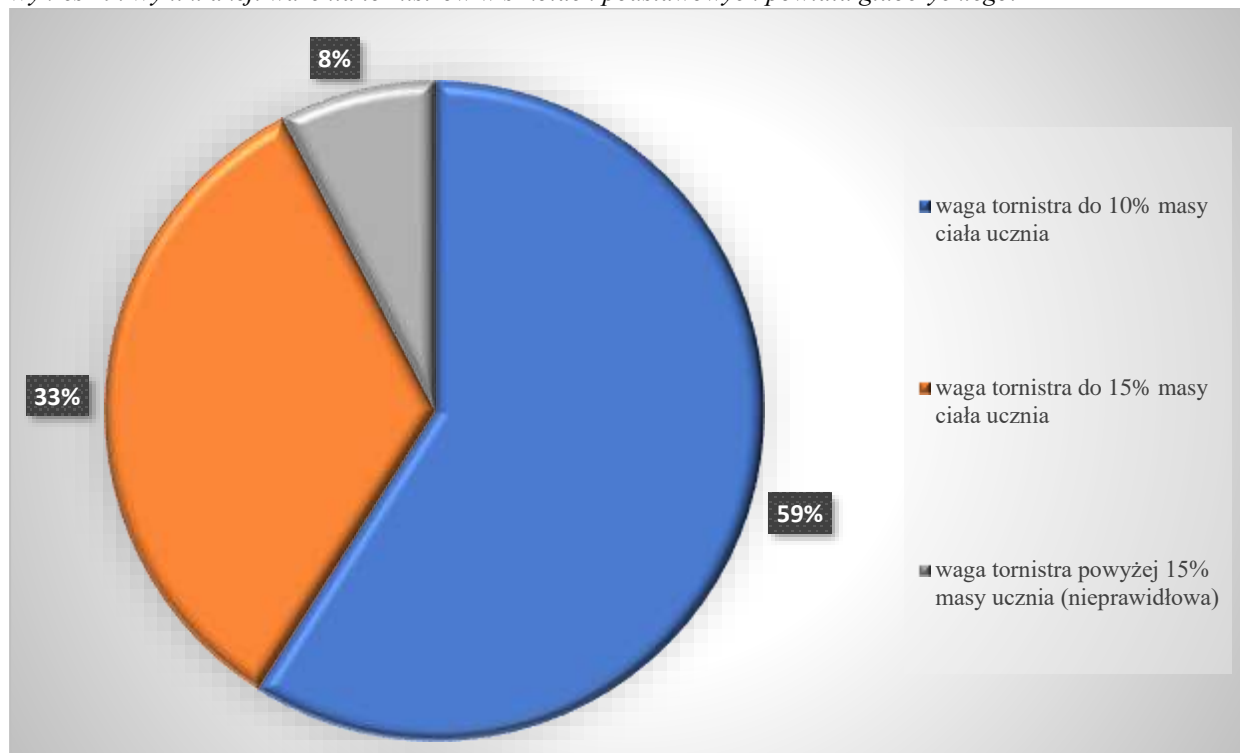
- ✓ nieprawidłowe obciążenie poszczególnych części kręgosłupa i mięśni,
- ✓ fizyczne zmęczenie dziecka
- ✓ zwiększenie ryzyka deformacji kręgosłupa i utrwalenie wady postawy

Aby skutecznie dostosować meble do wzrostu dziecka i jego warunków fizycznych- istotna jest rola nauczyciela, który powinien dokonywać pomiarów wysokości ciała uczniów określając tym odpowiedni rozmiar mebli, z którego dziecko będzie korzystać. Ważne jest też zapoznanie uczniów z numerem i kolorem wielkości swojego mebla, szczególnie ma to znaczenie przy zmianie pomieszczeń lekcyjnych w ciągu dnia. Prowadzone kontrole pokazują że dyrektorzy placówek, uzupełniając wyposażenie i sprzęt szkolny, zakupują meble wyłącznie od producentów mebli posiadających odpowiednie certyfikaty, najczęściej z możliwością ich regulacji.

W ramach prowadzonych działań profilaktycznych przeprowadzono 3 kontrole w szkołach podstawowych powiatu głubczyckiego w zakresie oceny wagi tornistrów szkolnych. Działaniami objęto 22 oddziały – zważono 144 uczniów i ich tornistry szkolne. Podczas kontroli również prowadzono działania informacyjno-edukacyjne wśród kadry nauczycielskiej i uczniów. Wyniki i wnioski z prowadzonych pomiarów przedstawiają się pozytywnie. W większości analizowanych

przypadków waga tornistra nie przekroczyła zalecanych 10% - 15%, a odsetek uczniów noszących zbyt ciężkie tornistry tzn. o wadze przekraczającej 15% masy ciała ucznia wyniósł około 8%.

Wykres 29. Wyniki akcji ważenia tornistrów w szkołach podstawowych powiatu głubczyckiego.

Zgodnie z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego, na podstawie badań WHO tornister nie powinien ważyć więcej niż 10–15% masy ciała ucznia. Duże znaczenie w profilaktyce ma też prawidłowy dobór tornistra. Prawidłowy tornister powinien posiadać usztywnioną ściankę przylegającą do pleców, jego budowa musi umożliwiać równomierne rozmieszczenie zawartości według ciężaru. Ważne by tornister miał równe, szerokie, regulowane szelki, umożliwiające noszenie na obu ramionach, jednocześnie zapewniając jak najlepsze przyleganie tornistra do pleców, w czym pomaga dodatkowe zapięcie szelek z przodu klatki piersiowej.

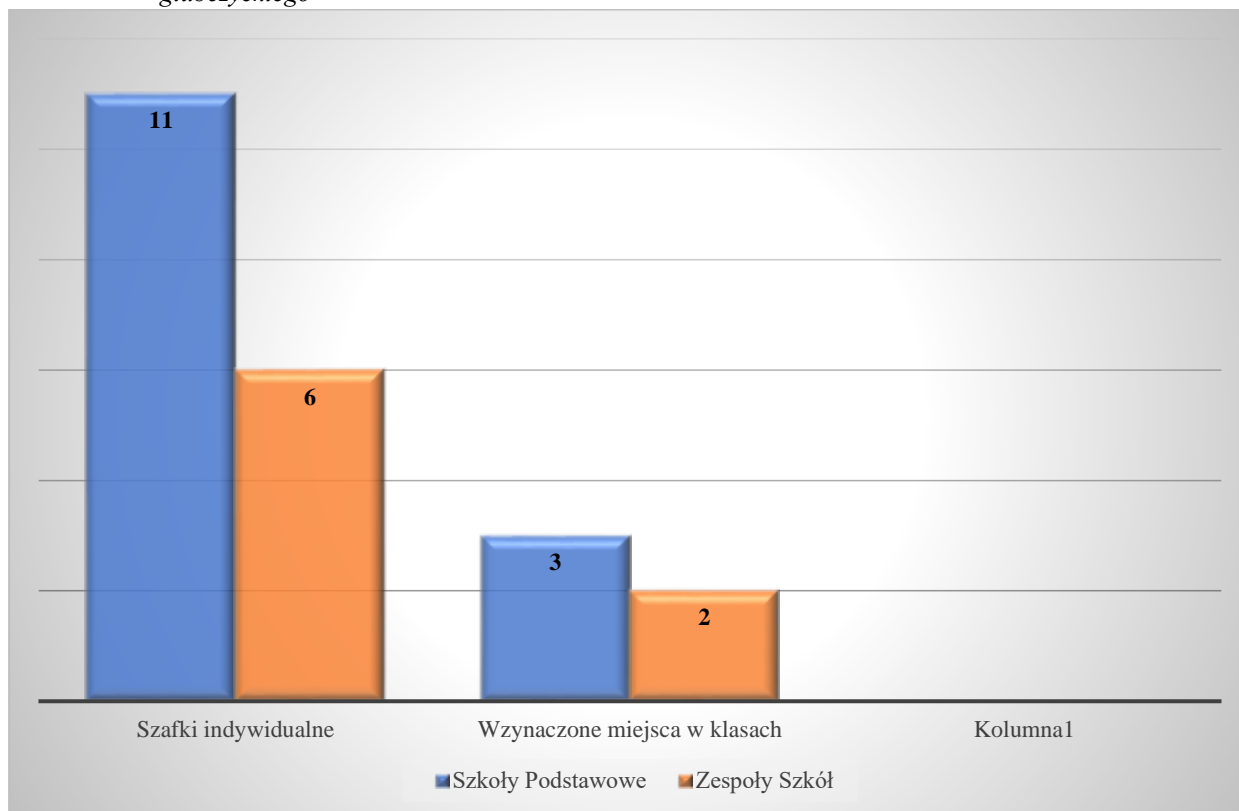
Zdjęcie 30. Akcja ważenia tornistrów szkolnych w Szkole Podstawowej w Ściborzycach Wielkich.

Na przekroczenie dopuszczalnej wagi tornistrów lub plecaków mają wpływ przede wszystkim:

- ✓ obciążenie podręcznikami i zeszytami z przedmiotów, które nie były ujęte w programie nauczania w danym dniu; noszenie dodatkowych słowników i książek; noszenie rzeczy niezwiązanych bezpośrednio z programem nauczania, takich jak: pamiętniki, albumy, zabawki, butelki z napojami. Często ten stan rzeczy może wynikać z niewystarczającego nadzoru rodziców i opiekunów oraz nauczycieli nad zawartością tornistrów. Problem mogą stanowić również trudności w pozostawianiu części podręczników i przyborów na terenie szkoły. Ciężki tornister może powodować nasilenie bólu pleców, zmniejszenie pojemności płuc, sprzyjać kształtowaniu nieprawidłowej statyki ciała i w efekcie prowadzić do skrzywienia kręgosłupa.

Realizacja zadań wynikających z przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach, gwarantuje między innymi zapewnienie uczniom możliwości pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych w pomieszczeniach szkoły lub placówki. Taki zapis niewątpliwie ułatwia ograniczenie problemu zbyt ciężkich tornistrów uczniów, dając możliwość bezpiecznego zostawienia w szkole podręczników i innych pomocy szkolnych. Co ważne wszystkie placówki powiatu głubczyckiego zapewniają uczniom możliwość pozostawienia części książek i innych pomocy w placówce. Są to szafki indywidualne oraz wyznaczone miejsca (półki, szuflady w klasach).

Wykres 30. Miejsce na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych w placówkach powiatu głubczyckiego

Dodatkowo, w trakcie prowadzonych czynności kontrolnych pracownicy Inspekcji Sanitarnej dokonywali oceny higienicznego rozkładu planów lekcyjnych w szkołach w aspekcie:

- ✓ Godzin rozpoczęcia zajęć /lekcje powinny rozpoczynać się o stałej porze/,
- ✓ Przedmiotów uznawanych za trudne i wymagających maksymalnego skupienia uwagi /nie powinny być zaplanowane na 1 i po 5 lekcji/,
- ✓ Planowania mniejszej ilości godzin lekcyjnych na początku i końcu tygodnia zajęć,
- ✓ Zapobiegania skumulowania w jednym dniu w klasach IV-V więcej niż np. trzech zajęć trudnych (lekcji matematyki, fizyki, chemii i języka polskiego),
- ✓ Równomiernego planowania różnicy liczby godzin lekcyjnych pomiędzy dniami tygodnia nie większą niż 1 godzina,
- ✓ Planowania zajęć z elementami ruchu w każdym dniu,
- ✓ Unikania zdwojenia godzin danego przedmiotu.

10.4. Warunki prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

Inspekcja Sanitarna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego kontroluje warunki sanitarno-higieniczne do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach powiatu głubczyckiego.

Ocenił poddano m.in. posiadaną przez placówkę infrastrukturę sportową oraz stan sanitarno-techniczny zaplecza sportowego np. szatni, toalet, magazynu na sprzęt sportowy.

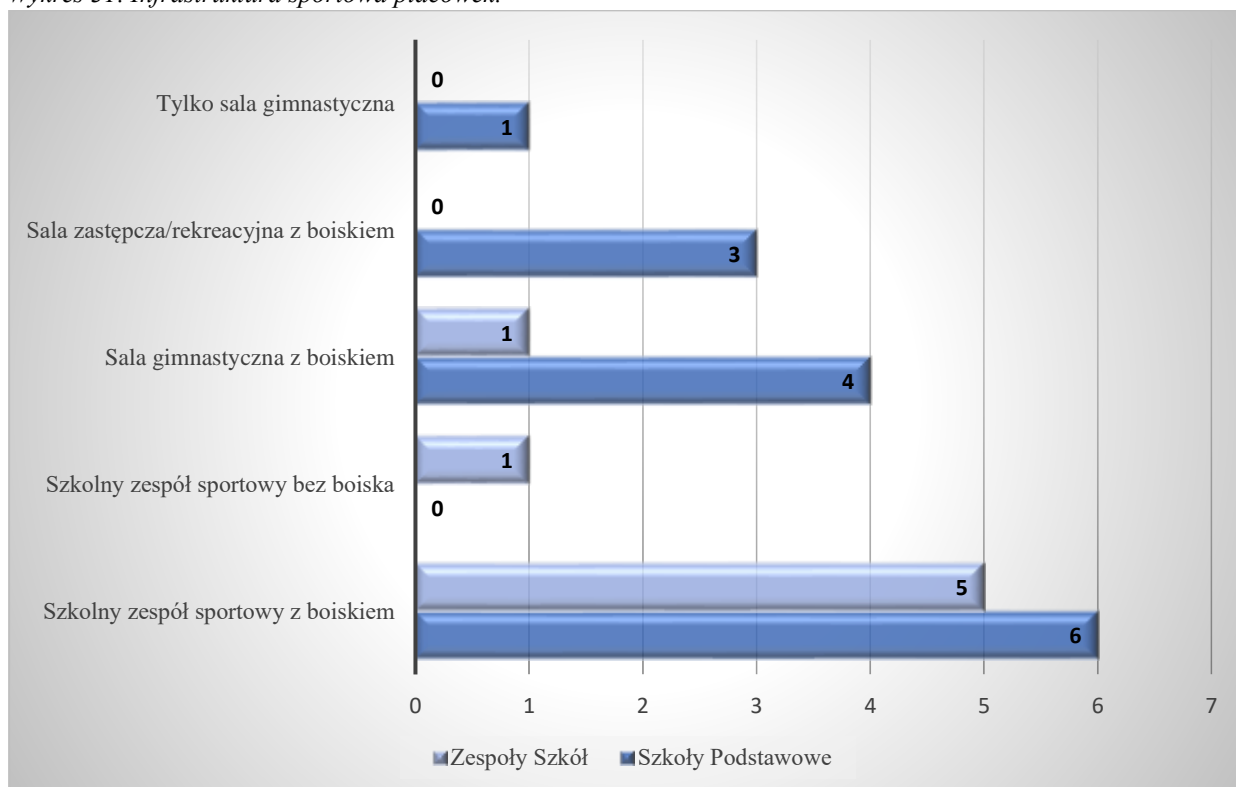

Zdjęcie 31. Sala gimnastyczne w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Baborowie.

Na podstawie przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że wszystkie szkoły na terenie powiatu posiadają infrastrukturę do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. W niektórych placówkach jest ona bardziej rozbudowana i tworzy szkolny zespół sportowy z boiskami (tj. jedna lub dwie sale sportowe wraz z szatniami, natryskowniami, ustępami, magazynami sprzętu sportowego, pokojem nauczyciela WF oraz boiskiem) lub bez boiska. Jednocześnie część placówek posiada salę gimnastyczną z jednym boiskiem lub jedynie salę zastępczą/rekreacyjną do zajęć ruchowych – z boiskiem lub bez.

Według posiadanych danych większość samodzielnie funkcjonujących szkół podstawowych i zespołów szkół wyposażona jest w czynne natryski, z których uczniowie mają możliwość korzystania po zajęciach wychowania fizycznego.

Wykres 31. Infrastruktura sportowa placówek.

10.5. Zorganizowany wypoczynek letni i zimowy na terenie powiatu głubczyckiego.

W 2023 r. w elektronicznej bazie wypoczynku Ministerstwa Edukacji Narodowej zarejestrowano 39 zgłoszonych zorganizowanych form wypoczynku letniego i zimowego w różnych formach / najczęściej półkolonie w miejscu zamieszkania, rzadziej kolonie w formie wyjazdowej/.

W ramach prowadzonego nadzoru pracownicy Inspekcji Sanitarnej przeprowadzili ogółem 31 kontroli, których zakres obejmował: m. in. :

- ✓ warunki mieszkalne oraz sanitarne,
- ✓ żywienie uczestników wypoczynku,
- ✓ wyposażenie techniczne obiektu,
- ✓ sposób gromadzenia odpadów stałych,
- ✓ program zajęć dla uczestników,
- ✓ zapewnienie opieki medycznej,
- ✓ przestrzeganie zakazu palenia
- ✓ dostateczną liczbę urządzeń sanitarnych, w tym dostęp do bieżącej ciepłej wody i środków utrzymania higieny osobistej,
- ✓ stan techniczny mebli i sprzętów,
- ✓ bieżącą czystość miejsc wypoczynku,
- ✓ sprawdzenie dokumentacji zdrowotnej personelu,
- ✓ sposób zapewnienia opieki medycznej,
- ✓ warunki bezpieczeństwa żywności i żywienia,
- ✓ stan czystości terenu wokół miejsca, w którym zorganizowany jest wypoczynek.
- ✓ bezpieczeństwo wody przeznaczonej do spożycia

Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości. Ponadto w ramach wypoczynku dzieci i młodzieży podejmowano działania profilaktyczno-edukacyjne o różnorodnej tematyce – głównie dotyczącej bezpieczeństwa zdrowotnego i odpowiedzialnych zachowań podczas ferii i wakacji.

Zdjęcie 32. Zdjęcie poglądowe

Nie odnotowano zachorowań, wypadków, urazów, hospitalizacji czy zatruc pokarmowych. Dzieciom i młodzieży zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki pobytu. Organizowany na terenie powiatu wypoczynek letni i zimowy przebiegał w sposób bezpieczny.

10.6. Dożywianie w szkołach, przedszkolach i żłobkach.

Właściwe żywienie dzieci w przedszkolu i szkole jest szczególnie istotne ze względu na konieczność zapewnienia energii i składników odżywczych dla rozwijającego się organizmu. Prawidłowe żywienie w placówkach oświatowych, w których dzieci przebywają znaczną część dnia, ma decydujący wpływ na ich zdrowie zarówno obecnie jak i w przyszłości. Odpowiednia organizacja żywienia jest jednym z podstawowych elementów dobrego funkcjonowania dzieci i młodzieży w przedszkolu i szkole, a także kształtowania prawidłowych nawyków żywieniowych. Specjaliści wskazują również na problemy ze skupieniem, gorsze wyniki w nauce u dzieci źle żywionych, czy wręcz głodnych. Minimum jeden ciepły posiłek zapewniają dla swoich uczniów wszystkie szkoły podstawowe powiatu głubczyckiego.

Zdjęcia 33. stołówki w Katolickim Przedszkolu w Branicach i w Szkole Podstawowej w Bogdanowicach

Aspekt dożywiania dzieci i młodzieży przedstawiono w formie tabel, z uwzględnieniem liczby i rodzaju placówek (tabela nr 17) oraz ilości dzieci korzystających z posiłków (tabela nr 18).

Dane ujęte w tabelach obejmują placówki skontrolowane w 2023r. :

Tabela nr 17

Rodzaj placówki	Ilość skontrolowanych	Placówki wydające obiady		Placówki wydające śniadania szkolne	Placówki wydające napój poza zestawem obiadowym
		pełne	jednodaniowe		
Szkoła Podstawowa	14	11	3	0	14
Zespół Szkół	8	7	0	0	8
Razem	22	18	3	0	22

Tabela nr 18

Rodzaj placówki	Liczba uczniów w skontrolowanych placówkach	Liczba korzystających z obiadów ogółem	Liczba korzystających ze śniadań szkolnych	Liczba korzystających z posiłków dofinansowanych	Liczba korzystających z napoju
Szkoła Podstawowa	2137	1474	0	165	1474
Zespół Szkół	2659	908	0	59	908
Razem	4796	2382	0	224	2382

10.7. Zmiany w infrastrukturze nadzorowanych placówek.

W roku 2023 nie odnotowano otwarcia nowych placówek oświatowo-wychowawczych na terenie powiatu głubczyckiego. Dokonano odbioru pomieszczeń przeznaczonych na działalność już istniejących oddziałów przedszkolnych w Szkole Podstawowej w Grobnikach - wydano pozytywną opinię sanitarną.

Zdjęcie 34. Pomieszczenia przeznaczone na działalność przedszkola w Grobnikach

10.8. Podsumowanie

W roku 2023 w większości placówek nadzorowanych przez Inspekcję Sanitarną zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki pobytu. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości prowadzono postępowania administracyjne i wydawano decyzje. Wykonano obowiązki wynikające z 6 decyzji wydanych w latach poprzednich.

Wypoczynek letni i zimowy dzieci i młodzieży w powiecie głubczyckim przebiegał bezpiecznie i prawidłowo. Prowadzono kontrole akcyjne związane z zapobieganiem wadom postawy u dzieci i młodzieży.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego pracownicy Inspekcji Sanitarnej podejmowali działania o charakterze edukacyjno-profilaktycznym w zakresie m.in udzielania instruktaży dot. właściwego zestawienia ergonomicznego stanowiska ucznia, pogadanek z uczniami na temat prawidłowego pakowania plecaka, przekazywania materiałów edukacyjnych w formie ulotek. Prowadzone spotkania z dyrekcją szkół i placówek często były okazją do podejmowania merytorycznych rozmów na tematy związane z bezpieczeństwem i higieną nauczania.

Nadzorowane szkoły i placówki są sukcesywnie doposażane w nowy atestowany i certyfikowany sprzęt, pomoce dydaktyczne, meble czy sprzęt sportowy. Dzieci i młodzież między innymi dzięki dotacjom celowym, środkom unijnym i programom ministerialnym mają dostęp do najnowocześniejszych technologii. Dyrektorzy przystępują do wielu projektów wspierających rozwój i edukację na naszym terenie, umacniają się mechanizmy współpracy pomiędzy placówkami w różnych dziedzinach. Dotyczy to zarówno szkół miejskich, jak i wiejskich - co przekłada się na wyrównanie szans w edukacji dla wszystkich.

11. Stan sanitarny podmiotów prowadzących działalność leczniczą

11.1. Wstęp

Podczas kontroli sanitarnych podmiotów wykonujących działalność leczniczą szczególną uwagę zwracano na stan sanitarno- techniczny placówek, utrzymanie bieżącej czystości i porządku.

Zakres nadzoru nad obiektami obejmował m.in:

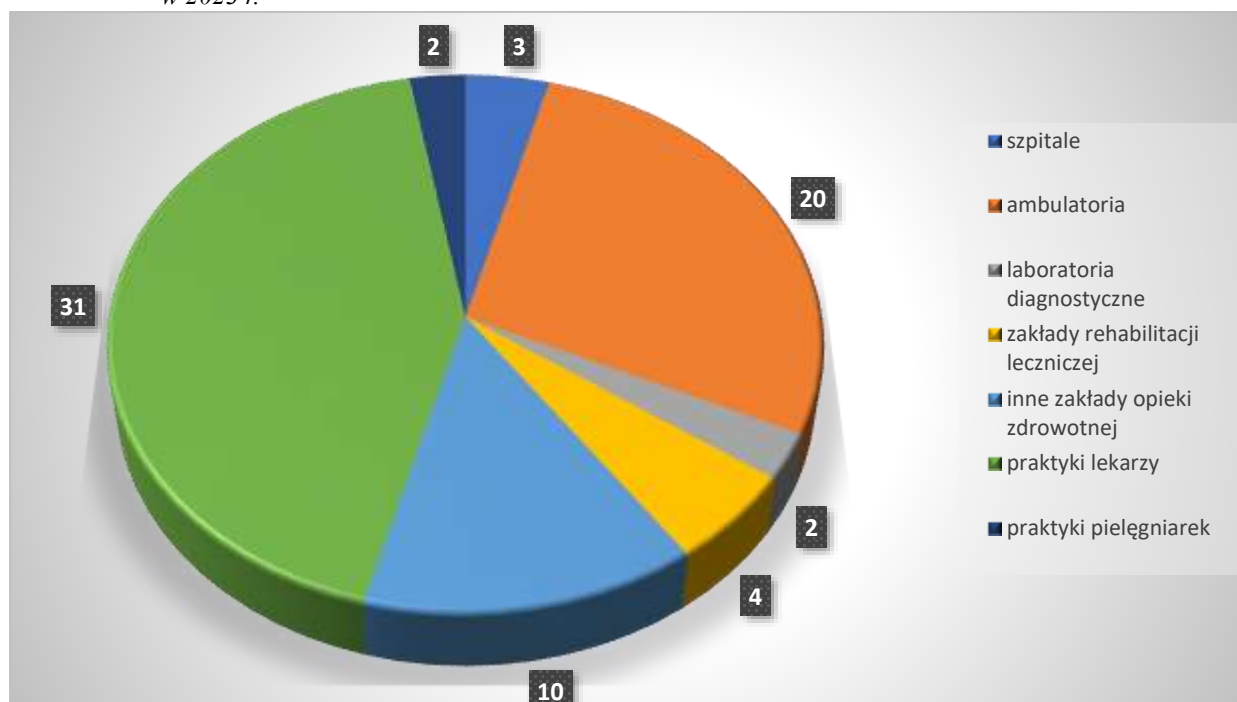
- ✓ przestrzeganie zasad aseptyki,
- ✓ opracowanie i stosowania procedur higienicznych,
- ✓ postępowanie z bielizną czystą i brudną,
- ✓ postępowanie z odpadami pochodzenia medycznego,
- ✓ zwrócenie uwagi na zaopatrzenie w środki ochrony osobistej oraz ich stosowanie na stanowisku odpowiednio do zagrożenia.

Pod nadzorem sanitarnym znajdowało się 39 podmiotów leczniczych oraz 33 praktyki zawodowe lekarzy i pielęgniarek, w tym:

- ✓ 3 szpitale,
- ✓ 20 przychodni, ośrodków zdrowia, poradni, ambulatoriów,
- ✓ 2 medyczne laboratoria diagnostyczne,
- ✓ 4 zakłady rehabilitacji leczniczej,
- ✓ 10 innych zakładów opieki zdrowotnej,
- ✓ 31 praktyk lekarzy i lekarzy dentyków,
- ✓ 2 praktyki pielęgniarek i położnych.

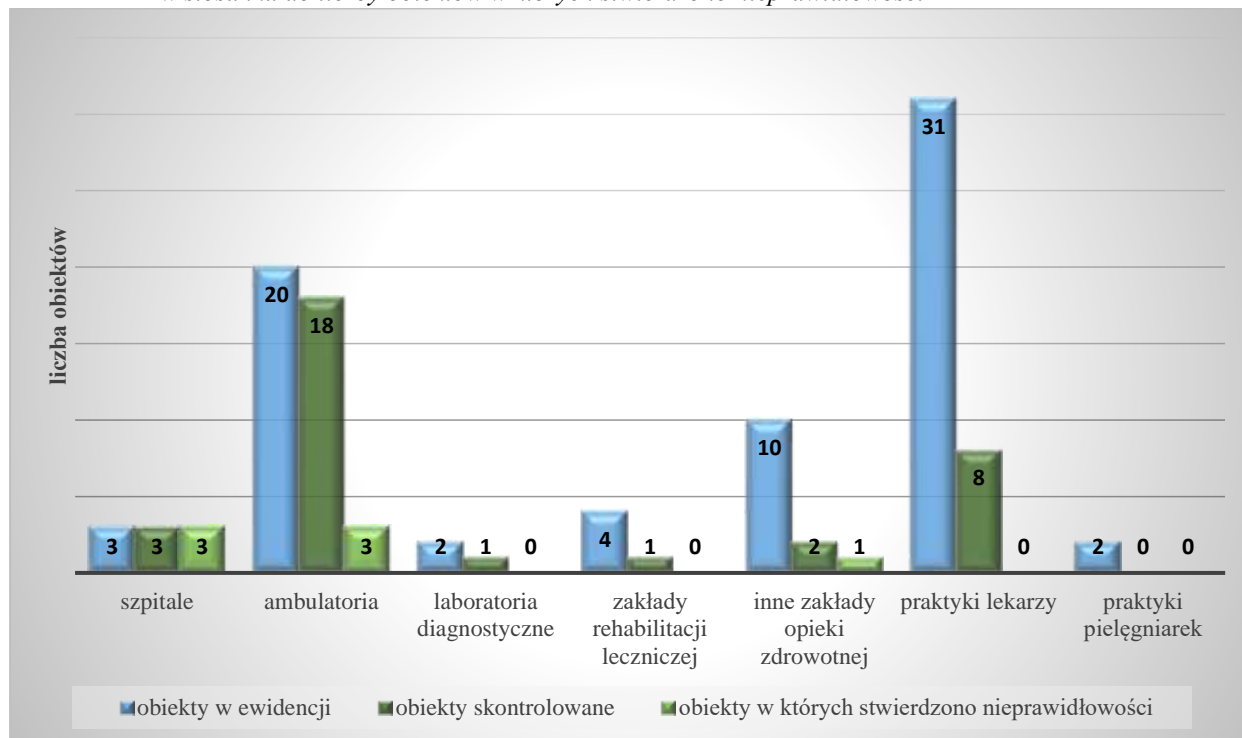
Na poniższym wykresie przedstawiono liczbę obiektów wykonujących działalność leczniczą w 2023 r. zgodnie z ewidencją.

Wykres 32. Liczba obiektów wykonujących działalność leczniczą na terenie powiatu głubczyckiego wg ewidencji w 2023 r.

W 2023 r. skontrolowano 3 szpitale, 18 przychodni, laboratorium medyczne, obiekt rehabilitacji leczniczej, 8 indywidualnych/grupowych praktyk lekarskich oraz 2 obiektów z grupy innych podmiotów leczniczych. Nieprawidłowości stwierdzono w 7 placówkach. Poniższy wykres przedstawia liczbę skontrolowanych obiektów wykonujących działalność leczniczą w 2023 r. w stosunku do liczby obiektów w których stwierdzono zły stan.

Wykres 33. Liczba skontrolowanych obiektów wykonujących działalność leczniczą na terenie powiatu głubczyckiego w stosunku do liczby obiektów w których stwierdzono nieprawidłowości

11.2. Szpitale

W opisywanej grupie warunki sanitarno- techniczne nie uległy zmianie w porównaniu do roku poprzedniego. Postępowania administracyjne w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami prowadzono we wszystkich szpitalach, analogicznie jak w roku poprzednim. Wpływ na zaobserwowaną tendencję miało kilka składowych. Działalność szpitali w czasie epidemii zmieniła specyfikę działania. Szpital w Głubczycach czynnie brał udział w leczeniu osób chorych na COVID-19, natomiast pozostałe szpitale borykały się z ogniskami choroby wśród pacjentów. Aktywność obiektów była głównie skupiona na ratowaniu życia i zdrowia ludzi. Zaistniałe szczególne warunki oraz niepewność rozwoju sytuacji utrudniały prowadzenia prac modernizacyjno- remontowych.

Dodatkowym czynnikiem było zakończenie terminu dostosowania placówek do wymagań *Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą /Dz. U. z 2022 r. poz. 402/*. Pomimo licznych prac remontowych przeprowadzonych na przestrzeni lat, nie udało się placówkom szpitalnym w pełni dostosować do obowiązujących wymagań.

Powyższe okoliczności przyczyniły się do prowadzenia postępowań administracyjnych w wielostronnym zakresie. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły głównie aspektów sanitarno-

technicznych. Zarządcy obiektów zostali zobligowani do usunięcia uchybień w wyznaczonych terminach. W jednej placówce stwierdzono zaniedbania w zakresie higienicznym.

Prowadzono także prace modernizacyjno-remontowe przyczyniające się do poprawy warunków sanitarnych w szpitalach:

- ✓ *Specjalistyczny Szpital im. Ks. Biskupa Józefa Nathana w Branicach*: odremontowano 5 pomieszczeń higieniczno-sanitarnych w Pawilonie J oraz pomieszczenia izolatki na oddziały Psychiatrii Ogólnej B i C. Wybudowano 2 oczka wodne, ogród japoński, wolierę z ptakami oraz szklarnię służącą m.in. do terapii pacjentów, odnowiono pokrycie dróg wewnętrznych na terenie obiektu. Ponadto na bieżąco wykonywano prace naprawcze.

Zdjęcie 35. *Specjalistyczny Szpital w Branicach*

Zdjęcie 36. *Teren rekreacyjno-terapeutyczny na terenie Specjalistycznego Szpitala w Branicach*

- ✓ *SPZOZ Szpital w Głubczycach*- w 2023 r. zamontowano odbojnice ściennie w salach chorych części oddziałów oraz wykonano modernizację pokrycia ścian korytarza i holu na parterze budynku. Wydzielono 2 nowe miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych oraz wykonano szereg działań poprawiających dostęp do szpitala osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakupiono wyposażenie dostosowane dla osób niepełnosprawnych.

Pracownicy zostali przeszkoleni w kwestii komunikacji z osobami ze szczególnymi potrzebami. Ponadto na bieżąco, wykonywano niezbędne naprawy remonty.

- ✓ *Regionalny Ośrodek Psychiatrii Sądowej w Branicach*- w roku sprawozdawczym na terenie jednostki przeprowadzono inwestycje, w ramach których wymieniono windę towarową i osobową, zakupiono: dwie pralnice oraz suszarkę do prania odzieży pacjentów, fotel dentystyczny UNIT, 4 zmywarki do naczyń oraz sprzęt do zespołów rehabilitacyjno-leczniczych. Przygotowano tzw. „pomieszczenie czyste” w pralni, wymieniono drzwi wejściowe do obiektu oraz wymieniono okna w Dziale Ochrony. Ponadto na bieżąco, w ramach potrzeb, wykonywano naprawy oraz prace modernizacyjne.

11.3. Inne podmioty lecznicze (przychodnie, laboratoria, zakłady rehabilitacji itd.)

W 2023 r. skontrolowano 22 obiekty świadczące usługi lecznicze typu przychodnie, laboratoria, obiekty rehabilitacji itd. W 4 placówkach, z tej grupy, stwierdzono nieprawidłowości dotyczące głównie: nieodpowiedniego stanu sanitarno- technicznego wyposażenia obiektu oraz niewłaściwego czasu wstępnego magazynowania odpadów zakaźnych. W związku z powyższym prowadzono postępowania administracyjne nakazujące usunięcie nieprawidłowości w wyznaczonych terminach.

Pozostałe skontrolowane placówki utrzymane były w dobrym stanie sanitarnym. Nie stwierdzono zaniedbań w zakresie przestrzegania procedur higienicznych. Wyposażenie obiektów sukcesywnie wymieniane na nowe. Asortyment środków higienicznych i dezynfekcyjnych adekwatny do potrzeb. Gospodarka bielizną oraz odpadami prawidłowa.

11.4. Indywidualne/grupowe praktyki lekarskie i pielęgniarskie

Kontrole 8 obiektów z grupy indywidualne/ grupowe praktyki lekarskie nie wykazały nieprawidłowości. Wyposażenie gabinetów zgodnie z obowiązującymi wymaganiami. Stan higieniczno- porządkowy pomieszczeń i wyposażenia dobry. Gospodarka odpadami medycznymi oraz postępowanie z bielizną czystą i brudną prawidłowe. Odpady komunalne i medyczne odbierane przez specjalistyczną firmę.

11.5. Podsumowanie

Podsumowując stan sanitarny podmiotów prowadzących działalność leczniczą w porównaniu do roku poprzedniego uległ poprawie. Nieprawidłowości wykazano w 21% skontrolowanych placówek. Dotyczyły one głównie nieodpowiedniego stanu sanitarno- technicznego pomieszczeń i wyposażenia obiektów we wszystkich grupach.

Stan sanitarny obiektów wykonujących działalność leczniczą na terenie powiatu głubczyckiego ocenia się jako dobry. W ciągu roku przeprowadzono liczne remonty i modernizacje obiektów, doposażano zakłady w nowoczesny sprzęt i aparaturę. Działania te przyczyniły się do poprawy funkcjonalności obiektów i poziomu świadczonych usług. Dostosowanie w pełnym zakresie szpitali do wymagań określonych w *Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą*, wymaga zapewnienia dłuższego okresu czasu.

12. Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego w obszarze chemikaliów

12.1. Prekursory narkotyków kat. 2 i 3

Państwowa Inspekcja Sanitarna sprawuje nadzór nad obrotem i stosowaniem prekursorów kategorii 2 i 3. Do kategorii 2 należą: bezwodnik octowy, czerwony fosfor, kwas fenylooctowy, kwas antranilowy, piperydyna oraz nadmanganian potasu. Natomiast do kategorii 3 należą: kwas chlorowodorowy, kwas siarkowy, toluen, eter etylu, aceton oraz keton metylowo-etylowy.

Prekursory narkotyków są to substancje i mieszaniny chemiczne, które mogą być wykorzystywane do nielegalnego wytwarzania środków odurzających i substancji psychotropowych – narkotyków i podlegają restrykcyjnym kontrolom.

W ewidencji znajdują się niezmiennie 3 podmioty stosujące prekursory w działalności zawodowej, które należą do grupy podmiotów produkujących grzejniki i kotły centralnego ogrzewania (PKD 25.21.Z) oraz produkcja konstrukcji metalowych i ich części (PKD 25.11.Z). Prekursory wykorzystywane są tam do czyszczenia i przygotowywania powierzchni metalowych.

Nie prowadzą natomiast działalności podmioty odpowiedzialne za wprowadzanie do obrotu prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3.

W roku 2023 prowadzono 1 kontrolę w zakresie stosowania prekursorów narkotykowych. Wykonana kontrola, podobnie jak i te przeprowadzone w roku 2022 nie wykazały nieprawidłowości.

Zdjęcie 37. Zdjęcie poglądowe

12.2. Substancje i mieszaniny chemiczne

Pod nadzorem PSSE w Głubczycach znajduje się **112** podmiotów gospodarczych, w których występują substancje i mieszaniny chemiczne (sytuacja ta nie zmieniła się w porównaniu do roku 2022). Są to m.in. producenci produktów kosmetycznych i suplementów diety, produktów biobójczych, dystrybutorzy (drogerie, sklepy spożywcze, budowlane, sprzedaż nawozów, środków ochrony roślin, chemii samochodowej) oraz podmioty stosujące w działalności gospodarczej i zawodowej.

W zakresie nadzoru nad chemikaliami przeprowadzono **24** kontrole u producentów mieszanin, wprowadzających do obrotu i stosujących, w tym:

Tabela 19. Dane zbiorcze dot. wprowadzania do obrotu substancji i mieszanin chemicznych za rok 2022 i 2023

	ROK	
	2023	2022
liczba skontrolowanych produktów	159	86
liczba skontrolowanych etykiet	159	86
liczba skontrolowanych kart charakterystyki	157	76
liczba kwestionowanych produktów	2	2
liczba kwestionowanych kart charakterystyki	1	1
liczba kwestionowanych etykiet	1	0
liczba kontroli, podczas których stwierdzono nieprawidłowości	4	2
liczba wydanych decyzji	3	1
liczba spraw przekazanych	1	0

Tabela 20. Dane zbiorcze dot. stosowania substancji i mieszanin chemicznych za rok 2022 i 2023

	ROK	
	2023	2022
liczba skontrolowanych produktów	14	67
liczba skontrolowanych etykiet	14	67
liczba skontrolowanych kart charakterystyki	14	67
liczba kwestionowanych produktów	0	6
liczba kwestionowanych kart charakterystyki	0	3
liczba kwestionowanych etykiet	0	3
liczba kontroli, podczas których stwierdzono nieprawidłowości	3	5
liczba wydanych decyzji	1	0
liczba spraw przekazanych	0	6

Nieprawidłowości stwierdzono zarówno u wprowadzających do obrotu substancje/ mieszaniny chemiczne, jak i stosujących w działalności gospodarczej.

Dotyczyły one:

- ✓ niezgodności nazwy handlowej produktu w treści etykiety i karty charakterystyki,
- ✓ braku danych dotyczących dystrybutora w kartach charakterystyki przeznaczonych dla odbiorcy profesjonalnego,
- ✓ nie wdrożenia zalecanych środków kontroli ryzyka, które są określone w kartach charakterystyki stosowanych w działalności gospodarczej mieszanin chemicznych,
- ✓ braku spisu substancji chemicznych i ich mieszanin stwarzających zagrożenie wykorzystywanych w podmiocie,
- ✓ przechowywania mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie w pojemnikach nieprawidłowo oznakowanych.

Sprawy dotyczące kwestionowanych substancji chemicznych/mieszanin przekazywano do właściwych powiatowych inspektorów sanitarnych, zgodnie z kompetencjami.

12.3. Europejski projekt REACH-EN-FORCE 11 (REF-11)

W ramach realizacji wspólnotowego projektu Europejskiej Agencji Chemikaliów w 2023 r. przeprowadzono kontrole kart charakterystyki mieszanin chemicznych wprowadzanych do obrotu i udostępnianych na rynku. Projekt obejmował ocenę, czy podmioty odpowiedzialne dokonały aktualizacji kart charakterystyki zgodnie z obowiązującymi przepisami.

W ramach realizacji projektu kontrolą objęto 3 podmioty. Podczas czynności nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zdjęcie 38. Zdjęcie poglądowe

12.4. Detergenty

Pion higieny pracy realizował również kontrole w zakresie nadzoru nad detergentami.

Przeprowadzono ogółem **8** kontroli w tym zakresie (w analogicznym okresie 2022 roku przeprowadzono **11** kontroli), w tym u 1 producenta, 4 dystrybutorów i 2 stosujących w działalności gospodarczej. Kontrolą objęto **26** produktów (o **10** produktów mniej, niż w roku poprzednim, co wynikało ze skuteczności działań podjętych w roku 2022). Zarówno w podmiotach udostępniających tego typu produkty, jak również u stosujących produkty były prawidłowo oznakowane.

12.5. Produkty biobójcze

Pod nadzorem Stacji znajduje się **87** podmiotów gospodarczych, w których występują produkty biobójcze. Liczba tych podmiotów nie uległa zmianie w stosunku do roku 2022. Są to m.in. producenci produktów biobójczych, dystrybutorzy (sklepy budowlane, spożywcze, drogerie, sprzedaż nawozów, środków ochrony roślin) oraz podmioty stosujące produkty biobójcze w działalności zawodowej (zakłady DDD) i gospodarczej.

Przeprowadzono ogółem **6** kontroli u stosujących w działalności gospodarczej i zawodowej produkty biobójcze oraz **14** kontroli u wprowadzających/udostępniających na rynku produkty biobójcze..

Skontrolowano produkty o zastosowaniach: dezynfekcja powierzchni, konserwacja wyrobów; ochrona ludzi i zwierząt przed kleszczami, pchłami, meszkami; odstraszenie gryzoni, owadów latających i biegających.

Poniżej przedstawiono dane zbiorcze dot. nadzoru nad produktami biobójczymi w latach 2022 i 2023.

Wykres 34. Zestawienie danych dot. nadzoru nad produktami biobójczymi w 2022 r. i 2023 r.

W roku 2023 kontrolą objęto **10** produktów biobójczych w zakresie stosowania oraz **123** produkty biobójcze wprowadzane/udostępniane na rynku. Kontrole zintensyfikowano w okresie letnim ze względu na objęcie podmiotów nadzorem udostępniających na rynku repelenty

(produkty odstraszaające owady). W 1 przypadku zakwestionowano etykietę produktu ze względu na błędne oznakowanie. Stwierdzono w obrocie obecność 3 produktów bez wymaganego prawem pozwolenia na obrót oraz wydano 3 decyzje merytoryczne w powyższym zakresie.

Zdjęcie 39. Zdjęcie poglądowe

12.6. Produkty kosmetyczne

Nadzór sanitarny nad produktami kosmetycznymi obejmuje zarówno sanitarno-higieniczne warunki produkcji, jak i bezpieczeństwo zdrowotne tych produktów.

Na terenie powiatu głubczyckiego znajdują się dwa zakłady produkujące kosmetyki, w których przeprowadzono 5 kontroli sanitarnych. Zakłady oceniono jako zgodne z wymaganiami, kosmetyki produkowane są zgodnie z wytycznymi Dobrej Praktyki Produkcji. Dokumentacja produkowanych kosmetyków prawidłowa.

Do badań laboratoryjnych w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych pobrano 3 próbki kosmetyków i nie zakwestionowano żadnej z nich.

W roku 2023 r. przeprowadzono 6 kontroli w zakresie udostępniania na rynku produktów kosmetycznych. Skontrolowano 6 podmiotów zajmujących się dystrybucją ww. produktów tj. sklepy spożywczo-przemysłowe oraz drogerie. Kontrolą objęto 59 produktów kosmetycznych pod kątem prawidłowości oznakowania oraz składu. Nie stwierdzono nieprawidłowości w powyższym zakresie, a analizowane produkty nie zawierały w swym składzie niedozwolonych substancji.

12.7. Podsumowanie

W roku 2023 zwiększono liczbę kontroli w podmiotach wprowadzających do obrotu chemikalia w porównaniu do roku 2022. Fakt ten wynika z tendencji wzmożenia nadzoru nad tym sektorem gospodarki chemią. Stopniowo natomiast na poziomie powiatowym, zmniejsza się nacisk na ostatni element łańcucha dostaw, czyli na bezpośredniego, ostatecznego użytkownika.

W okresie letnim zwiększono liczbę wykonanych kontroli w sklepach i hurtowniach w zakresie udostępniania na rynku produktów biobójczych i wprowadzania do obrotu chemikaliów. Przeprowadzono kontrole bieżące oraz tematyczne miały na celu sprawdzenie poprawności oznakowania i obecności pozwoleń na obrót produktem biobójczym oraz prawidłowości oznakowania produktów kosmetycznych. Stwierdzono dalszą poprawę w jakości oznakowania, a prowadzone w latach poprzednich kontrole odniosły pozytywny skutek w tym zakresie.

W trakcie kontroli prowadzono działania edukacyjne dla producentów oraz dystrybutorów związane z produktami biobójczymi i kosmetycznymi. Jednocześnie zawężono współpracę z oddziałem HŻŻiPU w zakresie nadzoru nad produktami kosmetycznymi, często mylonymi z produktami biobójczymi.

13. Programy edukacyjne

13.1. Wstęp

Zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej w roku 2023 dotyczyły działań z zakresu profilaktyki, sytuacji epidemiologicznej oraz potrzeb mieszkańców powiatu. Poszczególne zadania zrealizowane zostały poprzez:

- ✓ realizację kampanii społecznych o zasięgu ogólnopolskim i wojewódzkim, realizację programów edukacyjnych, poprzez inicjowanie działań, nadzorowanie, monitorowanie oraz ocenę ich realizacji,
- ✓ wspieranie merytoryczne i metodyczne koordynatorów oraz realizatorów programów edukacyjnych i przedsięwzięć prozdrowotnych w formie organizowanych szkoleń, porad, udostępnianie materiałów edukacyjnych, wsparcie w bezpośredniej realizacji, publikacje w środkach masowego przekazu.

Celem działalności promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej jest kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez propagowanie zdrowego stylu życia, oraz ograniczenie lub wyeliminowanie zachowań ryzykownych. Cel ten realizowany był w następujących obszarach:

13.2. Profilaktyka nadwagi i otyłości. Program edukacyjny „Trzymaj Formę”

W 2023 roku zrealizowano XVII edycję ogólnopolskiego programu edukacyjnego „Trzymaj Formę” organizowanego przez Państwową Inspekcję Sanitarną we współpracy z „Polską Federacją Producentów Żywności Związek Pracodawców. Treści programowe poszerzone zostały o zagadnienia związane z edukacją konsumencką i dotyczą odpowiedzialnych zakupów, ale też zwracają uwagę na niemarnowanie żywności i postępowanie z odpadami.

Program realizowany jest metodą projektu, przez co jego zakres wykracza poza program nauczania i podstawę programową. Docelowo skierowany jest do uczniów starszych klas szkół podstawowych. Głównym celem realizacji programu w szkołach jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin.

W 2023 roku działania propagujące zdrowy styl życia, promujące zbilansowane odżywianie połączone z aktywnością fizyczną w ramach programu „Trzymaj Formę” przeprowadzono w 16 szkołach podstawowych powiatu głubczyckiego. Zasięgiem realizacji objęto 1039 uczniów. Dla porównania w roku 2022 w programie uczestniczyło 818 uczniów. Kontynuacja kolejnych edycji programu „Trzymaj Formę” stanowi już stały element edukacji zdrowotnej w wielu szkołach.

Zdjęcie 40. Talerz zdrowia – zajęcia na temat zdrowego odżywiania

13.3. Program edukacyjny dla przedszkoli pt. „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”

Program pt. „Skąd się biorą produkty ekologiczne?” jest programem edukacyjnym skierowanym do dzieci starszych grup przedszkolnych w wieku 5-6 lat i ich rodziców. Program realizowany jest w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych. Głównym celem programu jest zwiększanie wiedzy na temat produkcji żywności ekologicznej, w tym także rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych.

Program w swoich założeniach przybliża dzieciom informacje na temat rolnictwa i produktów ekologicznych. Poprzez podejmowane działania edukacyjne kształtuje umiejętności wyboru produktów ekologicznych, propagując zdrowy styl życia w połączeniu z kształtowaniem prawidłowych nawyków higienicznych.

Program spotkał się z dużym zainteresowaniem, dzieci nauczyły się rozpoznawać produkty ekologiczne oznaczone symbolem listka. Realizacja projektu połączona była z rozwijaniem wiedzy o pracy rolnika, hodowcy, sadownika, przetwórstwie rolno-spożywczym itp.

W roku 2023 zrealizowano III edycję programu, a udział w nim wzięło 14 przedszkoli i oddziałów przedszkolnych. Edukacją objęto 275 dzieci oraz 140 rodziców. W wielu przedszkolach program rozszerzono o dodatkowe działania takie jak np. uprawa zielonego ogródka, w którym dzieci samodzielnie wykonywały drobne zadania od wysiewu nasion, poprzez podlewanie i plewienie do samych zbiorów wyhodowanych rzodkiewek, szczypiorku czy sałaty. Wielokrotnie dzieci brały udział w przygotowaniu prostych przekąsek, czy dekoracji kanapek. Przedszkola podjęły współpracę lokalną, która zaowocowała bezpośrednim kontaktem dzieci z miejscowymi rolnikami i przedsiębiorcami. Dzięki tym kontaktom dzieci miały możliwość zaobserwowania przyrody i jej powiązania z produkcją spożywczą.

Zdjęcie 41. Dzieci zakładają przedszkolny ogródek ekologiczny.

13.4. Profilaktyka uzależnień od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych.

13.4.1. Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?”

Program „ARS, czyli jak dbać o miłość?” jest programem profilaktycznym w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych skierowanym do uczniów szkół ponadpodstawowych.

Podstawowym celem programu jest edukacja w zakresie skutków zdrowotnych i społecznych używania substancji psychoaktywnych. W roku szkolnym 2022/2023 w programie uczestniczyło 476 uczniów w 4 szkołach ponadpodstawowych powiatu głubczyckiego. Dla porównania w roku szkolnym 2021/2022 w programie uczestniczyło 134 uczniów z 2 szkół powiatu. Głównym celem programu jest edukacja w zakresie skutków zdrowotnych oraz społecznych używania substancji psychoaktywnych. Program wskazuje jak nadużywanie substancji psychoaktywnych negatywnie wpływa na relacje międzyludzkie i najważniejsze dla młodych ludzi wartości takie jak miłość i przyjaźń. W ramach zajęć w szkołach prowadzono spotkania edukacyjno- profilaktyczne dla młodzieży i grona pedagogicznego, prezentacje filmów edukacyjnych oraz zajęcia warsztatowe.

Zdjęcie 42. Spotkanie profilaktyczno- edukacyjne w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Głubczycach

13.5. Profilaktyka chorób

13.5.1. Program profilaktyki pt. „Podstępne WZW”

Program obejmuje działania edukacyjne w zakresie zwiększenia świadomości społecznej dotyczących infekcji wywołanych przez wirusy HBV i HCV. Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy na temat czynników ryzyka oraz sposobów skutecznego zapobiegania wirusowemu zapaleniu wątroby typu B i C.

W roku 2023 na terenie powiatu głubczyckiego do realizacji programu zgłoszono 4 szkoły średnie, w których dyrektorzy wyznaczyli szkolnych koordynatorów programu. Program realizowany jest przy wsparciu Fundacji „Gwiazda Nadziei”, która zapewnia materiały

edukacyjne niezbędne w realizacji programu. Koordynatorzy szkolni zrealizowali działania programowe w 4 szkołach. W programie uczestniczyło 528 uczniów szkół średnich. Zadaniem nauczycieli prowadzących działania edukacyjne jest wypracowanie u uczniów odpowiedzialnej postawy wobec własnego zdrowia, a także kształtowania postaw tolerancji wobec osób dotkniętych tymi chorobami. Treści programowe mają za zadanie zwiększenie świadomości, a wraz z nią zwiększenie wykrywalności zakażeń wirusami HBV i HCV w społeczeństwie.

13.5.2. Profilaktyka czerniaka „Znamię! Znam je?”

W roku 2023 zrealizowana została kolejna edycja programu, która była kontynuacją działań zainicjowanych przez Fundację „Gwiazda Nadziei” a patronat merytoryczny nad programem objęła „Akademia Czerniaka”, powołana przez sekcję naukową Polskiego Towarzystwa Chirurgii Onkologicznej.

Program ma na celu upowszechnienie wśród młodzieży szkół średnich wiedzy z zakresu profilaktyki nowotworów skóry, działania edukacyjne wpływają na stan wiedzy uczniów w zakresie umiejętności rozpoznania czerniaka oraz na zmianę postaw dotyczących konieczności samobadania skóry oraz znajomości czynników podnoszących ryzyko zachorowania na czerniaka i zasady ochrony przed nim.

Program w roku 2023 został zrealizowany w szerokim zakresie w 4 szkołach a edukacją objęto 528 uczniów. Dla porównania w poprzedniej edycji programem objęto 250 uczniów, a powodem ograniczenia działań była sytuacja epidemiologiczna, która spowodowała znaczne ograniczenie działań edukacyjno-profilaktycznych.

13.5.3. Wojewódzki program edukacyjny „Zarazkom się nie damy, bo o siebie dbamy”

Realizacja programu ”Zarazkom się nie damy, bo o siebie dbamy”

W roku 2023 po raz pierwszy do wszystkich przedszkoli powiatu głubczyckiego skierowany został autorski wojewódzki program edukacyjny dla przedszkoli pn. „Zarazkom się nie damy, bo o siebie dbamy”. Program dedykowany jest dzieciom przedszkolnym w wieku 6 lat – w przedszkolnej „zerówce”. W zakres programu wkomponowane są tematy dotyczące odżywiania, higieny osobistej czy świadomości własnego zdrowia. Dzieci podczas zajęć wyrabiają lub utrwalają podstawowe nawyki higieniczne. Opracowane i rozdstrybuowane materiały programowe w postaci indywidualnych broszurek dla każdego dziecka oraz plakatów spotkały się z bardzo dobrym przyjęciem ze strony odbiorców. Zaproponowane wierszyki i kolorowanki w przyjemny i twórczy sposób zachęcają do dbania o zdrowie własne i innych, by w przyszłości zapobiegać chorobom zakaźnym. Ponadto dzieci mają możliwość doskonalenia nauki pisania i czytania wykonując ciekawe ćwiczenia z zakresu grafomotoryki.

Program został bardzo dobrze oceniony przez dzieci uczestniczące w zajęciach oraz przez nauczycieli i rodziców. Program w roku 2022 zrealizowano pilotażowo w 3 przedszkolach a zasięgiem objęto 90 dzieci, a w roku 2023 już zasięgiem realizacji objęto 17 przedszkoli, a udział w nim wzięło 396 dzieci.

Zdjęcie 43. Mycie rąk Przedszkole nr 1 w Głubczycach w ramach pr. „Zarazkom się nie damy, bo o siebie dbamy!”

13.5.4. Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i zwalczania AIDS

Głównym zadaniem w zakresie profilaktyki jest ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń wirusem HIV i zachorowań na AIDS, a przyjętym działaniem jest zapewnienie dostępu do informacji oraz edukacji. Działania te realizowane są poprzez rozpropagowanie edukacyjnych kampanii społecznych zainicjowanych przez Krajowe Centrum ds. AIDS.

W roku 2023 nadal podejmowane były działania w ramach zainicjowanej w poprzednich latach Kampanii profilaktycznej „Jedyny taki test” .

Kampania przygotowana została w oparciu o wyniki badań społecznych dotyczących wiedzy na temat HIV/AIDS w Polsce oraz informacje przekazane przez konsultantów z telefonu Zaufania HIV/AIDS. Zebrane informacje wykazały, że nastąpił znaczny spadek poziomu wiedzy oraz powielane są różne mity i zakłamane fakty w zakresie HIV/AIDS. Kampania edukacyjna ma na celu przekazanie podstawowej wiedzy, zachęcenie do wykonania testu w kierunku wykrycia HIV/AIDS. Głównym zadaniem PSSE było przekazanie podstawowej wiedzy w formie edukacji pośredniej i bezpośredniej oraz rozpowszechnienie postów w mediach społecznościowych i dystrybucja materiałów edukacyjnych.

13.6. Profilaktyka palenia tytoniu

Państwowa Inspekcja Sanitarna podejmuje działania, których celem jest zmiana postaw wobec palenia tytoniu, zmierzająca w kierunku zmniejszenia tego zjawiska w społeczeństwie. Zadaniem dalekoterminowym jest zapobieganie inicjacji palenia tytoniu przez dzieci i młodzież. Szczególnie ograniczenie ilości dzieci narażonych na dym tytoniowy oraz zwiększenie odsetka osób nigdy nie palących. Zadania te realizowane są poprzez realizację programów edukacji

antytytoniowej „Czyste Powietrze Wokół Nas” i „Bieg po zdrowie”. Ponadto podejmowane są interwencje nieprogramowe tj. „Światowy Dzień bez Tytoniu” oraz „Światowy Dzień Rzucania Palenia” mające na celu przekazywanie wiedzy o szkodliwości palenia i ochronę przed narażeniem na bierne palenie.

13.6.1. „Czyste Powietrze Wokół Nas” program przedszkolnej edukacji antytytoniowej.

Program obecnie realizowany jest jako program wojewódzki, a na terenie powiatu głubczyckiego cieszy się niesłabnącym zainteresowaniem. Program wpisuje się w treści wynikające z podstawy programowej. Skierowany jest do dzieci przedszkolnych w wieku 5-6 lat oraz ich opiekunów, propaguje tematykę zdrowia i profilaktyki. Działania programowe dostarczają umiejętności rozpoznawania różnych źródeł dymów oraz wiedzę na temat konieczności ochrony przed szkodliwym wpływem dymu tytoniowego. Program ma wpływ na kształtowanie postaw prozdrowotnych i ekologicznych u dzieci i ich rodziców. Zasięg programu w roku szkolnym 2022/2023 objął 16 przedszkoli oraz oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych w powiecie głubczyckim. Programem objęto 487 dzieci uczestniczących w programie oraz 211 rodziców.

Dodatkowym działaniem programowym było zorganizowanie Powiatowego Konkursu Plastycznego „Czyste Powietrze Wokół Nas”. Konkurs został zrealizowany dzięki współpracy z Wydziałem Ochrony Środowiska i Rolnictwa Starostwa Powiatowego w Głubczycach.

Zdjęcia 44. Podsumowanie konkursu plastycznego „Czyste Powietrze Wokół Nas”.

13.6.2. Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej pt. „Bieg po zdrowie”.

Celem głównym programu jest zwiększenie wiedzy na temat zdrowia w zakresie szkodliwości palenia papierosów oraz używania e-papierosów Program skierowany jest do uczniów klas IV szkoły podstawowej oraz do rodziców i opiekunów.

Cele szczegółowe programu to przekonanie uczniów o tym, że używanie wyrobów tytoniowych nie jest normą oraz że większość ludzi zarówno w Polsce, jak i na świecie nie pali. Proponowane zajęcia w programie „Bieg po zdrowie” realizowane są za pomocą bardzo zróżnicowanych metod aktywizujących, które dostosowano do wieku odbiorców. Szkoły chętnie podejmują proponowaną tematykę poszerzając zajęcia przedmiotowe i godziny wychowawcze. W samej realizacji programu przydatne były materiały programowe dostępne jedynie w wersji elektronicznej. Nauczyciele zachęcali uczniów do opracowania własnych plakatów, czy tworzenia komiksów. W powiecie głubczyckim w programie uczestniczyło 8 szkół podstawowych a edukacją objęto 144 uczniów i 65 rodziców.

Zdjęcia 45. Międzyszkolna sztafeta Bieg po zdrowie w Parku Miejskim w Głubczycach

13.6.3. Monitoring przestrzegania przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 listopada 1995 o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U z 2023r. poz.700). Wszyscy obywatele mają prawo do ochrony swojego zdrowia. Państwowa Inspekcja Sanitarna w ramach sprawowania bieżącego nadzoru w zakresie warunków i wymogów higieniczno-sanitarnych prowadzi systematyczne kontrole przestrzegania zakazu palenia w zakładach pracy, miejscach użyteczności publicznej, placówkach oświatowo-wychowawczych.

W roku 2023 pracownicy PSSE w Głubczycach przeprowadzili 348 kontroli w obiektach użyteczności publicznej objętych prawnym zakazem palenia. Na podstawie prowadzonych kontroli stwierdzono 100% obiektów stosujących ustawę o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

13.7. Interwencje nieprogramowe:

13.7.1. Wojewódzka kampania zdrowotna "Bezpieczne wakacje"

Kampania w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego dzieci i młodzieży korzystających z wypoczynku letniego zainicjowana przez Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego ma za zadanie prowadzenie działań edukacyjnych. Dobrze układająca się współpraca PSSE w Głubczycach z Komendą Powiatową Policji w Głubczycach dodatkowo lokalnie promuje kampanię "Bezpieczne wakacje".

Edukacją w trakcie trwania interwencji „*Bezpieczne Wakacje*” objęto 193 uczestników oraz opiekunów w ramach 17 spotkań edukacyjnych prowadzonych podczas zorganizowanych form wypoczynku letniego na terenie powiatu.

Tematyka objęła dbałości o zdrowie i bezpieczeństwo dzieci w okresie wakacji. Omówiono również zasady bezpiecznego i zdrowego stylu życia, profilaktyka zatruc pokarmowych, szkodliwość palenia, bezpieczeństwo nad wodą, szkodliwość nadmiernego opalania (oparzenia, udary, promieniowanie UV, rak skóry), barszcz Sosnowskiego, zatrucia grzybami, choroby przenoszone przez kleszcze, przeciwdziałanie chorobom zakaźnym. W roku 2023 edukacja prowadzona była również za pomocą facebook oraz przez stronę internetową.

Zdjęcie 46. Edukacja „*Bezpieczne Wakacje*” pólkolonia świetlica środowiskowa „*Ziarenko*” w Branicach

Zdjęcie 47. Stoisko edukacyjno-profilaktyczne na Stadionie Miejskim w Głubczycach „*Piknik Rodzinny*” 2023r.

13.7.2. Kampania EFSA UE – „Wybieraj bezpieczną żywność“

Głównym przesłaniem kampanii jest dokonywanie świadomych wyborów żywieniowych, ograniczenie nadmiernego spożycia suplementów diety, udzielenie praktycznych wskazówek, na co zwracać uwagę kupując produkty żywnościowe oraz jakich zasad przestrzegać by zakupiona żywność była nadal bezpieczna. W roku 2023 zrealizowano III edycję kampanii EFSA – „Wybieraj bezpieczną żywność“, której celem jest zachęcanie Europejczyków do dokonywania świadomych wyborów żywieniowych. Ważne jest podkreślenie roli, jaką odgrywa nauka w bezpieczeństwie żywności. Kampania skierowana jest do przeciętnego konsumenta w wieku 25-45 lat. W ramach realizacji kampanii zorganizowano działania edukacyjne, których zasięgiem objęto 30 osób, oraz udostępniano publikacje w mediach społecznościowych.

13.8. Podsumowanie

W roku 2023 działania z zakresu promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej realizowane były głównie w placówkach szkolnych i przedszkolnych przy współpracy oraz dzięki zaangażowaniu dyrekcji szkół i kadry pedagogicznej.

Działania o charakterze profilaktycznym podejmowane są często wspólnie z przedstawicielami policji. Dobrze układająca się współpraca lokalna pomiędzy instytucjami spotyka się z pozytywnym oddźwiękiem społecznym. Wpływa na zwiększenie świadomości społeczeństwa w obszarze zdrowia publicznego i skutkuje zmianą nawyków w obszarze zdrowego stylu życia wśród mieszkańców powiatu głubczyckiego.

Zdjęcia 48. „Marsz po zdrowie” Nordic Walking 2023

14. Komunikacja społeczna i promocja zdrowia

Działania edukacyjne realizowane w zakresie promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej skierowane były do dzieci i młodzieży, kadry pedagogicznej, rodziców i opiekunów dzieci, w wieku przedszkolnym i szkolnym, kobiet w wieku rozrodczym, personelu medycznego, pacjentów zakładów opieki zdrowotnej oraz ogółu społeczeństwa. Zadania realizowane były w formie bezpośredniej edukacji oraz za pośrednictwem mediów społecznościowych i dotyczyły:

- ✓ edukacji w zakresie kształtowania właściwych postaw i zachowań zdrowotnych poprzez popularyzowanie zasad higieny, prawidłowego mycia rąk,
- ✓ promocji zdrowego stylu życia, ze szczególnym uwzględnieniem racjonalnego odżywiania i aktywności fizycznej jako głównych czynników w profilaktyce nadwagi i otyłości wśród dzieci i młodzieży,
- ✓ profilaktyki uzależnień w tym szkodliwości palenia papierosów i papierosów elektronicznych, stosowania środków zastępczych,
- ✓ Przeciwdziałania nadużywaniu napojów energetyzujących,
- ✓ Promocji szczepień ochronnych w ramach Europejskiego tygodnia szczepień,
- ✓ Profilaktyki nowotworów

Akcje i działania lokalne:

- ✓ Organizacja międzyszkolnego biegu sztafetowego „*Bieg po zdrowie*” z okazji Dnia bez papierosa 31 maja 2023r. na terenie Parku Miejskiego w Głubczycach.
- ✓ Marsz z kijkami *Nordic Walking* z okazji Dnia Matki 26.05.2023r.
- ✓ Udział w kampanii „*Światowy Dzień Zapobiegania Utonięciom*” na basenie miejskim w Głubczycach 25.07.2023r.
- ✓ Organizacja stoisk profilaktyczno- edukacyjnych w ramach lokalnych imprez plenerowych (Powiatowy Piknik Rodzinny na Stadionie Miejskim w Głubczycach – 17.07.2023r. w ramach Wojewódzkiego Święta Policji oraz Dożynki Miejsko -Gminne w Nowej Wsi Głubczyckiej 25.08.2023r.)
- ✓ Stoisko profilaktyczno-edukacyjne 1 XII 2023r. Światowy Dzień AIDS w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Głubczycach

W dniu 16 listopada 2023 r. odbyło się spotkanie z młodzieżą w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Głubczycach. Głównym celem spotkania były rozmowy z uczniami na temat szczepień ochronnych będących skuteczną metodą profilaktyki chorób zakaźnych. Uczniowie chętnie angażowali się w rozmowy.

Podczas kontroli sanitarnych prowadzone są działania edukacyjne na rzecz poprawy świadomości i stanu wiedzy przedsiębiorców sektora spożywczego. Przedsiębiorców sektora spożywczego informowano o:

- ✓ zmianach przepisów prawnych w zakresie bezpieczeństwa żywności m.in. dotyczących znakowania żywności, obowiązku informowania konsumentów o wartości odżywczej i składnikach spożywczych o działaniu alergizującym,

- ✓ konieczności wdrażania i utrzymywania przez operatorów żywności zasad Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP), Dobrej Praktyki Produkcyjnej (GMP) i systemu HACCP – Analizy Zagrożeń i Krytycznych Punktów Kontroli,
- ✓ obowiązujących zasadach higieny w przypadku prowadzenia produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego,
- ✓ konieczności kształtowania właściwych postaw i zachowań zdrowotnych poprzez popularyzowanie zasad higieny i racjonalnego żywienia,
- ✓ konieczności kształtowania wśród dzieci i młodzieży zdrowego stylu życia, ze szczególnym uwzględnieniem racjonalnego odżywiania i aktywności fizycznej jako głównych czynników w profilaktyce nadwagi i otyłości.

Podczas wszystkich przeprowadzanych kontroli – zarówno bieżących jak i akcyjnych prowadzono działania edukacyjno – profilaktyczne wśród dzieci i młodzieży, kadry pedagogicznej oraz wśród dyrektorów placówek - o następującej tematyce:

- ✓ Profilaktyka wad postawy
- ✓ Profilaktyka wszawicy
- ✓ Profilaktyka wad wzroku u dzieci i młodzieży
- ✓ Bezpieczny wypoczynek
- ✓ Akcja edukacyjna „Energetyki to złe nawyki”

Działania miały formę bezpośrednią - pogadanek, spotkań, prezentacji i dyskusji. Przekazywano również materiały edukacyjne w formie papierowej – ulotek, plakatów. Natomiast działania pośrednie opierały się o media społecznościowe PSSE w Głubczycach i stronę internetową <https://www.gov.pl/web/psse-glubczyce> zamieszczano posty, artykuły, relacje z prowadzonych działań wraz z dokumentacją zdjęciową o tematyce profilaktycznej i szeroko pojętego bezpieczeństwa zdrowotnego dzieci i młodzieży.

Przeprowadzono działania informacyjno- edukacyjne dot.:

- ✓ bezpieczeństwa sanitarnego związanego z wentylacją w podmiotach leczniczych sprawujących całodobową opiekę,
- ✓ zagrożeń zdrowotnych występujących podczas wykonywania usług fryzjerskich, kosmetycznych i tatuażu oraz zasad właściwego postępowania z narzędziami i materiałami służącymi do wykonywania usług z tzw. branży *beauty*,
- ✓ zagrożeń wynikających z obecności bakterii Legionella w budynkach, w których wytwarzany jest aerozol wodno- powietrzny oraz metod ograniczania namnażania się bakterii Legionella w wodzie ciepłej,
- ✓ właściwego sposobu postępowania z odpadami medycznymi zgodnie z obowiązującymi wymaganiami prawnymi w tym warunków wstępnego magazynowania odpadów w obiektach udzielających świadczeń zdrowotnych oraz zasad właściwej klasyfikacji odpadów.

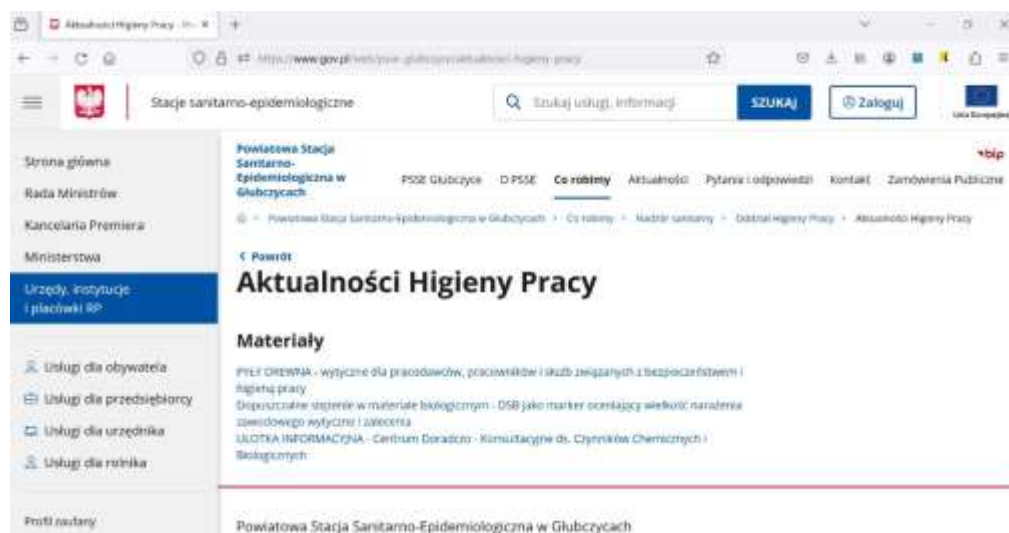
Na Facebooku udostępniono posty dot.:

- ✓ Materiały Kampanii nt. zdrowych i bezpiecznych miejsc pracy
- ✓ Europejski Dzień Radonu
- ✓ Ochrona układu oddechowego w życiu prywatnym

- ✓ Dzień Pracownika Służby bhp
- ✓ Konkurs Widzy o bezpieczeństwie i higienie pracy w rolnictwie
- ✓ Hałas w środowisku pracy
- ✓ Repelenty
- ✓ Choroby zawodowe w 2022 r.
- ✓ Światowy Dzień Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy
- ✓ Narażenie pracowników na czynniki biologiczne w środowisku pracy
- ✓ Informacja o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym
- ✓ Pyły drewna

Na stronie internetowej zamieszczono materiały dot.:

- ✓ PYŁY DREWNA - wytyczne dla pracodawców, pracowników i służb związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy
- ✓ Dopuszczalne stężenie w materiale biologicznym - DSB jako marker oceniający wielkość narażenia zawodowego wytyczne i zalecenia
- ✓ ULOTKA INFORMACYJNA - Centrum Doradczo - Konsultacyjne ds. Czynników Chemicznych i Biologicznych

Zdjęcie 49. Widok witryny PSSE w Głubczycach

Na przełomie września i października promowano szczepienia przeciwko grypie jako skutecznej metodzie zapobiegania infekcjom wywołanym przez wirusa grypy. Na platformie fb dodano post pod hasłem - **W profilaktyce siła!**

Zdjęcia 50. Stoisko edukacyjne na temat szczepień w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Głubczycach

W dniach 10 i 12 lipca 2023 r. promowano akcje pn: „*Bezpieczne wakacje, Lato z sanepidem*” poprzez udostępnienie krótkich filmów (rolek), gdzie dzieci oraz pracownicy ochrony zdrowia pokazują jak prawidłowo myć oraz dezynfekować ręce aby zapobiec rozprzestrzenianiu się chorobotwórczych drobnoustrojów.

Zdjęcie 51. Technika mycia rąk z udziałem dzieci

Zdjęcia 52 Wiejski Ośrodek Zdrowia w Dzierżysławiu – technika mycia rąk prezentowana przez personel medyczny

15. Zakończenie

Wszystkie działania i zadania realizowane przez Państwową Inspekcję Sanitarną w 2023r. ukierunkowane były na szeroką rozumianą ochronę zdrowia ludzi przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych oraz zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych. Działania te miały charakter wielokierunkowy i dotyczyły podstawowych aspektów życia mieszkańców powiatu.

Naszym głównym celem była i jest realizacja zadań z zakresu zdrowia publicznego z wykorzystaniem usług cyfrowych, poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:

- ✓ higieny środowiska,
- ✓ higieny pracy w zakładach pracy,
- ✓ higieny procesów nauczania i wychowania,
- ✓ higieny wypoczynku i rekreacji,
- ✓ zdrowotnymi żywności i żywienia i produktów kosmetycznych,
- ✓ higieniczno-sanitarnym obiektów, w których udzielane są świadczenia zdrowotne,

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Głubczycach w 2023r. podejmowała również działania informacyjno-edukacyjne w ramach autorskich programów, kampanii oraz własnych inicjatyw m.in. w zakresie:

- ✓ profilaktyki nadwagi i otyłości,
- ✓ profilaktyki uzależnień od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych,
- ✓ profilaktyki chorób zakaźnych,
- ✓ bezpieczeństwa żywności,
- ✓ bezpiecznych wakacji, lato z sanepidem

W roku 2023 działania z zakresu promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej realizowane były głównie w placówkach szkolnych i przedszkolnych przy współpracy oraz dzięki zaangażowaniu dyrekcji szkół i kadry pedagogicznej.

Działania o charakterze profilaktycznym podejmowane są często wspólnie z przedstawicielami policji. Dobrze układająca się współpraca lokalna pomiędzy instytucjami spotyka się z pozytywnym oddźwiękiem społecznym. Wpływa na zwiększenie świadomości społeczeństwa w obszarze zdrowia publicznego i skutkuje zmianą nawyków w obszarze zdrowego stylu życia wśród mieszkańców powiatu głubczyckiego.

Prowadzony nadzór sanitarny nad obiektami oraz analiza sprawozdań z badań pozwalają na stwierdzenie, że stan sanitarny powiatu był zadawalający.

W powiecie głubczyckim w 2023 roku ogółem zarejestrowano 1017 przypadków zachorowań na choroby zakaźne oraz 8 ognisk epidemicznych, co stanowi znaczny spadek do roku ubiegłego (3071 przypadków zachorowań na choroby zakaźne, 25 ognisk epidemicznych).

W ramach podejmowanych działań przeciwepidemicznych przeprowadzono 782 dochodzenia epidemiologiczne, objęto nadzorem 1347 osób oraz pobrano 107 prób do badań laboratoryjnych od osób chorych i podejrzanych o zachorowanie na choroby zakaźne. Odnotowano wysoki procent zaszczepienia noworodków p/gruźlicy – 98,51%, oraz dzieci w pierwszym roku życia p/rotawirusom – 88,13%. Osiągnięto zadawalający procent wyszczepienia dzieci i młodzieży, które ukończyły 2, 6, 14 i 19 rok życia.

Ocenę sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych w powiecie głubczyckim w 2023 roku opracowano na podstawie otrzymanych zgłoszeń od lekarzy.

Na podstawie przeprowadzonej analizy ustalono, że w roku sprawozdawczym w porównaniu do 2022 roku nastąpił spadek zachorowań na bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *E. coli*, wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy, wirusy określone i nieokreślone, wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2, biegunki i zapalenia jelitowo – żołądkowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu, boreliozę, bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu, zakażenia SARS-CoV-2.

Zauważono wzrost zachorowań na giardiozę (lambliozę), płonicę (szkarlatynę), różę, ospę wietrzną, wirusowe zapalenie wątroby typu B oraz C, grypę w tym grypę potwierdzoną szybkim testem antygenowym, odnotowano przypadek ostrego porażenia wiotkiego u dzieci w wieku 0 – 14 lat.

W zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego wody przeznaczonej do spożycia w ramach prowadzonego monitoringu nad jakością wody należy stwierdzić iż woda przeznaczona do spożycia przez ludzi na terenie powiatu głubczyckiego posiada bardzo dobrą jakość.

Parametry fizykochemiczne mieszczą się w granicach obowiązujących norm. Uzdatanianie wody surowej nie jest stosowane we wszystkich wodociągach. Polega ono głównie na prostych metodach usuwających z wody jony manganu, żelaza, azotanów oraz na okresowej dezynfekcji wody podchlorynem sodu. Nie są stosowane złożone technologie uzdatniania wody.

W okresie sprawozdawczym nie stwierdzono trwałych zanieczyszczeń powodujących zagrożenie dla zdrowia ludzi.

W 2023 roku zaobserwowano nieznaczne pogorszenie jakości mikrobiologicznej wody wodociągowej w porównaniu do 2022 roku. Zwiększyła się liczba zanieczyszczeń wody spowodowanych obecnością bakterii grupy coli lub ponadnormatywną zawartością manganu. Powyższe skutkowało wprowadzeniem braku przydatności lub warunkową przydatnością wody do spożycia. Wydano 5 decyzji na poprawę jakości wody. W konsekwencji natychmiastowo podjętych działań naprawczych zanieczyszczenia zostały wyeliminowane.

Na koniec 2023 r. wszystkim mieszkańcom powiatu głubczyckiego dostarczano wodę pitną zgodną z wymaganiami określonymi prawem.

W zakresie prowadzonego nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia, można stwierdzić, iż stan sanitarno-techniczny nadzorowanych obiektów nie stwarza zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi. Na 214 skontrolowanych zakładów nie wytypowano żadnego zakładu niezgodnego z wymaganiami.

W 2023r. nie wystąpiły zjawiska, które stanowiłyby istotne zagrożenie w zakresie bezpieczeństwa żywności, zarówno pod względem skali zjawiska jak i rodzaju zagrożenia.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości prowadzono stosowne działania mając na celu wyegzekwowanie właściwego stanu sanitarnego. Za stwierdzone uchybienia nakładano mandaty karne.

Najczęściej powtarzające się nieprawidłowości w zakresie bezpieczeństwa żywności to:

- ✓ wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia,
- ✓ obecność w zakładach surowców oraz artykułów spożywczych o zmienionych cechach organoleptycznych,
- ✓ nieprawidłowo prowadzone procesy produkcyjne oraz nieprawidłowy sposób postępowania z odpadami,
- ✓ brak zachowania bieżącej higieny w placówkach oraz brak zaświadczeń lekarskich z badań przeprowadzonych do celów sanitarno-epidemiologicznych pracowników.

Przeprowadzone kontrole sanitarne były skuteczne ze względu na podejmowanie natychmiastowych działań w przypadku występowania nieprawidłowości. Realizowany przez Państwową Inspekcję Sanitarną system urzędowej kontroli żywności pozwala w sposób szybki i skuteczny likwidować potencjalne zagrożenia pojawiające się na skutek nieprzestrzegania przepisów sanitarnych.

Wyniki badań laboratoryjnych pobranych próbek żywności wskazują na dobrą jakość środków spożywczych znajdujących się w obrocie. Jest to wynikiem wdrożenia w coraz większej ilości zakładów systemów kontroli wewnętrznej.

Sprawowany nadzór sanitarny nad warunkami pracy oparty na działalności kontrolnej wykazał poprawę warunków pracy. Przeprowadzono **88** kontroli w zakładach pracy zatrudniających **2544** pracowników. Konsekwencją przeprowadzonych działań kontrolnych było wydanie **19** decyzji o naruszenie przepisów higieniczno-sanitarnych. Przekroczenia normatywów higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia stwierdzono w **3** skontrolowanych zakładach.

W porównaniu z rokiem 2022 odnotowano zmniejszenie liczby stwierdzonych chorób zawodowych z **3** w roku 2022 do **1** w roku 2023.

W roku 2023 realizowano działania profilaktyczne, administracyjne i kontrolne mające na celu poprawę warunków pracy oraz zwiększenie poziomu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem czynników szkodliwych i uciążliwych występujących w środowisku pracy.

W okresie sprawozdawczym w większości placówek nadzorowanych przez Inspekcję Sanitarną zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki pobytu. Wypoczynek letni i zimowy dzieci i młodzieży w powiecie głubczyckim przebiegał bezpiecznie i prawidłowo.

Nadzorowane szkoły i placówki są sukcesywnie doposażane w nowy atestowany i certyfikowany sprzęt, pomoce dydaktyczne, meble czy sprzęt sportowy. Dzieci i młodzież między innymi dzięki dotacjom celowym, środkom unijnym i programom ministerialnym mają dostęp do najnowocześniejszych technologii. Dyrektorzy przystępują do wielu projektów wspierających rozwój i edukację na naszym terenie, umacniają się mechanizmy współpracy pomiędzy placówkami w różnych dziedzinach. Dotyczy to zarówno szkół miejskich, jak i wiejskich - co przekłada się na wyrównanie szans w edukacji dla wszystkich.

16. Tabele, wykresy, rysunki

16.1. Tabele

Tabela 1. Zestawienie kontroli obiektów przez jednostki PIS – powiat Głubczyce	8
Tabela 2. Działalność laboratoryjna.....	8
Tabela 3. Informacje ogólne.....	8
Tabela 4. Zestawienie wniesionych interwencji w PSSE w Głubczycach w latach 2022-2023	9
Tabela 5. Porównanie stanu sanitarnego obiektów na terenie powiatu w latach 2018-2023.	13
Tabela 6. Dane zbiorcze dotyczące powiadomień w systemie RASFF za rok 2023	17
Tabela 7. Liczba przeanalizowanych jadłospisów w poszczególnych placówkach	19
Tabela nr 8. Dane epidemiologiczne dotyczące występowania wybranych chorób zakaźnych w powiecie głubczyckim w latach 2022 i 2023 na tle woj. opolskiego i kraju	20
Tabela 9. Liczba wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie gmin powiatu głubczyckiego	43
Tabela 10. Wykaz wodociągów na terenie gmin w zależności od produkcji wody.....	44
Tabela 11. Przekroczenia mikrobiologiczne wody w 2023 r.	47
Tabela 12. Przekroczenia fizykochemiczne wody w 2023 r.	49
Tabela 13. Działalność kontrolno- represyjna w zakresie wody pitnej w 2023 r.	50
Tabela 14. Procesy uzdatniania wody przeprowadzane w poszczególnych wodociągach.....	51
Tabela 15. Długość oraz rodzaj materiału sieci wodociągowej zbiorowego zaopatrzenia	51
Tabela 16. pn. Analiza porównawcza liczby przeprowadzonych kontroli przez Sekcję Higieny Dzieci i Młodzieży w placówkach nauczania i wychowania w latach 2020-2023.....	82
Tabela nr 17	91
Tabela nr 18.....	91
Tabela 19. Dane zbiorcze dot. wprowadzania do obrotu substancji i mieszanin chemicznych za rok 2022 i 2023.....	98
Tabela 20. Dane zbiorcze dot. stosowania substancji i mieszanin chemicznych za rok 2022 i 2023	98

16.2. Wykresy

Wykres 1. Struktura nadzorowanych zakładów na terenie powiatu głubczyckiego.	12
Wykres 2. Stopień realizacji GHP/GMP oraz HACCP w nadzorowanych obiektach w 2023 r.	13
Wykres 3. Udział procentowy wybranych kierunków badań w zbadanych próbkach.....	15
Wykres 4. Porównanie liczby pobranych i kwestionowanych próbek w latach 2018-2023.....	15
Wykres nr 5. Spadek zapadalności na choroby zakaźne w powiecie głubczyckim w 2023 r.	22
Wykres nr 6. Wzrost zapadalności na choroby zakaźne w powiecie głubczyckim w 2023 r.....	22
Wykres nr 7. Spadek współczynnika zapadalności na choroby zakaźne w powiecie głubczyckim w 2023 r. w porównaniu z 2022 r. na tle województwa i Polski	23
Wykres nr 8. Wzrost współczynnika zapadalności na choroby zakaźne w powiecie głubczyckim w 2023 r. w porównaniu z 2022 r. na tle województwa i Polski.	24
Wykres nr 9. Zapadalność na gruźlicę w powiecie głubczyckim w latach 2013 – 2023.....	29
Wykres nr 10. Zachorowania na gruźlicę wg. płci w powiecie głubczyckim w latach 2013-2023	29
Wykres nr 11. Procentowy rozkład zakażeń szerzących się drogą pokarmową w 2023 r.....	31
Wykres nr 12. Zapadalność na boreliozę w latach 2013 – 2023 w powiecie głubczyckim.	34
Wykres nr 13. Procentowy rozkład pokąsań przez zwierzęta w gminach powiatu głubczyckiego w 2023r.	35
Wykres nr 14. Stosunek pokąsań do potrzeby szczepień p/wścieklicznie w 2023 r. w pow. głubczyckim.	35

Wykres nr 15. Procent zaszczepienia dzieci w 2 roku życia p/gruźlicy (rocznik 2023), p/WZW typu B, p/rotawirusom, p/odrze, śwince, różycze, p/pneumokokom (rocznik 2022).	38
Wykres nr 16. Procent zaszczepienia dzieci i młodzieży w 6, 14 i 19 roku życia (roczniki 2018, 2010 i 2005).	38
Wykres nr 17. Stan zaszczepienia dzieci z rocznika 2021 (które ukończyły 2 rok życia).	39
Wykres nr 18. Stan zaszczepienia dzieci z rocznika 2017 (które ukończyły 6 rok życia).	39
Wykres nr 19. Stan zaszczepienia dzieci i młodzieży w rocznikach 2009 i 2004 (które ukończyły 14 i 19 lat).	40
Wykres nr 20. Stan zaszczepienia osób dorosłych w porównaniu z rokiem 2022 w profilaktyce wybranych chorób zakaźnych w powiecie głubczyckim.....	40
Wykres 21. Odsetek wodociągów na terenie powiatu głubczyckiego w 2023 r. wg produkcji wody.....	45
Wykres 22. Liczba poborów próbek wody wykonanych przez PIS oraz w ramach kontroli wewnętrznej w 2023 r.	47
Wykres 23. Liczba zajętych stanowisk w 2023 roku była wyższa w porównaniu z 2022r.	64
Wykres 24. Liczba obiektów użyteczności publicznej skontrolowanych w 2023 r.....	65
Wykres 25. Liczba obiektów użyteczności publicznej skontrolowanych w 2023 r. w stosunku do obiektów,	73
w których stwierdzono nieprawidłowości.....	73
Wykres 26. Zestawienie zakładów wg PKD zatrudniających największą liczbę pracowników	75
Wykres 27. Zestawienie zakładów w oparciu o analizę ryzyka zagrożeniami w środowisku pracy.....	77
Wykres 28. Zestawienie zakładów wg PKD, w których istnieje narażenie na czynniki i procesy rakotwórcze i mutagenne.....	78
Wykres 29. Wyniki akcji ważenia tornistrów w szkołach podstawowych powiatu głubczyckiego.	84
Wykres 30. Miejsce na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych w placówkach powiatu głubczyckiego.....	86
Wykres 31. Infrastruktura sportowa placówek.....	88
Wykres 32. Liczba obiektów wykonujących działalność leczniczą na terenie powiatu głubczyckiego wg ewidencji w 2023 r.....	93
Wykres 33. Liczba skontrolowanych obiektów wykonujących działalność leczniczą na terenie powiatu głubczyckiego w stosunku do liczby obiektów w których stwierdzono nieprawidłowości.....	94
Wykres 34. Zestawienie danych dot. nadzoru nad produktami biobójczymi w 2022 r. i 2023 r.....	100

16.3. Zdjęcia

Zdjęcie 1. Zdjęcie poglądowe.....	18
Zdjęcie 2. Zdjęcie poglądowe.....	25
Zdjęcie 3. Zdjęcie poglądowe.....	27
Zdjęcie 4. Zdjęcie poglądowe.....	30
Zdjęcie 5. Zdjęcie poglądowe.....	32
Zdjęcie 6. Zdjęcie poglądowe.....	33
Zdjęcie 7. Zdjęcie poglądowe.....	37
Zdjęcie 8. Urządzenia wodne na SUW.....	44
Zdjęcia 9. Pobór próbek wody do badań	46
Zdjęcie 10. Zbiornik wody czystej	50
Zdjęcie 11. Kąpielisko w Pietrowicach	54
Zdjęcie 12. Kąpielisko w Pietrowicach	55
Zdjęcie 13. Zakwit sinic w kąpielisku.....	56
Zdjęcia 14. Strona główna Serwisu kąpieliskowego /źródło: sk.gis.gov.pl/	57

Zdjęcie 15. Strona dot. kąpieliska w Pietrowicach / źródło: sk.gis.gov.pl/.....	57
Zdjęcie 16. Widok przykładowej struktury kąpieliska /źródło: sk.gis.gov.pl/	58
Zdjęcie 17. Kryta pływalnia „Hydrosfera” w Kietrze	58
Zdjęcia 18. Pobór próbek wody z pływalni	59
Zdjęcie 19. Pobór próbek wody do badań.....	60
Zdjęcie 20. Kryta pływalnia „Hydrosfera” w Kietrze	60
Zdjęcie 21. Pokój w obiekcie noclegowym.....	66
Zdjęcie 22. Salon kosmetyczny.....	67
Zdjęcia 23. Szkolenie pt. Wymagania higieniczno- sanitarne dla zakładów fryzjerskich, kosmetycznych i tatuażu ...	69
Zdjęcie 24. Cmentarz Komunalny w Głubczycach.....	69
Zdjęcie 25. Wodny plac zabaw na basenie w Głubczycach.....	71
Zdjęcie 26. Zdjęcie poglądowe.....	74
Zdjęcie 27. Zdjęcie poglądowe.....	76
Zdjęcie 28. Zdjęcie poglądowe.....	77
Zdjęcie 29. Zdjęcie poglądowe.....	79
Zdjęcie 30. Akcja ważenia tornistrów szkolnych w Szkole Podstawowej w Ściborzycach Wielkich.	85
Zdjęcie 31. Sala gimnastyczne w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Baborowie.	87
Zdjęcie 32. Zdjęcie poglądowe.....	89
Zdjęcia 33. stolówki w Katolickim Przedszkolu w Branicach i w Szkole Podstawowej w Bogdanowicach.....	90
Zdjęcie 34. Pomieszczenia przeznaczone na działalność przedszkola w Grobnikach.....	91
Zdjęcie 35. Specjalistyczny Szpital w Branicach.....	95
Zdjęcie 36. Teren rekreacyjno- terapeutyczny na terenie Specjalistycznego Szpitala w Branicach.....	95
Zdjęcie 37. Zdjęcie poglądowe.....	97
Zdjęcie 38. Zdjęcie poglądowe.....	99
Zdjęcie 39. Zdjęcie poglądowe.....	101
Zdjęcie 40. Talerz zdrowia – zajęcia na temat zdrowego odżywiania	103
Zdjęcie 41. Dzieci zakładają przedszkolny ogródek ekologiczny.	104
Zdjęcie 42. Spotkanie profilaktyczno- edukacyjne w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Głubczycach	105
Zdjęcie 43. Mycie rąk Przedszkole nr 1 w Głubczycach w ramach pr. „Zarazkom się nie damy, bo o siebie dbamy!”	107
Zdjęcia 44. Podsumowanie konkursu plastycznego „Czyste Powietrze Wokół Nas”	109
Zdjęcia 45. Międzyszkolna sztafeta Bieg po zdrowie w Parku Miejskim w Głubczycach	110
Zdjęcie 46. Edukacja „Bezpieczne Wakacje” półkolonia świetlica środowiskowa „Ziarenko” w Branicach	111
Zdjęcie 47. Stoisko edukacyjno-profilaktyczne na Stadionie Miejskim w Głubczycach „Piknik Rodzinny” 2023r....	111
Zdjęcia 48. „Marsz po zdrowie” Nordic Walking 2023	112
Zdjęcie 49. Widok witryny PSSE w Głubczycach	115
Zdjęcia 50. Stoisko edukacyjne na temat szczepień w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Głubczycach	117
Zdjęcie 51. Technika mycia rąk z udziałem dzieci.....	117
Zdjęcia 52. Wiejski Ośrodek Zdrowia w Dzierżysławiu – technika mycia rąk prezentowana przez personel medyczny	118